

על הרמב"ם הלכות גירושין פ"ק א' מ"ו מראשון, וסייעני לבאר פ"ק ראשון הלכה א'
ד"ה אין האשה מתגרשת וכו' והנה נתחיל בהקדמת הרמב"ם, פתח ואמר הל' גירושין
יש בכללן ב' מצות א' עשה ואחת לא תעשה והעשה שיגרש בספר, וכן מנאה מצוה
רכ"ב במנין לספר המצות למגרש בספר פרייתות, והנה בנודאי האי עשה היא פעשה
דזבחת אם תרצה לאכול תזבח אבל איכו מצוה לאכול ולשחוט כמו כן הכא אם לא
תמצא חן בעיניו אינו יכול לגרשה בע"כ בלי ספר ויגרשה מביתו וע"ז פ"א הקרא
להזנהו ונוקא ליתן לה ספר פרייתות ולמעוט' דאין מתגרשת בכסף, אבל ליכא חיובא
לגרשה אף לב"ש במצא בה ערנות דבר רק רשות הוא דאי הו חיוב' לגרשה אם לא
תמצא חן בעיניו ויהי' ענין גירושין עצמם מצנת עשה א"כ יהי' מותר לגרשה ב"ט אם
הגיעה השעה שלא מצאה חן בעיניו והאיך אחי שבות דרבנו ועקר עשה דאוריית'
המנוטלת עליו בכל רגע לגרשה והו"ל פעשה דנהשב אף דיכול לגרשה למחר מ"מ פל
רגע עובר בעשה, ובנודאי אין להביא ראי' מאונס שיגרש אמאי לא קאתי העשה והי'
אם לא תמצא וכו' ושלחה וידח' הל"ת דלא יוכל לשלחה פל ימיו וע"כ דזאת רק מצנת
רשות אם רוצה לגרש, הא לית' דע"ז גופא נאמר הלאו דלא יוכל לשלחה ול"ש לאמר
עשה דוחה לל"ת וכמש"כ תוס' ריש יבמות בסוגי' דעלג' ועיני' בצל"ח שהק' קו' פעין זו
דלית' עשה דנשחטו את הפסח וידח' לל"ת דלא תזבח על חמץ דם זבחי ולפי הג"ל ל"ק
הא האזהר' נאמר' על זאת גופ': סוף דבר השכל נוטה דעיקר מצוה מתניח' רק אי רוצה
לגרשה שיגרשה בשטר והנה בנודאי מצוה זאת היא העיקר בפעל ולא באשה שהוא
המגרש ואף במתגרשה ע"י שליח שלוחו פמותו, (ועיני' בפרי מגדים לא"ח בפתיחה
להלכת שבת ד"ה וסבור הייתי) ובזה הי' אפשר לתרץ קו' הפ"י סוף גיטין שהק' לב"ש
בעבר ויגרש אמאי מגורשת נימא פל מילת' דאמר רחמנ' ל"ת אי עביד לא מהני ותי'
דבעשה מהני, ולפמש"כ י"ל דבאמת פינון שאם רוצה לגרשה א"כ מצוה עליו לגרשה
בשטר א"כ אתי עשה ודחי ל"ת דהו"ל לאו הפא מפלל עשה דגרע ול"ש מאי אולמא
האי עשה מהאי עשה פמבואר במקום אחר וכן פתבו האחרונים, ועוד דזאת העשה אפשר
למיעקר ביד אדם דאם תזנה היא ועיני' בכתובות דף מ' אי אמר' לא בעינא והסביר
הרשב"א דעשה דאפשר למיעקר בידי אדם ל"ד לל"ת וכן הרשב"א בתשובה ה"ה עשה
דוחה עשה בכה"ג וי"ל דהכא ליכא ביזת דלמא לא ירצה שום אדם לזנות עמה ולא
יכולה לעקור העשה, ועוד דבאמת מעיקר עבד הפעל איסור דהא ע"ז גופא הזהיר' תורה
רק בדיעבד ל"ש לא מהני דאמרינו להיפך מאי אולמ' ועיני' בנודע ביהוד' מהדור' קמא
בסופו, והנה זאת יש לחקור בשטר שחרור מה דינו אי מקשינו לגט ג"כ לענין זאת והנה
בשחרור מורה לנו דין תורה דאיכ' העברת עשה דוהתנחלתם והנה בנודאי ל"ש דאי
עבר ושחרור דאע"ג דעבר בעשה מ"מ מקנים מצד אחר מ"ע ספר פרייתות רק דמתחילה
הזהיר' תורה פינון דמצוה זאת של ס"כ היא רק רשות וזאת העשה של והתנחלתם חובה
עליו שלא לשחרר מ"מ מצוה הפא בעבירה היא וליכא למימר שקנים מצוה ע"י עבירה,
ועוד דהא ל"ש למילף לענין זאת שחרור מגט דהא לשמואל דס"ל המפקיר עבדו יצא
לחירות וא"צ גט שחרור א"כ ראינו דשייך בי' הפקעה אחרת משא"כ באשה, והנה אין
להתעקש ולומר אפי' לדין שייך נמי הפקעה מצד אחר כגון שנותן מתנה לעבד שטר
לקנות את עצמו, הא לית' דזה השטר לא מהני לענין היתר בת חורין דהו"ל רק פאילו

מוכרו לאחר אבל לעגנו איסור לא פקע פח עבדותו ועיני' בקצ"ח שהקש' ל"ל בכל שטר שחרור לשמה להני השטר מצד שטר מתנה עיי"ש ל"ד למפקיר פח עבדות פנ"ל: ואחר זאת הקדים רבינו עשרת הדברים שעיקר דיני גיטין תלוין בהם ומנאם פסדר, ובדיבור ג' פתב ושיתנהו לה, ויש לדקדק דבכלל י' פתב ושהי' הבעל או שלוחו ואמאי לא פתב ג"כ בכלל ג' בנתינה לאשה לה ולשלוחה, הא מבטן אחד יצאו אלו העקרים דיני שליחת האשה כבאיש, והפה באמת צריף למוד בעגנו שליחת הגט באשה לקבלה, אמאי מהכי דהנה עיי' בתוס' רי"ד ר"פ האיש מקדש הקשה אמאי לא מהני שליחת בכל מצות עשה כהנחת תפילין וכדומה ותיגרן דדבר דתלי' רחמנ' בגוף האדם כמו לאות על ידה לא שייף לאמר דינעשה גוף של השליח כגוף של המשלח וידו פידו דווקא היכא דלא הקפיד' תורה דינעשה בעצמו כגון שחיתת הפסח אבל היכ' דהקפיד' דווקא בגופו ל"ש שליחות, ויש לדקדק לפי"ז אמאי מהני שליחת לקבלה באשה הא כתיב ונתן בינה נימא דתור' הקפיד' הקפיד' דווקא אגופה וידה ולא נימא דשליח יהי' ידה, ובאמת דרביבמה תורה מונתן אפי' חצירה וגנה א"כ גלי לן קרא דלאו דווקא ידה דה"ה שלוחה, והפה באמת הי' אפשר לאמר הא דהקפיד תורה דבעי ונתן בינה היינו דווקא במגרש בע"כ אבל במדעתה שהוא מצד קנין פקנין שטרות דעלמא הסברה נוטה דמהכי שליח כמו בעלמא, דבזה לא נכתב קרא דונתן בינה ועיני' בפ"י ר"פ הזורק על שיטת רש"י דבגט מהני קנין אגב ואע"ג דלא אחי ברשותה והא דכתיב בינה היינו אם מגרשה בע"כ דגלי לן קרא קנין בע"כ בגט מה שא"כ בעלמא א"כ דווקא בעי' הגיע לידה א"כ באמת הא דגלי לן קרא מןשליח ושלחה שאשה עושה שליח באמת מדעתה אבל בע"כ בעי דווקא הגיע לידה משו"ה פתב רבינו וצריף כשהגיע גט ליד האשה פיון דמייר' גם בשלא לרצונה כמוש"כ באות א' אבל באיש מהני בכל ענין, רק יש לפקפק פיון דקרא מייר' במגרשה בע"כ ועל זה קאי ושלחה דמרבין שליח לקבלה חזינו דגם בע"כ מהני שליחות, רק קשה לצניי בגרושין בע"כ שהיא תעשה שליח לקבלה, ואף שדברינו לא על אדני האמת פוננו מ"מ כ"ל אם האשה עשתה שליח לקבלה דנתינה לידו דשליח בעי מצד קנין אבל אם השליח מקבל בע"כ אף שלא חזר משליחתו לא מהני דלא גלי לן קרא קנין בע"כ רק ונתן בינה ואין לה בו אלא.

חדושו פנ"ל, ואף דמהני בחצר בע"כ, חצר שהיא עומדת בצידה גלי לן קרא דמהני פמי דומנ' דידה פיון דבחד קרא כתיבא ונתן בינה פנ"ל ויבואר לקמן, ודע דר"פ הזורק הק' הש"ס בשחרור דעבד אמאי מהני ע"י עצמו מה שקנה עבד קנה רבו הנה בנודאי עיקר הקו' לא היתה מצד קניית העבד הא שפיר מהני פיון דשחרור איתא בע"כ א"כ למי יהי פיון דגלי קרא קנינים אלו בע"כ לעגנו ט אשה ושחרור מ"מ ל"ש זכות האדון בהאי קנין מה דזכי קרא לעבד דלא עדיף קנין העבד מקניית הרב עצמו דאיהו גופי' לא זכי בקנין בע"כ, ועוד הא משפחת בכתב השטר שחרור על איסור הפאה ול"ש זכי בי מצד גוף הנניר ואפי"ה מפקיע בי' פח האדון מעבדותו אלא ע"כ עיקר קו' הש"ס היא רק הא לא נפקא מרשות האדון ועדיין מוכח בקופסו ובעי בנודאי שייצא הגט מרשותו של בעל כבכל קנינים וזו היא ג"כ ס' רש"י ר"פ הזורק דפי' דקנין אגב מהכי והקש' עליו הראשונים א"כ אמאי מצריף רבא דליקני' לי' להאי דוכת' בשכיב מרע גיטין דף ע"ז ע"ב הא לא פשו ציבורין ולאו קו היא בגט בעינן שייצא עכ"פ מרשית האיש א"כ פיון

דלא יקנה לאשה האי דנכתא הו"ל רשות הבעל ואין להקשות דהו"ל להפקיר האי דנכתא
הא להפקיר ג"כ אסור בשבת א"כ היצריף לעבור שני איסורים: הלכה ג' ונתן בידה
מלמד שאינ' מגורשת עד שנתן הגט בידה או ביז שלוחה וכו' והנה לכאורה יש להסתפק
בהא דבעי ונתן בידה הא פתב הר"ן בפרק הזורק אפי' נתן לה הגט מתחלה לפקדון ושוב
אמר לה יהי' לה בתורת גירושין מהני ולא מיקרא טלי גיטף מע"ג קרקע אי מפקיר הגט
רק לגבי דידה דמקרי הפקר לגבי חד עיי' נודע ביהודה מהדור' ת"ל סי' קנ"ד חלק יו"ד
אי מיקר' גט כה"ג או הקפיד' הוא דיבוא מבעל לה דהיינו ממונו יתנפה לממונה או צריף
רק להגיע לה ע"י הבעל פינן דלא הפקיר רק לגבה א"כ הו"ל אתי מבעל לידה והנה
ונדאי בקידושין כה"ג הסברא נוטה דמהני בהפקיר פרוטה לגבה ואמר תתקדשי בו דהא
אתי עכ"פ הנאת פרוטה ע"י גרמתו לה והא אפי' אחר שנתן לה פרוטה ואמר תתקדשי
לאותו פלוני מקודשת: הלכה ד' פיצד פתב לה הרי את משולחת וכו' והנה ידוע בנתינת
גט לאשה אף המתגרשה בע"כ קני' לגט היינו לגופה דנזיר אע"ג דבכל התורה לא מצינו
קנין בע"כ של המקבל שאני גט דקני אף בע"כ וטעמא נ"ל דהנה מבואר בפרק מי שאחזו
איתקין הלל הזקן דנתינה בע"כ שמה נתינה ויש בזה ג' חלוקי דינין דמי שנותן מתנה
לחבירו בע"כ לא קני פמבואר בחולין ובריש פרק השולח ובפרעון חוב שהוא שלו ממש
קונה אפי' בע"כ אפי' לא נתפנין לקנות ואף בע"כ גמור, וכל השקל' וטרף' הוא רק פגון
בע"מ שפירת מחיים אי כמי בפדיון פתי ערי חומה דאף הנתינה אינה ניתנת למקבל
בחנם וגם אינה שלו ממש רק באה מדעת הנותן אם ירצה ואין חיובא ליתן לו וכעין זה
הוא נתינת הגט לאשה פינן דעכ"פ בלי לן רחמנא דיש ביז הבעל לגרשה אפי' בע"כ
א"כ הו"ל פפדיון ביתו פינן דע"י גירושין היא מפסדת שאר פסות ועונה א"כ קני' לי
הנזיר הבאה מחמת הבעל אף בע"כ, וזה נתינה בע"כ שמה נתינה וקני' ויש להסתפק
להיפך דעד כאן לא מצינו רק דקבלה בע"כ הוי קבלה אבל נתינה בע"כ של נותן אי
מהני לא מצינו והא דבעי בגט ובקרבן שיאמר הבעל רוצה אפי' היינו משום דבאילו
דברים תלי' ברצון אבל אי נתינה בע"כ ל"ש נתינה לא שמענו וכגון בתרומה אי יצאו
הבעלים ידי נתינה בע"כ דנותן דהא ג"כ החיוב על הבעלים לתת אי מהני, ולא דמי
לתלי' ויהיב דקנה המקבל התם אגב אונס גמר ומקנה אבל הכא לא מיי' בתלו' רק
בע"כ בעלמ': הלכה ו' ומצינו שלא יהי' מחוסר מעשה בין פתיבה לכתיבה שנאמר וכתב
ונתן וכו' שלא יהי' מחוסר קציצה הנה אף שגם פתב ע"ג רוח חיים קיי"ל דפסול אף
שבידו ליתן לה כל הפרה אפי"ה הוא מחוסר קציצה ורציתי לאמר דהיכא דאפשר
בלא"ה לא מיקרי מחוסר, ודע דמחוסר מעשה שהוא פסול רק אי מחוסר בגט גופה אינה
דבר משא"כ אי מחוסר בבעל כלום אף שהוא דבר הצריף להכשירו דגט כ"ל דלא נפסל
בכף פגון אם נשטתה וצריף סמים לרפאות ומחוסר עדיין דלאו בר גירושין הוא אפי"ה
לא מיקר' מחוסר דאל"כ מאי קאמר הש"ס ר"פ מי שאחזו מי שצונה לכתוב גט ונשטת'
בנתיים משמע אף שנתב קודם שטותו מותר ליתן אותו הגט לאחר שהכריא משטותו
דלא תלה הכתוב דלא יהי' וחוסר רק בהכשר הגט בגופ', ועיי' בר"ן דמחוסר קני' אי
מיקר' מחוסר ועיי' ברשב"א דהא בעצמ' היא יכול להקנות לה דנכת' עיי"ש וי"ל דזה
הדין הוא רק במגרש בע"כ דהפקעה היא פכתוב בתורה משא"כ במגרש מדעת' לפמ"ש
לעיל וכן פתב הפני' הושיע ר"פ הזורק דנשטתה דינו והוא פשאר קניית שטר ולא יצא

זה הגט מהאי קרא מוכתב ונתן א"כ לא ממועט מחוסר בנתיים ולפי"ז אתי שפיר מה
שהקשיתי בחידושי דף פ"ז לר"א בשגירוש בעידי חתימה לשיטת הריף אמאי לא מיקרא
מחוסר מעשה פנין דוכתב לא קאי רק אתורף עיי"ש דמשפחת במגרשה מרצונה, ויש
לעשות קצת סמוכין פדברינו מש"ס ר"פ הזורק ביהאי שכ"מ דתקיף לי' עלמ' דקאמר
רבא תיזל ותיחד ותפתח וקשה הא מחוסר קננו בין פתיבה לנתינה דהא לאחר קננו נעשה
הנתינה אע"כ התם במגרש מדעתה לא מגרע מחוסר מעשה בנתיים רק יש לדחות דהתם
זה הקננו גופ' מיקרא הנתינה פנין דגיט' ויגדה באים פאחד, היינו חצירה, וכו' בהקנה לה
העבד וגט ביד העבד דאמרינו בכפות דמגרשת ג"כ צריכה לעשות קננו בעבד, ושוב
ראיתי בר"ן בפירוש בפרק המביא בתר' שהקש' על מימ' דש"ס דאשה פותבת גיטה
ומקנה לי' לבעל הגט והא מחוסר מעשה קננו הוא בין פתיבה לנתינה ומירץ דמחוסר
מעשה בגוף הגט בעיניו א"כ בלא"ה א"ש הנ"ל בנשטת' הבעל, וכן צ"ל דאל"כ אמאי
לא יפסל מה"ט בכתב גט לאשה דעלמא משום מחוסר מעשה קננו הקדושין אע"כ פנ"ל,
ומ"מ הו' דרשא דלה לשמה דרשינו גם במגרש מדעתה ג"כ בעי לשמה דאל"כ הו' הגט
רק כמו שטר דעלמ' ובשטר פשוט לא מתיר האיסור של אשת איש שנתנה ע"י קידושין
ובעי לשמה כמו במגרש בע"כ, וכל הנ"ל הוא רק לפולא בעלמ' אבל לדינא חס
מלהזכיר רק גם במגרש מדעתה ג"כ במחוסר מעשה בין פתיבה לנתינה פסול דרשא
וכתב ונתן בכל אופן דרשינו במגרש בע"כ ובמגרש מדעתה: הלכה ה' פתב כל הגט על
העלה הזרועה אע"פ שנתן לה העציץ וכ' ופסק רבינו פרבא גזירה שמה נקטום ואפשר
אם העציץ הוא דאשה וזרעים של בעל אפשר דליכא למיגזר שמה יקטום דהא כולה
דידה היא ומה לו לקטום: הלכה ט' ומניין שאין נותן לה אלא בתורת גירושין וכו' שצאמר
ס"כ ונתן בידה וכו' ואם אמר לה אח"כ ה"ז גיטה הרי זה גט הפה דעתו פמבואר לקמן
ה' י"א שא"צ לומר לה מדאורייתא ה"ז גיטה אלא בנותן סתם סגי רק שלא יתן שלא
לשמה רק מד"ס צ"ל ה"ז גיטה ועיי' בבעה"מ, והנה יש לדקדק בדברי רבינו דס"ל לקמן
פ"ט הל"ו הנותן גט לאשתו ואמר אם לא תתני לי מאתיים וזו לא תתגרש ולא אמר אם
תתני הא"מ לא מהני דה"ט דהרמב"ם פסק כר"מ דלא אמרי' מהן נשמע לאו וה"ה מפלל
לאו לא נשמע הן א"כ לא אמר פלל הרי את מגורשת וק' אמאי פסק איכו גט הא הקא
ס"ל דהרי את מתגרשת צ"ל רק מדרבנן וי"ל דהתם מיגרע גרע פנין דאמר ההיפוך לבד
אם לא תתן אין את מגורשת ומפלל הן נ"ל לא אמרי' גרע מסתמא, והפה אחת יש לחקור
אף להו' שיטת דסוכרי' דבעי' שיאמר הבעל מדאורייתא הא"מ אי מהני זאת בכתב אי
כתב זאת על כתב הרא"ם אע"ג דכבר נכתב בשטר מ"מ בשעת נתינת הגט לא קאמר
פלום משא"כ בכותב בשעת נתינת הגט לידה הו"ל אמירה בשעת נתינה ועיי' בנ"ב
מה"ק דכתב אע"ג דאמירא חשיבא מתוך הכתב היינו בשעת פתיבה ועיי' בתוס' ר"פ
ר"פ מי שאחזו אי מיקרא פתיבה אמירה והא דאמר רב פהנא בפ' מש"א דף ע"א חרש
שיכול לדבר מתוך הכתב פתבו גנו לאשתי פותבי' ונותנין היינו שמצוה מתוך הכתב
לסופר דבעי' צווי הבעל ויש להביא סעד לזה דיוכל לדבר מתוך הכתב לאשה ה"ז גיטה
דאל"כ האיה קתני פותבי' ונותנין גט לאשתו הא פנין דצ"ל הז"ג מדאורייתא א"כ צריף
שליחות גם על האי אמירה א"כ כל מה דאיהו לא מצי למיעבד לא מצי משוגי שליח
אע"כ דחרש גופי' יכול לדבר מתוך הכתב לאשתו ולומר הז"ג וא"ל דהא מחוסר בין

פתיכה לנתינה פתיבת האי דבור פיון שצריך לנתינה גופני לא שייד לומר מיקרא מחוסר, וג"כ אי אמרי דבעי שליחות בכתובת הגט כבשאר שליחות דכל מ' דהאי וכתב קאי אבעל כמבואר לקמן שיטת החולקים בזה א"כ ק' ג"כ דהנה ועיני בתוס' עירובין דף י"ג דס"ל דבעי שיאמר בפירוש בשעת פתיכה שכתב לשמה א"כ הא מחוסר אמירת הבעל ואין יכול לכתוב ולא מצי שוי שליח רק משמע מתוס' דהאי אמיר' בשעת פתיכה הוא רק מדרבנן וצ"ע בכ"ז, ודע דיש ג"כ להסתפק אי יכול לעשות שליח על האי אמירה מלבד השליח שנותן לה הגט די"ל דהו"ל מילא מילא לפי מוהרימ"ט סי' קכ"ז רק בכל שליח פיון שמוסר לו מעשה של נתינת הגט מהכי גם להאי דבור משא"כ על דבור לחוד ועיני בחידושי מה שדברנו במוהרימ"ט ועיני במרדכי ר"פ הא"מ: הלכה י"ב גט שהי מוכח עג"ק ואמר לה הז"ג עלי מעג"ק ונטלתו אין מגורשת דבעי ונתן בידה ולא שתקח מעצמה ועיני בר"ן פ' הזורק ועיני בתוס' רי"ד קדושין דף ו' והנה דעת הר"ן אפי' נתן לה בתורת פקדון ושוב אמר לה הר"ז ג מהני דעכ"פ בא מידו לידה מתחלה אע"ג שלא בא בתורת גירושין מהכי והנה לפי"ז כ"ל הא דפליגי ר"י ור"ל ר"פ מי שאחזו במי שנשתתק ואמר אל תכתבו אמרי דלא מהני חזרתו וכותבי גט לאשתו פיון שאמר בשעת שהוא פרי, והכה בנודאי חזרת הנישתתק יש להסביר אמאי לא מהני דהכה לא אמרי לר"י אחי דבור ומבטל דבור היינו דבור של פרי שהי מתחלה פרי משא"כ דבור גרוע לא מהני לבטל דבור טוב והכה י"ל דלא פליגי רק על הפתיכה דלר"י אין פותבי עד שיבריא אבל אם כבר נכתב נותנים מיד דעכ"פ לזאת מהכי נתינתם דאם יבריא אח"כ ויאמר הז"ג ומנהי נתינה דידהו דליהוי עכ"פ נתינה מידו לידה דהא אע"ג דבעל לא ראוי לגרשה באותו עת שנשתתק מ"מ בתורת פקדון יכול ליתן לה דליהוי אח"כ בשעת גירושין נתינה מידו לידה וכן נ"ל אם שלח לה ביד שאינו בתורת גירושין מיקרא עכ"פ הגיע מידו לידה דלעגן פקדון הני אע"ג דאינו מגורשת מ"מ ידו דשליח פיד בעל וה"ז נתינה מידו לידה: הלכה י"ג ומניין שיתנו לה בפני עדים הרי הוא וכו' וא"א שתה' זו היום ערוה והבא עלי במיתת ב"ד ולמחר תהי' מותרת בלא עדים לפיכך וכו' עי' בה"ה שתמ' על טעם זה שהרי אשה דאנו יודעים בנודאי שהיא א"א והלכה למדי' הים ואמרה מת בעלי נאמנת עי"ש בה"ה ובלח"מ, והנה פעולת הגט הוא להתייר להעלמא משום איסור א"א ולאוסרה אותה באיסור חדש של גרושה והנה בנודאי אי אפשר לומר דלבעי עדים לשוני' איסור חדש של איסור גרושה פיון דאמתחוק איסורא דא"א בנודאי אמרי' מחזיקי מואיסור לאיסור והו"ל פלא אמתחוק שום היתר לעכנ' איסור גרושה ובנודאי אי אמרה היא גרושה היא וקבלנו עדותה נאמנת ושוב כשמקדשה פהו והתרו בו ב עדים לוקה והו"ל פהאי שפסק רבינו בה' סנהדרין' ע"א שאומר חתיכה זו חלב והחזיקו עדותו ושוב בא א' ואכל החתיכה לוקה והכא אף דאמתחוק היתר מצד איסור גרושה מ"מ מחזיקי מאיסור א"א לאיסור גרושה והו"ל כמו שלא אמתחוק לא איסור ולא היתר א"כ בנודאי נאמנת (ועיני' בתוס' ריש גטין ה"ג בקב לאחרים אינו נאמנים) וג"כ אי אפשר לומר על איסור גרושה דהו"ל דבר שבפירוה פחות מב' היינו לעשות איסור חדש כמו קידושי אשה לשוני' איסור על כ"ע הא איסור גרושה לא מיקרא דבר ערוה, רק סברת רבינו היא תורה דבעי ב' עדים לשוני' היתר באיסור דבר חדש להתייר באיסורא א"א שהי מתחלה, ולפ"ז צ"ל בלא נתגרשה אלא מאשה דפסולה עכ"פ לכהונה כמבואר בש"ס ר"פ המגרש

אי בעי' ג"כ ב' עדי' לסכרת רבינו דל"ש האי טעמא דבלא"ה אסורה לכ"ע מצד איסור
א"א ולא פעל האי גיטא רק לשוני' באיסור חדש דגרושה לכהן, ועוד צריף' למוד לפי
דעת מהר"ם אלשקר בתשובה שצידד לומר במגרש מתמת אהבה שאינו מגורשת רק
לעני' שלא תהי אגידא ביבם אבל מ"מ צד אישות פשאר לעני' כ"ע אי צריף' ב' עידי
מסירה ואפשר פינון שפא לאוסרה ליבם דאיסור אשת אח ע"י גירושין דידין' הו"ל איסור
חדש ובעי' ב' עדים, ואידי דאירי בי' יש לכאורה מקום אתיאמי להקשות על ס' מהר"ם
אלשקר מש"ס קידושין דף ס' ע"א גמרא ד"ה מהיום ולאחר מיתה גט ואין גט ואם מת
חולצת ולא מתניבמת ומתוך הש"ס התם מה הגט משניר גמרתו מיתה עיי"ש ברשב"א
ומקשה הש"ס אדרבה גט מוציא מרשות יבם מיתה מכניס לרשותו וק' מאי מק' הא התם
השניר לא הוי רק לעני' תפיסת הקידושין לעלמא דהו' א"א אבל לעני' זיקת יבמין הו'
גט גמור א"כ לענין עלמא שפיר הו' הסברת רבא מה שמשניר גט גומרתה מיתה אע"כ
דהוי גנו לתצאין א"כ מאי תירץ רבא גם לענין יבם ושפיר פריף' אבני גט להוציא ומיתה
מכניס לרשות יבם, ודע דלא הי' צריף' רבינו לומר דבעי' עדים לעני' חיובא דהמגרש
גופא דהא ס"ל לרבינו רפ"א מה' אישות לפי הבנת ה"ה דבא על הפנוני' לוקה א"כ פעל
הגט לשוני' איסור על בעלה הא ליתא אפי' אי נחשב זאת לדבר ערוה מ"מ ע"ז מהני
הודאת ב"ד דעכ"פ שוי' אנפשי' חתיקא דאיסורא פינון שאמר ושניהם מודים שגרושה
א"כ גם הקא לוקה ובאמת אי חשוב אף איסור פנוני' ד"ע א"כ צ"ל לדעת הרמב"ם בלא"ה
בעי' ב' עדים לאו משום איסור לכ"ע רק מצד איסור בעלה גופא ובמקום אחר דברכו
דמחשב אתחזוק אסור בכל פנוניה: הל' ט"ז תקנת חכמים היא שיהיו העדים חותמין וכו'
ואע"פ שהעדים בתוכו וכו' בין בפני אותן עדים החתומים בין בפני ב' אחרים שעיקר
הגירושין בעדי מסירה, עיי' בהגהת מיימוני דלא מיקרא חצי דבר דכל פת ראתה מה
שהי' יכולה לראות ועיי' בתוס' גטין ד' ס"ג, וכו' בהגה' מיימוני דבעי' צוה לעדים לחתום
בפני ב' והפה י"ל דזה תלי' אי אמרי' דבעי' שליחות בכתובת הגט וה"ה בחתימת עדים
א"כ ה"ל כשליח להולכה דאפי' יש מגדולי הראשונים שסברי דבעי' לשוני' בפני עדי
דהיינו דיעשה דבר חדש ידו פינדה בדבר שבפירוה דיהי' השליח תחת יד הבעל בזה בעי'
ב' עדים בשעת מינוי השליחות משא"כ אי לא בעי' שליחות רק נכתב קאי אסופר ג"כ
א"כ א"צ רק רצוי הבעל א"כ אין ללמוד זאת משליח הולכה ובשליח הולכה גופי' מפקפק
הרא"ש בפ"ב בקדושין עיי"ש דלא מקרי דבר שבפירוה והנה עיי' בהגה' אשרי בפ"ק
דגיטין דהביא בשם רבינו שמחה דיכולים עידי חתימה לשוני' שליח לחתימה שהוא
יחתום בשבילם והפה בשטר שחרור דאמרי' עדים בחתימה זכ"ל א"כ תיקף בשעת
חתימה נשתחרר אי כמי בגט אשה במקום יבם אי אמרי' זכות הוא לה אי כמי פשוטתה
תחת בעלה א"כ כ"ל דונדאי בעינן ב' עדים אחרים עומדים בשעת חתימה פינון דתיקף
היא מגורשת בשעת חתימ' היינו לפי סברת הרא"ש בב"מ דף כ' דדבר שתחת יד המקבל
לא בעינן אתי לידן' בסוף עיי"ש ואפשר כמי אפי' אם חתמו העדים עצמן בעינן ב' עדים
אחרים עומדי' בשעת החתימה היכא דעדיו בחתומיו זכין לו היינו אי אמרי' בעינן
שליחות בכתובה היינו בחתימת העדים ועיי' בש"ס קידושין ד' מ"ג אי אמרי' שגרוה
ש"א פמותו הו"ל כגופו א"כ אין מעיד על עצמו א"כ פינון דבשעת חתימת העדים הו"ל
כגופו א"כ לא מהני עדות דידהו ובעי' עדים אחרים, רק י"ל בע"א המצריך עמהם סגי

דְּהָא בְּנוּדַאי עֲדִים בְּחַתוּמָיו ו"ל לָא אָמְרִי עַד שְׁחַתְמִי הָעֵד הַב' א"כ בְּשַׁעַת חַתִּימוֹת הָעֵד
הַשְּׁנִי כְּבָר נִשְׁלַם הַשְּׁלִיחוֹת דְּעַד הָא' וּמְצָרְף עִם אַחַר וּמְהַנִּי דְּעַדְיוּ בְּחַתוּמָיו ו"ל שְׁנִי
בְּגַט וְהָא דְּבַעֲי' וְנָתַן בְּיָדָהּ הִינּוּ בְּמַגְרֵשׁ בַּע"כ מִשְׁא"כ מִדְּעַת קִנְי' כְּכֹל שְׁאָר קִנְיָנִים
דְּשִׁטְרָא וְעִינִי לְקַמְן בַּפ"ט ה' ל"ב מַה שְׁהַעֲרַנּוּ בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ בַּעֲזַה"י וְעִינִי בַּמִּשְׁל"ל הֵתָם:
הַר' ט"ז חֲתָמֵי ב' וְעֵבֶר וְנִתְּנֵי בִּינוּ לְבִינָה וְכו' ה"ז פְּשָׁר הוּאִיל וְעַדִּים שְׁבוּ פְּשָׁרֵי וְהָרִי
הִגִּט יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָהּ וְכו' הִנֵּה רַבִּים נִתְּקָשׁוּ בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ אֲמַאי פְּשָׁר בְּלֹא עַדִּי מְסִירָה
אִם גַּם ס"ל פְּשִׁיטַת הָרִי"ף דְּלַר"א פְּמִי ע"ח פְּרָתֵי עֵינֵי בַּפ' הַמְּגַרֵּשׁ וּבְר"ן מ"מ מִצַּד דְּבָר
שְׁבַעְרָוּהָ בְּעֵי ב' עַדִּי מְסִירָה בְּנִתְּנִית הִגִּט דְּהִנְף עֵינֵי לֹא עַל עֵיקָר הַגְּרִוּשֵׁי מְעִידִים,
וְהִנֵּה נ"ל דְּכֻוֹנֶנֶת רַבִּינוּ הוּא כַּד דְּיִיקִי לְלִשְׁוֹנוֹ שֶׁכ' הוּאִיל וְעַדִּים שְׁבוּ פְּשָׁרִים וְהָרִי הִגִּט
יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָהּ הִינּוּ דְּאָכְוּ דְּיִיקִי מִפְּחַ עֲדִים הַחַתוּמִּים שְׁבָא הִגִּט מִיַּד הַבַּעַל לִיד הָאִשָּׁה
דְּאִיהִי לֹא חֲצִיפָה לְזִינְיָ גַט פְּזָה פִּינוּ שְׁחַתְמוּ עֲדִים עֲלֵיו א"כ אַף דְּבַשְׁעַת מְסִירַת הִגִּט לֹא
הָיו עַדִּי מְסִירָה מ"מ הַשְּׁתָא שְׁבָא לְפָנֵי בְּאוֹתוֹ הִגִּט הַקִּינִים עַדִּינִי שְׁתָּא מִתַּחַת יָדָהּ
מִהַשְּׁתָא עַכ"פ חָל פִּינוּ דְּרִאִינוּ שְׁבַעְרָוּהָ רוּצָה לְגַרְשָׁה וּבָא גַט מִיָּדוּ לִידָהּ א"כ ה"ל הִגִּט
מִהַשְּׁתָא ע"י אָכְוּ הַב"ד שְׁהֵם הָעַדִּים עַל דְּבָר הָעֲרָוּהָ וּלְפ"ז בַּעֲי' הַשְּׁתָא שְׁיָהֵי גַט קִינִים,
וְהִנֵּה מִתּוֹס' רִישׁ גִּטִּין מְשַׁמַּע שְׁזֵאת הַסְּבָרָא דְּבַעֲי' לַר"מ ג"כ ע"מ מִצַּד דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ
אִינוּ כ"כ מְוַסְּפִים רַק ר"ת מְצָרִיף מְשַׁמַּע מִצַּד חִימְרָא בְּעֵלְמָא וְנ"ל דְּהַפָּה לְכַאוּרָה אִי
אָמְרִי לֹא יִגְרֵשׁ אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ אֲא"כ מוֹצֵא בָּהּ דְּבָר עֲרָוּהָ וְהִנֵּה אִם זִינְתָה תַּחַת בַּעֲלָהּ
דְּקִי"ל כְּשֵׁם שְׁאֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ כְּפִי אֲסוּרָה לְבוֹעֵל וְהַפָּה כ"ז שְׁהִיא א"א תַּחַת בַּעֲלָהּ
הִרְאִישׁוֹן בְּנוּדַאי לֹא מְצִי לְחוּל אִסּוּר סוּטָה לְעַנְנִי הַבּוֹעֵל דְּכָבֵר אֲסוּרָה וְעוֹמְדַת מִצַּד
אִסּוּר א"א א"כ אִימַת יְחוּל לְבַתֵּר דְּמַגְרֵשׁ אוֹתָהּ א"כ י"ל דְּמִשׁו"ה בַּעֲי' ב' עֲדִים לְשׁוֹנֵי
אִסּוּר מְחַדֵּשׁ הִינּוּ מִשׁוּם דְּהַשְּׁתָא חָל אִסּוּר שֶׁל סוּטָה לְעַנְי' הַבּוֹעֵל רַק הַתִּינַח דְּאִתִּי
אִסּוּר סוּטָה בְּשַׁעַת הַגְּרִוּשֵׁי אִי אָמְרִי אִין אִסּוּר חָל עַל אִסּוּר גַּם בְּכוֹלֵל אָבֵל אִי חָל
בְּכוֹלֵל א"כ חָל נְמִי הֵכָא בְּשַׁעַת שְׁזִינְתָה תִּיכְרַף מִיָּגוּ דְּחִיגִיל עַל הַבַּעַל חָל כְּמִי עַל הַבּוֹעֵל
דְּחָדָא אִסּוּרָא הוּא א"כ ר"מ לְשִׁיטְתֵי דַס"ל פְּרִיתוֹת דְּרַף י"ד אִסּוּר חָל ע"א ע"י כּוֹלֵל
א"כ י"ל דְּבִאֲמַת הַש"ס הַק' אֲמַאי לֹא מְהַכִּי מִצַּד הוֹדָאָת ב"ד כַּק' עֲדִים דְּמִי כְּמוֹ בְּמִמוֹן
גּוֹפְנִי וְאִי מִשׁוּם דְּחָב לְאַחֲרִינָא מִשׁוּם דְּהַשְּׁתָא חָל אִסּוּר לְבּוֹעֵל הָא לַר"מ כְּבָר חָל א"כ
מְהַנִּי הוֹדָאָת ב"ד וְכֵן פְּסַק רַבִּינוּ בַּה' מ"א עֵינֵי"ש דְּבִאֲסוּר כּוֹלֵל אִסּוּר חַע"א וּמ"מ ע"ח
בְּעִינֵינוּ כְּמוֹ שְׁהַסְּבִיר הָרֵא"ה הוּבָא בַש"מ לְכַתְּוּבוֹת בְּסוּגֵי דְּשְׁנֵי שְׁטָרוֹת דְּשִׁטְרָא וְגַט הִיכָא
דְּיָכוֹל בַּעַל דְּבָר לְטַעוֹן מְזוּנְיָ הוּא אַף שְׁלֹא טַעֲיִן מ"מ לֹא חָשׁוּב שְׁטָרָא וְגִיטָא דְּלַחֲלוּל
פְּרִיתוֹת וְלֹא חָשׁוּב אֱלָא כְּחַסְפָּא בְּעֵלְמָא וְעִינֵי"ב ס' אַבְנֵי מִקְלוּאִים ה' קִדּוּשִׁין סִי' ל"ז,
לְתִירְצֵי הִרְאִישׁוֹן לְרַבִּינוּ אַף דְּלֹא מְהַנִּי נְתִיבָה קְמִיַת' וְהַשְּׁתָא הָא לֹא אָמַר הָרִי אֶת מְגַרְשָׁת
הִינּוּ הַשְּׁתָא דְּאֲמַרִּינוּ אָכְוּ סְהַדֵּי י"ל פִּינוּ דְּרַבִּינוּ סוּבֵר דְּכָל אָמִיר' הִיא רַק מְדַרְבְּנָן א"כ
מְהַנִּי עַכ"פ אָמִיר' קְמִיַת' אַף דְּלֹא מְהַנִּי הַגְּרִוּשִׁין עַד הַשְּׁתָא, וְעוֹד י"ל דְּהִינּוּ טַעַמ'
דְּרַבִּינוּ דַּא"צ ב' עֲדִים מִצַּד דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ דְּבִאֲמַת הָא קִימִ"ל דְּעַדִּי בְּחַתוּמָיו זכ"ל רַק
בְּגַט אַף דְּבִידּוֹ לְגַרְשָׁה עַכ"פ, מ"מ לֹא שְׁנִיף עַדִּי בְּחַתוּמָיו ו"ל דְּחוּב הוּא לָהּ מ"מ סִילּוּקוֹ
שֶׁל הַבַּעַל שְׁנִיף מְשַׁעַת חַתִּימִי אִם כֵּן בְּשַׁעַת חַתִּימִי הָפָה ב' עֲדִים וְהוּ"ל דְּבָר שְׁבַעְרָוּהָ רַק
שְׁאִין הִגִּט חָל עַד שְׁיִגִיעַ לִידָהּ וְהוּ"ל כְּמַגְרֵשׁ אֲלֵאחֶר ל' יוֹם דְּיָהִיו חֲלִין הַגְּרִוּשִׁין דְּאִין
צָרִיף עֲדִים רַק בְּשַׁעַת נְתִיבָה: הַל' י"ז הָיו עַדִּי מִתּוֹכוֹ פְּסוּלִין אִפִּי' א' פְּסוּל וַא' פְּשָׁר

ונתנו לה ה"ז פסול שנמצא במזנוף מתוכו, הנה מקור הלכה זו היא ריש גטין מודה ר"א במזנוף מתוכו שהוא פסול וכן בתמו שלא לשמה אף אי לא נחתמו פללפלל פשר היכא דנחתנו פסול ולשיטת הרשב"א בחי' לריש גטין הוא פסול דאורייתא עיי"ש דהו"ל כמו תורף הגט אבל רבינו בה"ג פללא פניל דכל היכא דנזפר בדברי הגמ' פסול היינו דרבנן א"כ האי מודה ר"א פסול רק מדרבנן, ודע שיש לכאורה פאן עיון א' מה שיש לצדד בכור השכל והוא דהנה לכאורה יש לדקדק דהא מי שגירש אשתו מדעתו הטוב ורצון הוא מגרשה כדי שיהי' היא מותרת לינשא בלי שום עיכוב אם בכל פסולי דרבנן הנעשים הא לא ידע המגרש בשעת גירושו אמאי לא נימא דנתבטל כל הגט מפל וכל דאדעתא דהכא לא גירשה וכע"ז נסתפק המש"ל מי ששוי' אשה לקדש לו אשה וקדשה בספק קידושין די"ל דעל ספק לא שוי' שליח, דקיי"ל דכל היכא דנעשה הפסול בנתינה לא מהכי דברים שבלב דהא אפי' תנאי שאינו כפול לא מהני דלא אתי מחשבה ומבטל מעשה כהאי וי"ל דהא עכ"פ פעל מעשה שמותר מצד א"א אבל אי נעשה הפסול בתמימת עדים ופשיטא להנה שיטות גדולי הראשונים דס"ל דבעי' שליחות בכתיבה א"כ בנודאי אי חתמו שלא לשמה לכ"מ אי נמי לר"א אף דלא בעי' פלל חתימות עדים מ"מ פיון דעכ"פ מדרבנן בעי' אמאי מתגרשה באותו הגט נימא דלא מהני הגט ונתבטל מפל וכל, וגם הערנו עיי' בחי' ד' י"ח דתקנו דאשה נותנת שכר הסופר והא דמהני הא בעינן וכתב טעמא מבואר בש"ס משום הפקר ב"ד אף אי לא ידעה לאקנו"ל א"כ בכל פסול דרבנן בנודאי לא מקנו רבנן הגט לבעל א"כ אמאי לא נימא שהוא פסול מדאורייתא, שוב ראיתי קצת דברי מרומזי' בפ"י שכ' השתא דתקנו דכותבי' בגט פדת משה וישראל מ"מ בכל פסולי דרבנן יש לפסול מדאורייתא דהא על תנאי זה כתבו ועיי' בפ"ק י' מי שאחזו מה שהביא בשם גט פשוט על מתניתין: הל' י"ט העדים שנותנין לה הגט בפניהם שצריכי' לקרות ואח"כ יתנו לה עיי' ב"ד י"ט ע"ב ועיי' לקמן בה"כ א"א הרי שלא קראו הגט בתחלה ונתן לה הגט בפניהם זרקתו לאור או לים אע"פ שבעל אומר גט פשר הי' ה"ז ספק מגורשת וכ"ה פ"י כי היכא דאם קראו לא נאמן לפסלו פ"ד אין נאמן להכשירו היכא שלא קראוהו מתחלה, והנה לכאורה יש לדקדק הא קיי"ל עיי' בסוגי' דב"ב ד' קל"ו דבעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן הואיל ובגידו לגרשה א"כ אמאי אין נאמן מכ"ש ה"א דגיטה בידה הוא דאיתרע עכ"פ חזקת אישות לומר דגט פשר הי' במיגו דבידו לגרשה רק די"ל פיון שאין דבר שבערנה פחות משפים אפי' שניהם מודים לא מהני א"כ פיון דעדים גופא היינו העדי מסירה אין יכולין להעד בבירור שגט פשר הי' רק אנו מאמיני' לבעל מפח מיגו א"כ ע"ז ליכא עדים והו"ל כמגרש בלא עדים וצ"ל דמירי בלא עדי תחילה, רק ראיתי רבינו לקמן לשיטתו דס"ל דבעל שאמר גרשתי את אשתי איכו נאמן אף שבגידו לגרשה דבעל חשוד שקלקל בידי שמים כמי: הל' כ"ב זרק לה גט לחצרה לבין החביות בפני עדים ובקשו ומצאו מזוזה או שטר אחר אין חוששי' לה שנה שנמצא זה שזרק ובדברי רבינו יש קצת לדקדק בלשונו שכתב זרק לה גט לחצרה לפני עדים משמע דעדים ראו גט ועיי' היטב בש"ס פסחים דף י' בקבר שנאבד בשדה דאמרי' זה שנמצא זה שנאבד: ול' כ"ג העדים שחוממי' על הגט וכו' הואיל ונתימת העדים בגט מדבריהם כמו שבארנו עיי' בהגהת אשרי בפ"ק דגיטי' דעדי חתימה יכולין לעשות שליח לחתום בשבילם ועיי' בסוגי' דאומר אימרו א"כ אין מקום להצריך

לרשום אם אין יכולין לחתום רק יש להם לשונ' שלים ויש לדון אי שינה בכה"ג כל מה דאיהו לא מצי למעבד לא מצי משוני' שלים ועי' בסוג' דנזיר י"ב, קדושי' דף כ"ז, רק י"ל דבכה"ג ל"ש היכא דאינהו לא מצי לחתום דהנה פכאיב להו פאיב' והנה איידי דאיירי בונדאי יש לפקפק בדברי הג"א בשם רבינו שמחה דהאיך מהכי חתימה על ידי שלוחם הא הו"ל עדות שאי אתה יכול להזימה כיון שהעדים מצד עצמותם לא חתמו רק הסופר א"כ יכולין להכחיש הסופר שהם לא ציוו לחתום והו"ל עדות שאי אתה יכול להזימה ועי' בהגהת מרדכי סוף קדושין אי העדים בעצמן יכולין להכחיש שזה אין כתב ידם והוכיח דאל"כ הו"ל עדות שאי יכול להזימה א"כ בסופר הו"ל א' במקום שנים, ועי' בנדע ביהודא מה"ק אי בעינו בעדות גרושי' עדות שאי אתה יכול להזימה ועי' בריש מכות: הל' כ"ד אע"פ שחתימת העדים בגט מדבריהם התקינו שיהיו העדים מפרשים שמותיהם בגט, מקור הלכה כובע מש"ס דף ל"ו ע"א ד"ה מפני תקון העולם רבא מתרץ לא צריכא אלא לר"א דס"ל עידי מסירה פרת' תקינו ע"ח ועי' שם פרי"ף וכן ס"ל לרבינו דעומדים בתדא שיטתא רב יוסף אמר אפי' תימא ר"מ ומאי תיקון התקינו שיהיו העדי' מפרשים שמותיהם ופי' רש"י מעיקרא לא היו חותמים אלא אפי' עד ולא כתב שמו כלל, והנה איידי דאיירי בהאי ענינא אכתוב מה שיש לדקדק בדברי תוס' ריש גיטין שהוכיחו דהלכה כר"א בגטין ד"ה דף ד' ע"א דקיימי לן הלכה כר"א בגטין דכתבו להוכיח מש"ס דסנהדרין דף כ"ח מהאי מתנתא דחתימא עלי' תרי גיסא קאמר רב יוסף זיל אקני' עיי"ש דהוכיחי מדפריה רב יוסף אליבא דר"א ע"כ ס"ל כר"א והכא ר"י מתרץ אליבא דר"מ לעולם ע"ח פרת' וא"כ אם פסמוה על דקדוק תוס' אם פן יהיה סתירה בסוג' הש"ס וצ"ע פעת, ואולי תרי רב יוסף הם, והנה פי כן אמאי נקט רבינו תרתי חומרות דקאמר דלר"א בלא עדי מסירה נמי מגורשת אם עבר ונתנו רק בעי עדי חתימה א"כ ע"כ ס"ל דהאי תקון העולם במתני' לר"א שנוי' פתירוצי דרבא א"כ א"ל דבעי שיפרשו שמותיהם הא תירוצו של רב יוסף הוא מהנה תרי דתירוצי סתרי אהדדי ולפי הנה"ל גיחא דרבינו הוכיח דע"כ תירוצי דר"י הוא קאי גם אליב' דר"א ושני תקנות התקינו דאל"כ יסתור דברי רב יוסף כקו' הנה"ל, והנה באמת צ"ע קודם שתקנו שיהיו מפרשים שמותיהם א"כ האיך שינה עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנתקרה עדותם ופי' משום דלא חציף אינש דילמא עדים יכחישוהו ואי לא חתימא שמותם כלל ל"ש זאת ועי' בב"ש סי' קל"ז סעי' א' שהקשה קו' אחרת בהאי שהעדים יפרשו שם דמעיקרא כמי היו מפרשין שם ועי' בלח"מ וכן התקינו שהעדים יחתמו זה בפני זה ואם חתמו זה שלא בפני זה ה"ז גט פסול עיי' בלח"מ שדקדק בלשון רבינו אמאי לא כתב בריש הל' בדין מפרשי' שמותיהם שאם לא פרושו ג"כ פסול אע"כ דכשר וכתב שפירש כמו שפירש הטור דמעיקרא היו פותבין שמותן רק שמות אביהם לא כתבו: וכן התקינו החכמים שיכתוב זמן בגט ומקום פתיבתו פשאר שטרות שפא תהי' אשתו קרובתו ותזקה תחתיו וכ' עיי' בתוס' גיטין ד' י"ח היכא יכול לחפות הא א"ל חזקת א"א וגימא השתא איתרע ותירצי דאית לן חזקה המתנגדת היינו הרי גרושה לפנינו וחזקת צדקות דנדאי לא זינתה ועי' בפ"י שם שהרחיב הדבור ושי'ופי' בדברי תוס' שפוננת תוס' ב' חזקות להדדי, ודע שחזקת צדקת בהאי חזקה יש לערער קצת האיך שינה חזקה הא מה לי איסור א"א ומה לי איסור פנוי' לשיטת הרמב"ם דס"ל בא על

הפנוי לוקה עיי' בס"א לה' אישות ועיי' בְּחִידוּשֵׁי לְסוּגְלֵי זוּ א"כ נִשְׁאָר קו' תוּס' לְרַבִּינוּ וְלֹא שֵׁינָהּ קו' תוּס' רַק אֵי בָּא עַל הַפְּנוּיָה הוּא רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן א"כ בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן לֹא זְהִירֵי אִינְשֵׁי, ונ"ל דַּיִשׁ פֶּאן חֲזָקָה אַחֲרֵת לְפִי דַעַת רַבִּינוּ וְהוּא חֲזָקַת הַיָּתֵר לְבוֹעֵל דַּי אַמְרֵת שְׁזִינְתָה פְּשִׁיתָה א"א א"כ פֶּשֶׁם שְׁאָסוּרָה לְבוֹעֵל פֶּה אַסְּפָה לְבוֹעֵל אַבְּל בְּזִינְתָה בְּפִנוּי מוֹתֵרַת לְבוֹעֵל אַף שְׁלֵא הִי חֲזָקַת פְּשָׁרוֹת לְבוֹעֵל מִצַּד אִיסוּר אִישׁוֹת מ"מ הַשְּׁתֵּא הָרִי הִיא גְרוּשָׁה לְפִינוּ אָנוּ דְּנִין אַף שְׁאִין אָנוּ דְּכִין כָּלֵל אַבּוּעֵל מ"מ שֵׁינָהּ חֲזָקָה לְצַרְף לְחֲזָקַת גְרוּשָׁה לְפִינוּ, אִיבְרָא לְכַאוּרָה הָא לִיתָא דְהִפְּה עֵי' בְּסוּגְלֵי סְנֵהֲדְרִי דַּף מ"א שְׁהַק' הַש"ס הִיכָא מִשְׁפַּחַת מִיתָה בְּעַדִּים שְׁהַעִידוּ עַל זְנוּת אִשְׁתֵּי אִישׁ וְהָא יְכוּלִי לֹמַר לְאַנְסָרָה עַל בּוֹעֵלָה בְּאָנוּ עֵי"ש וְתִירֵץ הַש"ס פְּשִׁינְתָה וְחֲזָרָה וְזִינְתָה עִם אוֹתוֹ בּוֹעֵל גּוֹפְלֵי א"כ בְּלֵא"ה לֹא שֵׁינָהּ חֲזָקַת צְדָקוֹת שְׁל תוּס' דַּע"כ כְּבָר זִינְתָה דֵאל"כ בְּלֵא"ה א"צ לְחִיפּוּי דְהוּ"ל עֵדוֹת שְׁאֵי אַתָּה יְכוּל לְהַזְיָמָה אַע"פ שְׁזִינְתָה כְּבָר מְקוּדָם א"כ לֹא שֵׁינָהּ חֲזָקַת צְדָקוֹת, מ"מ גַּם תִּירוּצֵי הַנ"ל נִסְתֵּר דְלֹא שֵׁינָהּ חֲזָקַת פְּשָׁרוֹת אַבּוּעֵל דְּהָא כְּבָר זִינְתָה עִמּוֹ רַק כ"ל דְּבִאָמַת יַחְפָּה וַיֹּאמֶר גַּם בְּבַעֲלָה הָרֵאשׁוֹנָה גִּירְשָׁה וְכְבָר הִיא מְגוֹרְשָׁת וּבְזָה יֵשׁ לְיִישֵׁב מַה שְּׁמַקְשִׁים הָעוֹלָם עַל תּוּסָפ' הָרֵא"ש הוּבָא בַר"מ בְּכַתְּוֹבוֹת ד' ג' עֵינִין בְּחִידוּ' שְׁפַתְבְּנוּ בְּאִיזָה דְרָכִים וְאִין פֶּאן מְקוּם לְהַאָרִיף: הַל' כ"ה גִּט שֵׁיִשׁ עָלִיו עֵדִים וְאִין בּו זְמַן אוֹ שְׁהִי מְקוּדָם אוֹ מְאֻחָר אוֹ שְׁנִכְתָּב בְּיוֹם וְנִחְתָּם בְּלִילָה זְכוּ' כָּל אֵלוּ פְּסוּלִין, וְהִנֵּה בְּמֻקְדָּם דַּעַת רַבִּינוּ שְׁהוּא רַק פְּסוּל כְּשֵׁאָר פְּסוּלֵי דְרַבְּנָן וְדַעַת הָרֵא"ש בְּהַלְכוּתוֹ שְׁהוּא בְּטַל וְתַמָּה ב"י מֵאֵי שְׁכָא מְכָל שְׁאָר פְּסוּלֵי דְרַבְּנָן שְׁהוּא רַק פְּסוּל דְרַבְּנָן וְהָא בְּטַל, וְהִנֵּה נ"ל דְרֵא"ש ס"ל כְּרִי"ף דַּעֲדֵי חֲתִימָה נְמִי פְרַתִי א"כ הוּ"ל חֲתִימַת עֵדִים שְׁנִחְתָּמִי עַל הַשְּׁקָר דְּהָא נִכְתָּב בְּגִט שְׁגִרְשָׁה מֵאוֹתוֹ זְמַן אַף בְּכָל גִּט שְׁבַעֵל נוֹתֵן כְּמָה שְׁנִים לְאַחַר כְּתִיבָה דְכָשֵׁר מ"מ בְּגוֹף הַגִּט לֹא יִכְתָּב שְׁקָר וְהֵם עַל כְּתִיבַת הַגִּט מְעִידֵי מִשָּׂא"כ בְּנִכְתָּב פְּסוּל דְגִט דְהוּ"ל עֵדוֹת שְׁקָר וְאִף אִם לֹא נִחְתָּם כָּלֵל בַּע"מ כְּמִי כְּשֵׁר מ"מ הָכָא הוּי פְּעֻדוֹת מְוֹכַחֶשֶׁת כַּנ"ל: וְהִנֵּה בְּדִין מְאֻחָר נִחְלָקוּ אַבּוֹת הָעוֹלָם ה"ה הַתּוּסָפ' רֵאב"ד וְרַבִּינוּ, דַּעַת רַבִּינוּ שְׁפְּסוּל וְכ' הָר"ן טַעֲמָא מְשׁוּם דְשֵׁינָהּ חִפּוּי כְּמוֹ בְּאִין בּו זְמַן כְּמוּבָן וְרֵאב"ד ס"ל דְּמְגוֹרְשָׁת מִיָּד רַק הַבַּעַל אוֹכַל פִּירוֹת עַד שְׁעַת הַזְּמַן דְּלַעֲנִין זֶה אִיחָרוּ וְהִנֵּה נ"ל בְּשִׁחְרוּר דַּעֲבָד אִם אִיחָר הַזְּמַן לְשִׁיטַת הָרֵאב"ד דַּאִין לֹמַר דַּאִיחָר לַעֲנִין עַבְדוֹת שְׁמַחֲזִיב לַעֲבֹד לוֹ עוֹד דַּאִי מְחֻיָּב לַעֲבֹד א"כ קְנוֹי הוּא לוֹ עַדִי וְהָדְרָא קו' הַש"ס לְדוֹכְתֵי מַה שְׁקָנָה עַבְד קָנָה רַבּוֹ וְלֹא שֵׁינָהּ גִּטוֹ וְיָדוּ בְּאִין כְּאִחַד כִּינּוּן שְׁעַדִי צַד מְמוֹן קְנוֹי לוֹ וְאִי הוּ"ל בְּאָמַת כְּתָנָאֵי וְלֹא שִׁיורָא רַק בְּאָמַת הוּא מְשִׁחְרַר לְגַמְרֵי גַם לַעֲנֵי עַבְדוֹת וְשֵׁינָהּ שְׁפִיר גִּטוֹ וְיָדוּ וְכוּ רַק אַח"כ צָרִיף לַעֲבֹד לוֹ עוֹד א"כ הוּ"ל כְּמַתְנָה עַל מִשְׁכ"ב דְּהָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדֵי כְּתִיב וְלֹא עַבְדֵי לַעֲבָדִים, רַק נ"ל לְיִישֵׁב חֲדָא דְזֹאת לֹא מִיָּקֶר' מַתְנָה עַל מִשְׁכ"ב דַּעֲבָד אִין מְוֹזָהָר בְּזָה וְאִף אִם יִשְׁוֹחֲרֵר יְהִי בַר יִשְׂרָאֵל הָא בְּשַׁעַת שְׁחִירוֹ מְהַי תְּנָאֵי דַּעֲדִי עַבְד הוּא, וְעוֹד נ"ל לְכָלֵל גְּדוּל דְּבַכָּה"ג הִיכָא שְׁמַתְנָה עַל מִשְׁכ"ב בְּשִׁחְרוּר עַבְדוֹ דְלֹא שֵׁינָהּ לֹמַר דְלֹא מְהַי תְּנָאֵי דְכָל הַסְּבָרָא כ"ל דְלֹא אִתִּי דְבוּר וּמְבַטַל מַעֲשֵׂה הִיכָא דַּאִתִּי לַעֲבֹר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה מִשָּׂא"כ הָכָא הַמַּעֲשֵׂה גּוֹפְלֵי הִיא לַעֲבֹר וְא"כ נִגְדַּת הַמַּעֲשֵׂה הַתְּנָאֵי.

לֹא הוּי מַתְנָה עַמְשְׁכ"ד דְּהָא הַתְּנָה אִם לֹא תַעֲשֶׂה זֹאת אֵל תְּהִי מְשֻׁחָרֵר וְלֹא יַעֲבֹר בַּעֲשֵׂה שְׁל וְהַתְּנַחְלָתָם וְטַעַם בְּמַתְנָה עַמְשְׁכ"ב דְּמַעֲשֵׂה קִיָּים עַכ"פ מְשׁוּם דְּתְּנָאֵי הוּא תְּנָאֵי

ומעשה בדבר אחד דהא עכ"פ נעקר המעשה דהתנאי אין יכול להתקיים דהא הוי מתנה עמשכ"ב א"כ ע"כ נתבטל התנאי ואי אמרת דהמעשה נגרר אחר התנאי א"כ עכ"פ יתבטל המעשה והו"ל פתנאי ומעשה בד"א לשיטת תוס' בסוגי' דתנאי כפול דהתנאי סותר המעשה ועי' בתוס' פתובות ד' מ"ו שגדחק בקו' בע"מ שאין לה עלי שאר פסות ועונה אמאי מקודשת ניהו דתנאי בטיל מ"מ גם הקידושי' נתבטלו, ולפי ה"ל ניקח ואין כאן מקומו להאריך: ונתחזר להנ"ל ודעת תוס' גיטין ד' י"ז דגט מאןחר פשר לגמרי רק שאין חל רק מאותו זמן הנכתב בגט ונהביאו רא"י מש"ס דב"ב ועי' בחידושי' שתיבצנו קו' תוס' דשייך גם בשחרור דעבד חיפוי, ודע דיש לעיין דהנה בשטר שחרור שאין בו זמן בנודאי ל"ש תירוץ תוס' דהרי הוא משוחרר בפנינו דנימא למפרע הוא משוחרר דאיכא פאן חזקת פשרות דאדון המתנגדת דנימא עד השתא לא עבר באסור עשה דמשחרר עבדו ועוד יש לעי' בחתימת עדי' שייך קצת חזקת פשרות אי מצד מסייע לעוברי עבירה או יש ג"כ לאדון קצת לאו דלפני ענר וכ' היינו לר"מ דע"ח לבד פרתי א"כ אוקמ' אחזקת פשרות דהשתא הוא דנכתב ונחתם, ועוד בשחרור תיכף בשעת חתימת העדים אמרי' עדין בחתומיו ו"ל א"כ מיז בשעת מעשה דידיהו נשתחרר א"כ בנודאי שייך קצת לפני ענר ועי' בריטב"א קידושי' ד' מ"ב ועי' ב"מ ד' יוד ד"ה בהן ועי' שם פן כ"ל עוד י"ל דמשפחת חיפוי בעבד לפ"מ דקיי"ל אין שלים לדבר עבירה א"כ באומר צא הרוג את הנפש חייב השליח ולא השולח אבל אי לאו בר חיובא השליח א"כ המשלח חייב וכן להיפך אי המשלח לאו בר חיובא שניהם פטורים א"כ אי העבד יצנה צא ונהרוג נפש כגון למי שאינו בר חיובא א"כ אם משוחרר הוא הו' העבד בר חיובא והמשלחו לאו בר חיובא א"כ חייב העבד אבל אי לאו משוחרר הוא א"כ לאו בר חיובא הוא ופטור המשלח רק לכאורה הא לית' דבכי פח נמי מוזהרין על שפיכת דמים וגם ג"ז לה מאשה ואין מקום לדברינו רק בעופרים דבני נח מצוונים וישאל אינו מוזהר ואין פה עת האסיר ובאנו רק לברר דעת הרמב"ם, וג"כ משפחת בעבד חפוי אי הוזהר אי עבד הוא ליכא בר עדות ולא שייך ועשייתם לו פאשר זמם אם הי' רוצה לחייב חבירו מיתה א"כ יטעון להיפך דעדי' עבד הי' רק י"ל דכבשי לשטרה ולא מהכי זמן: הל' כ"ו חתם ממונו זמן ונתן לה או שלא כתב שם היום אלא בשבת ראשונה או שני' בחודש פלוני וכו' וכן אם כ' בו היום גרשתי פשר שמשמעו היום הנה שהוא יצא בו הגט, הנה דעת רבינו בגז' לזמן שפאר לגמרי ומחלק בין גט שאין בו זמן שהוא מג' גיטי פסולי' ועי' ברשב"א בסוגי' והראב"ד חולק בזה, והנה באמת י"ל פנונת הש"ס הוא באמת שבעל יגזה הזמן לאחר שנתנו לה ובשעת גירושי' הי' בו זמן ורק יטעון הבעל רק לאח"כ גזי' לי' ויטעון שהי' כתוב בו הזמן קודם הזנות ובזה מתרץ הש"ס לרמאות כזה לא חיישי אבל באמת אי גזי' לי' קודם נתינה הו"ל כגט שאין בו זמן, ואף דלשון הגמ' גזי' לי' זמן ונהבי' נהליה פי' הוא יגזה זמן לאחר גירושי' ויתנה לה והפה בנודאי ע"ז אנו מאמינים לבעל שגזי' לזמן לאחר נתינה דע"כ בגט הי' פכתב זמן דאל"כ לא חתמו עדים עליו כדמתרץ כדמתרץ הש"ס מעיקרא אין בו זמן אהני דלכתחלה לא תנשא א"כ אוקמ' לגט אחזקת פשרות דאי אמרת דגזי' לי' לזמן קודם נתינה ליגזה פסול מדרבנן הוא א"כ אמרי' בנודאי גזי' לאחר נתינה וכן סברה זאת מבואר מדברי רבינו לקמן ספ"ז מהלכות אלו דלא חיישי' שמה ביטל בעל הגט הנשלח ע"י שליח ממדינת הים דאוקמ' אחזקתו

עיי"ש ה"ה הקא, ומה שיש לדקדק בדברי רבינו שם מבואר במקומו בעזה"י, ולפי"ז בגז' לזמן בנודאי יכול לחפות ול"ק קו' התוס' דלימא אוקמי אחזקת א"א דלא גרשה עד השתא לפי סברת ר"ש הובא בר"ן חולין י"ב בסוג' דרוב בחלב בהמה טרפה ע"י סירכא דהיכא דלא שייך ברגע זאת איתרע חזקתה אמרי' למפרע נעקרה פניו דבלא"ה עד השתא הי' חזקה בטעות ועיי' בפ"י שפיאר בזה דברי תוס', ולפ"ז בגז' לזמן שבעל טוען שגזי' ע"כ אמרי' שפבר גירשה בשלמא בלא גזי' לזמן י"ל שנתן לה פבר ע"מ שיחול מעתה א"כ יכולין אנו לומר אוקמי' אחזקת א"א עד השתא משא"כ בגז' ממ"כ אי אמרת דלא גירשה א"כ צ"ל דהשתא חל גנו ברגע זאת והשתא הגט פסול מדרבנן א"כ צריך אפה לעקור חזקת הגט וע"כ צ"ל שגירשה קודם גזיית זמן א"כ ע"כ קודם רגע זאת נתגרשה פי הכי דלוקי גט אחזקתו א"כ פבר הי' מוחזקת היא אצלנו עד השתא בטעות בחזקת א"א א"כ הדרה סברת ר"ש אמרי' למפרע היא נתגרשה קודם הזנות וא"צ לחזקת צדקת תירוץ השני דתוס' פנ"ל: הל' כ"ח האומר לב' פתבו וחתמו גט לאשתי ונתאחר הדבר ימים או שנים וכו' הנה מדברי רבינו הוכיח הטור דס"ל לרבינו דין נכתב ונחתם הגט קודם נתינה שכה או יותר דלא מיקרי מוקדם רק בין פתיבה לחתימה או הקדים הזמן מוקדם הפתיבה, מדכתב ונתאחר ימים או שנים ויש חולקין דאין לו תקנה רק ע"י שליח דמפקע לקלא ועיי' בכ"מ שתמה על דיוקו של הטור, ונ"ל דהוכחת הטור הוא מדמחלק רבינו או שנמצא הגט בטול והוצרך לכתוב לה גט אחר פשר ולמה לא כתב זאת בגנוני במה שצונו לכתוב ולחתום וחתמו ואיחר הדבר עד שנה שצריך לכתוב גט אחר משום מוקדם אלא ע"כ משמע דב"ק מיירי בלא נכתב עדין' אבל אי פבר נכתב פשר דמוקדם בין פתיבה לנתינה לא מגרע, ולפי ה"ל דאמרי' דלא משפחת עדים המעדים על חיוב מיתה שיהי' צריך לחפות רק בזינתה וזינתה א"כ י"ל סברת הגה' אשרי דהיכא דמוזינת הגט זכות הוא לגבה א"כ אמרי' עדין בחתומיו ז"ל א"כ צריך רק להגיע לידה ומגורשת למפרע א"כ בגט המוקדם רק בין פתיבה לנתינה פדיון חפה פנ"ל: בעזרת יוצר, נוצר תורה, פאישון, גמרנו ביאור פרק ראשון: פרק ב' אחד ואין שני יסייעני לבאר פרק שני הלכה א' זה שנאמר בתורה וכתב לה ספר פרייתו ונתן בידה אחד הכותב לה ביזו או שאמר לאחר לכתוב וכו' לא נאמר וכתב אלא להודיע שאין מתגרשת אלא בכתב והפה בהלכ' צריכי' אנו להרחיב קצת הדבור שהוא סוד גדול בדיני גטין והוא דהנה פדיון פתיבת הגט אי בעי' שליחות יש ב' שיטות עיי' בש"ס המביא בתרא כ"ד שיטת תוס' דכתיבת גט לאו מדין שליחות נגעו בה דנכתב לא קאי דוקא אבעל, ושיטת ר"י הביאו הרא"ש דבעי' דין שליחות ותוס' הוכיחו דאל"כ אפתי ק מאי מהני עומד גדול ע"ג הא עכ"פ לאו בני שליחות נינהו, והנה פבר דברנו במקום אחר מזה אע"ג דגבי קטן לא שייך שליחות מ"מ אי שפרו מדין פועל מהני אם שפרו לכתובת הגט פועל עדיף דידו פינד בעה"ב פמבואר ריש ב"מ בסוג' דתופס לב"ח אוקמי הש"ס מהאי דשפרו ללקט מציאות תירץ הש"ס שאני פועל דידו פינד, בעה"ב והא בתופס לב"ח אפי' שליחות לא מהכי לשיטת תוס' דלא ס"ל פריש"י אפ"ה פועל מהני א"כ חזי דפועל יצא מגדר השליח א"כ לפ"ז אית להו תברא לקו' תוס' על הנה שיטות דס"ל דבעי' שליחות ממתני' דהכא וי"ל דמתני' דהכא מיירי בשכר את הקטן וא"כ מדין פועל מהני אבל קו' הש"ס היא אפתי לאו בני דעה נינהו ובהו יש ליישב קצת שם דף כ"ג אלא

מעשה נכרי וישראל עומד ע"ג נמי יהא פשר היינו בשכרו, איברא לכאורה עדין הדבר צריך תלמוד דפקחתי עיני בדברי רבינו בה' רוצח פ"ב הל' ג' וז"ל השוכר הורג להרוג חבירו פטור מדיני אדם וסניב בדיני שמים ולפי דברינו הלכה זו צ"ע דהנה טעמא דרבינו הוא משום דאין שלים לדבר עבירה פטור בדיני אדם כמבואר בקדושי מ"ג צא ונהרוג הנפש שלים סניב דאין שלים לדבר עבירה ואי בדברינו הנ"ל א"כ ק' האיה יצא לרבינו דאם שכר להרוג דג"כ אין שלים דלמא כה"ג יש שלים דיצא מגדר השלים דנעשה יד פועל כיד בעה"ב וע"ז המעשה נעשה פועל שלו וקרא דממעט דאין שלים לד"ע היינו מטעם שליחות ואי טעמא דרבינו משום דאי לא שכרו אף בדיני שמים יפטור דלא עביד מעשה כמבואר במ"ל עיי"ש מ"מ משפחת דעביד מעשה בלא פועל כגון שהלה שלים ומסר לו חרב בידו וכגון בהאי שולח הבעירה ביד חרש וש"ק ונותן השלהבת בידו, והנה מהאי דשוכר עדות שקר דיחשוב המעשה עליו על המשלח ניהו דהוא גופי עביד מ"מ הו"ל רק ע"א, ועוד הו"ל מעיד בפני שלא ב"ד משא"כ הקא, רק יש לחלק דהנה בפועל היינו טעמא דהו"ל כמכירה לזמן ולשעה זאת מש"ה פעשה ידו כיד בעה"ב א"כ בהאי פועל הו"ל מכירה לדבר איסור האי הורג שמשפיר עצמו למשלח זה להרוג האי קנין לא מהני והו"ל מקח הנעשה באיסור א"כ נשאר תורת שליחות ואין שלים לד"ע, ועדיין צ"ע דהא גם עבד כ' רבינו או ששלח עבדיו והנה הא דבעי' בעבדא של אשה דמגור' ע"י קבלתו בכפות בתורת חצר ולא מתורת פועל, התם שאני דה"ט כמבואר ד' כ"ג עבד אין נעשה שלים לקבל גט משום דאינו בתורת גטין וקדושי ואף עבד של בעל המשלח דשאני התם דמידי דאינהו לגופי' לא שייך אינו יכול לעשות לחבר' דניהו דפועל הוא מ"מ גם פחו איפא מעורב דאטו אם שכרו ללקט מציאות ובשעת הגבהה מכונן לקנות שלא לבעה"ב שיקנה בעה"ב ואף בעבד מה שיקנה עבד קנה רבו ה"ט משום דאינו יכול לחזור מעבודתו מ"מ בגטין לא שייך מצד הנעשה פועל שלו דיכול להיות שלים בדבר דלא שייך בו לגופי' לא מצי עביד פנ"ל ובמקום אחר נדבר עוד מזה: וכן מצאתי לאח"ז בשער המלך בה' שכירות שפכת סברה זו לענין נכרי אף שאין לו שליחות מגם אתם מ"מ אם שכרו ישראל נעשה שלים, שוב עיניתי בס' נתיבות משפט על חשן משפט סי' קפ"ח ס"ק א' שחוקר בדברי אלה ושמחתי כמוצא שלל רב פי פוננתי לדעת הגדולים: ולעיקר נ"ל דהיינו טעמא לחלק בין האי לתופס לב"ח באמת דפועל ג"כ ה"ט משום שליחות רק תי' הש"ס הוא דהא הרא"ש כ' דהיינו טעמא דלא מהני שליחות דלא מצינו שליחות רק כגון לה בשחיטתבשחיתת הפסח או קדושי דלא חב לאחריני אבל תופס לב"ח, היכא דחב לאחריני אין פח בידו לשוני' שלים א"כ תירץ הש"ס הקא היא בפועל דהגיע לשלים גופי' הנאה מאותו שליחות דשכרו ונטל שכרו א"כ יש פח בידו להיות שלים לחבירו אף דחב לאחריני כמו התופס עצמו אבל באמת פועל גופי' ג"כ מצד שליחות נגעו בה פנ"ל נכון, ודעת רבינו לפי מאי דמשמע מרא"ש שם כ"ב דס"ל דבעי' שליחות בכתי' הגט דכתב דפסול פתיבת עבד תלי' אי בעי' שליחות בכתיבה ורבינו ס"ל דפסול הפתיבה: הל' ב' אמר לב' כתבו גט וחתמו ותנו לאשתי הרי אלו פותבין וחותמין ונותנין וכו' עיי' בס' דורש לציון דריש י"ג שהק' לשיטת ר"ת בנזיר ד' י"ב דהק' האיה אשה שוי' לחברתה שלים לוישי את הקמח ותפריש חלה הא הוי' לי' מינוי השליחות על דבר שלב"ל פנין דמחוסר לישה, והק' הדורש הנ"ל הא בכתבו ותנו ג"כ מחוסר פתיבה

א"כ על הנתינה הו"ל דבר שלב"ל, ולפי ה"ל באמת י"ל דעל הנתינה באמת שזכרו רק המנהג אצלנו דנעשה ג"כ שליח ועי"ן התם בהגה' פנו מהר"ש לאנדויא דמנישב דהתם מתחיל השליחות משעת פתיבה ונמשך עד שעת נתינה וכולי' תדא שליחות היא ועי"ן בפני' בחידושי דהוספתי להקשות לשיטת הר"י הביאו הרשב"א בחולין דס"ל דתי' הש"ס גדול עומד ע"ג היינו והאי גדול מכונן לשמה ג"כ ק' הא מחשבתו לא מהני רק בשעת פתיבת הקטן והו"ל מחוסר מעשה וגם אכל גט ק פינו דלפי סברת הר"י עיקר מינוי שליחות הוא על המחשבה היינו על הפונה א"כ נעשה שליח על דבר שעדיין ל"ב לעולם דצריך פתיבה מקודם ושמעתי מפה הקדוש אמ"ו וצ"ק"ל דסברת ר"ת היא רק התם בחלה שיתחדש מעשה חדש המביא חיובא דחלה ע"י דחיוב חלה על עיסה הוא א"כ הו"ל מחוסר עדיין' האי שליחות משא"כ בכתיבת הגט: וכן אם אמר לסופר פתוב גט לאשתי וכו' והוא מגרש בו בכל עת שירצה וכו' מפאן פמי משמע דס"ל דמאחר בין פתיבה לנתינה אינו מעכב ורק י"ל דבאמת בכ"ז שירצה ע"י שליח מיירי: הל' ג' וכו' הבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו וכו' עיי' בכ"מ ועי"ן בתוס' ב"מ ד' י"ב ד"ה פותבין שטר ללנה אע"פ שאין מלנה עמו הא מיהו פשיקרא ותיר' פינו דלנה גופי' פותב חזבתו לא שיקף מיהו פשיקרא, צ"ע בעדי חתימה בגט אי שיקף תיר' תוס': הל' ד' בשעת הספנה פותבי' ונותני' ואשה נותנת שכר הסופר, עיי' במ"ל ועי"ן בסדר הגט לרא"ש דס"ל דבאמת הבעל נותן שכר הסופר רק תקנו דאם היא נותנת ג"כ פשר דהפקר ב"ד הפקר פן פי' רש"י גיטין ד' כ"א, ועי"ן בסדר הגט לרא"ש שכ' והבעל נותן שכר הסופר ואם נותנת האשה פשר דמשום עיגונא הקילו והפקירו ממון דאשה פאלו נתן הבעל, והנה לכאורה לזאת תלי' אי אמרי' דקנני' דרבנן מהני לדאורייתא ועי"ן באה"ע סי' כ"ח בשם ר"י ועי"ן במרדכי כ"פ הזורק דס"ל דקנני' דרבנן לא מהכי על האי תיזל ותיחד ותפתח הק' הא דברי ש"מ פכתובין ומסורין דמי ופי' דקנני' דרבנן לא מהכי ועי"ן רש"י ר"פ הזורק דפי בהאי תיזל תיחד ותפתח מצד קנני' אגב נגעו בה וע"כ ס"ל לרש"י דקנני' אגב דאורייתא דלא פתוס' ב"ק דף י"א, או דס"ל לרש"י דקנני' דרבנן מהני אפי' לגט שהוא צריך קני' דאורייתא וע"כ ס"ל לרש"י כתי' הרשב"א על קו' המרדכי התם אמאי צריך קני' הא דברי ש"מ פכתובין וכו' ותי' דהיינו לאחר מיתה ואין גט לאחר מיתה, ומ"מ הקא נ"ל דהיינו טעמא דמהני דאפקעי' רבנן לקידושי' מיניה רק לפ"ז ל"ל להפקר ב"ד בלא"ה בנתינת הגט כזה בלי הפקר יפקיע נתינת הקדושי' רק ע"כ צ"ל דהפקר ב"ד מהני אפי' בדאורייתא ועי"ן בסוגי' דפרוזבול בגיטין הל' ה': הל' ה' וצריך שיאמר הבעל עצמו לעדים פתובו וחתומו הרי שאמר וכו' אבל אם אמרו הם לסופר לכתוב ולעדים יחתמו אע"פ וכו' הז"ג בטל שהרי פתבו מי שלא אמר לו הבעל לכתבו עיי' בר"ן ס"פ התקבל מה שהביא בשם הרמב"ן ועי"ן בלשון המרדכי אף אם שוי' שלוחים גם על הנתינה מ"מ מחשב מילי, וכ"ל דהא דבעי' שמיעת הבעל היינו דווקא למי שצריך לכונן לשמה אבל זה שכותב א"צ לשמוע מפי הבעל דהא חלוקים הם עי"ן ברשב"א בחי' לחולין ד' י"ב דפי' גדול עומד ע"ג והוא מכונן לשמה דכשר אף ע"י חרש וחרש אף מדבר ואינו שומע ואפ"ה פשר וע"כ שהפכתב א"צ שישמע מפי הבעל רק העוה"ג מי שמכנין לשמה ועי' מה שהקשינו לדעת הרשב"א, ודע דלפ"מ שהערנו בחידושי' לסוגיא זו דלפי ס' המרדכי ס"פ התקבל דשליח לקבלה עושה שליח ולא מקרי מילי משום

דנעעשה שלים על גמר הדבר דהא א"צ מעעשה אחריו לפ"ז בגט אשה היכא דאיכא זכות פגון במקום זנות א"כ הו"ל גמר הדבר, והנה דע כר"א אי אמרי' עדי מסירה פרת' א"כ ע"כ בעי' עדים בגט א"כ הו"ל מילי מ"מ היכא דעדי' בכתומיו זכין לו א"צ ע"מ דהא תיקף נתגרשה והשתא איכא ב' עדים בשעת חתימה היינו העדי' החותמי' והא דבעי' ע"מ היינו במגרשה בע"כ ובתורת גט משא"כ במגרשה מדעתה דנתגרשה מתורת קני' א"צ ע"מ וביותר לפי דעת רבינו דס"ל דע"ח לבד מהני אף לר"א א"כ י"ל בכה"ג מילי ממסרי לשליח מ"מ י"ל דפסול מדרבנן אף דמדאורינן' פשר ולא הו"ל מילי מ"מ פסול בכה"ג מצד גזירה דחתם סופר ועד דמצא מינן' חורפה בכה"ג, ונדע דיש קצת ראיה מסוגי דכאן לס' הרשב"א ר"ג שפכתב לר"א דס"ל ע"מ פרת' והאיוכתב קאי רקאפתי' וקאמר הש"ס מודה כ"א במזוניף מתוכו שפסול ופי רש"י ותוספ' מדרבנן ורשב"א כתב שהוא פסול מדאורינתיא פנין שחתמו הו"ל פשאר תנורף פנין שהוא נצרך לגט, והכא מוכח דאל"כ אמאי פסלי' באומר אמרו משום גזירה דחתם סופר או להיפוך חתם סופר משום אומר אמרו הא הו"ל גזירה לגזירה דאף בלא נחתמו המה רק אחר' הו"ל רק שלא לשמה בכתומיה שפסול רק מגזרת אטו פתיבא אע"כ שהוא פסול מדאורינתיא רק לפי ס' התוס' ד' ס"ו, ד"ה הא כתב הגט פכתבו לר"מ אף דכתיבה א"צ לשמה מ"מ בעי' צווי הבעל א"כ י"ל ה"ה בכתומיה לר"א, ונדע דבשטר שחרור הא מקום לומר דליכא חשש דמשום פסופא דסופר יאמרו לו לחתום פנין דעדי שטר שחרור עבדי ג"כ איסור דמסייע ידי עברי עבירה פנין דהמשחרר עובר בעשה א"כ ל"ש פסופא דילמא אינו רוצה להכשילו, א"כ אפשר דוודאי אדון בשחרור עובר אלפני עור שהביא עדים לאיסור ג"כ א"כ אפשר בלא"ה מילי לא מימסרן לשליח בכתובת השטר השליחות נתבטל דאין שליח לדבר עבירה פנין דזה המצנה לעדים עובר בלפני עור א"כ פנין דאין שליח לד"ע ממילא נתבטל כל השליחות והו"ל פכתב שלא בציונה הבעל עיי' תוס' ב"מ י"א ד"ה פהן דאמר לישראל וכו' ולפי ה"ל י"ל דלב"ש דס"ל דלא יגרש אדם א"א א"כ מצא בזה ד"ע א"כ מילי מימסרן לשליח גט בכתובה פנין דאיכא זכות לה עדי' בכתומיו ו"ל א"כ הו"ל גמר מעשה ואי עבר וגירש אף דמגורשת לב"ש מ"מ עובר בעשה דהו"ל לאו הפא מפלל עשה א"כ אין שליח לד"ע ובלא"ה נתבטלה השליחות השליחות פנ"ל ואין להקשות לב"ש היכא פתיבא בקרא ונתן לה הא לדידן' מגורשת מצד החתימה דעדי' בכו"ל דלא בעי' אפי' הגיעה לידה עיי"ש ברא"ש ב"מ דכ' וברי"ף הא לימא דגם ע"מ פרת' לר"א א"כ בעי' פתיבה עיי' במהר"י טראני סי' קכ"ז ח"א: הל' ו' אמר לב' או לג' אמרו וכו' הז"פ עיי' בכ"מ מה שהעיר בדברי רבינו והנה עיי' בהגהת אשרי בהמביא בתרא דהביא בשם ר"ש דע"ח יכולי' לשונן' שליח לחתום בשבילם והביא ראי' כמו לר"א דס"ל דהאי וכתב דקרא קאי על הבעל ואפי"ה שוי' שליח לכתובה ה"ה האי וכתב לר"מ קאי אעדי' ויכולי' ג"כ לשונן' שליח, ודבריו צריכי' ביאור הא לר"מ ל"ד להך דר"א דהא גם לר"מ קאי האי וכתב אבעל כלר"א דחתמת ב"ד פמאה עדים דמו ול"צ עדים א"כ ע"כ פי' לר"מ או לר"א הכתיבה קאי אסופר ג"כ פעל הבעל וה"ה לר"מ קאי ג"כ אבעל כמו אעדים א"כ מאי ראני' מייתי הא האי וכתב לר"מ קאי אסופר ואי פנונתו אי דס"ל דשליחות בעי' בכתובת הגט דקאי אבעל פניש מן הראשונים ואי פכתב סופר בעי' תורת שליחות א"כ היכי מדמה ראי' זו להך דינא דהכי הו"ל שליח עושה שליח בעדים העושים

שליח לחתימה א"כ הו"ל מילי ולא מימסרן לשליח אחר וצ"ל דחסר פאן קייל מילי לא מימסרן לשליח בכתיבה לר"א א"כ אף לר"מ כמש"כ התו' דלקחי צריף לעשות צווי היינו דווקא אי איתן העדים שפעל שוי' שלוחין אין יכולים לצוות לאחרים לחתום אין שליח ע"ש במילי משא"כ אי שוי' הנה עדי' רק שליח לחתום שמותם גופא היינו דאמרו לסופר שיחתום שם העדי' שמינה הבעל ולא שם כה"ג משמע שמיני רבינו שכ' שצונה לסופר לחותמם כה"ג שליח שוי' שליח על הכתיבה דכמו לר"א מהני הכתיבה ע"י סופר משום דהסופר פותב בלשון הבעל שהוא המדבר כמש"כ פותב הסופר בשם העדים מיהו הדבר ק"ק כה"ג דסופר חותם שמות העדים המשוים לו לשליח אמאי מהכי לר"מ הא הו"ל עדות שאי אתה יכול להזימה ועי' בהגה' מרדכי סוף קדושין שצידד בכל עדות בשטר אמאי נאמנים העדים לומר לו חתמנו דהו"ל עדות שאי אתה יכול להזימה דיאמרו לא חתמנו משא"כ פאן דיכולים לכחוש הסופר שלא צוו אותו לחתום שםם וכתב ידן גופי' ליפא, ועוד דהא התקין ר"ג שיהיו העדי' מפרשים שמותיקם משום שימצאו עידי קיום דאי לא יפרשו לא ימצאו כ"כ עדים שפירו שזה חתימתן א"כ אי חותם הסופר שמותיקו א"כ הו"ל כמו בפלוני עד ועוד הו"ל ל כמי שלא נחתם רק עד א' והפה בנודאי בגוונא הנ"ל דהיכא דסופר חותם שמותם בשליחותם אף אם הסופר הוא קטן ואחרים עומדי' ע"ג כמי מהני דהוא איכו מעיד פלום רק דבא בשליחות העדים ובדברי ר"ש הנ"ל הי' אפשר מקום לנישב החלקת מחוקק הובא בחידושינו ר"פ השולח שהמציא בסי' ק"כ ס"ט דשנים סופרים שפותרין הגט פסול דכתיב וכתב לשון יחיד ולא שנים ועי' בשעה"מ שמשלק דוקא בתורף והקשיתי היכן ראה למידרש מהאי וכתב דב' פסולין לר"א הא לר"מ קאי אכתימה לפ"ז י"ל לר"מ אי הלשון אין סובל רק אחד לימא דקרא הקפיד דווקא אכתימת הבעל דחתימת ב"ד כק' עדי' ואי יש דרשה לר"מ דקאי אכתימת העדי' גופא מ"מ ע"כ צ"ל דהלשון סובל לשון רבים דהא קאי אכתימת העדים א"כ האידא אפשר דלר"א קאי רק אחד מה לי לר"א או לר"מ וע"ז הארכנו שם בראיות ברורות ולפי ס' הר"ש נימא דבאמת קאי לר"מ אכתימת העדים היינו ב' עדים ומ"מ הלשון וכתב קאי רק ליחיד היינו אחד מהני פותב עדותו ועדות חבירו בשליחות השני חותם שמו או סופר דעלמא חותם שמו שניהם ל"ש הקא להקשות מי איכא מידי דאיהו ל"מ עביד ושליח משווי' דהא כ"א ראוי' לחתום ומ"מ דברי החל"מ צ"ע ונדבר עוד מזה לקמן בעזה"י: ודע דאם פקח פתב בכתיב לסופר שיכתוב אף דקיי"ל דבעי' עד שישמעו קולו כמבואר בש"ס גיטין דף ע"ב מ"מ בפיקח בכתיב פשר דלא ממעט רק חרש משא"כ מי שראוי לביקה פיקח פשר והר"ן התם ס"ל דבטל אף שכתב לסופר והביא תוספתא פ"ב דגיטין דכתב שהוא בטל דמבואר בהד"ל בתוספתא רק בדברי התוספתא מצינו גרסות מהנפכות דתוס' עירובין דף י"ג ע"א הי' הגירסא פסול רק מדרבנן וכל מאי דפסול אם לא שמעו הבעל הוא רק מדרבנן וגרס' פסול וטעמא דרבינו ג"כ באומר אמר דפסול רק מדרבנן אף שלא שמע הסופר בס' הר"ן מ"מ פסול אבל הר"ן גורס בטל משמע מדאורייתא ואפשר לומר דלכ"ע אם הסופר עומד בשעת כתיבת הבעל שיכתוב לכ"ע הוי כאמירה בפה וכמו דקיי"ל לרבנן עדים דכתיבה כדבור והו"ל מפייהם ולא מפיה כתבם רק אם שלח הבעל בשעת ראי' אינו כדבור וכמו שהבאתי בחידו' ר"פ מ' שאחזו ס' זו בשם פנודע ביהודא ועוד יש מקום לפסול בשלח פתבו לסופר דהו"ל לגבי העדים

כמעידים מתוך הפתב ואכן קיי"ל מפיהם ולא מפי כתבם אף דהם אין מעידין על גוף נתינת הגט דעדי חתימה אין יודעי' אם מגרשה או לא מ"ו מעידין על גוף הכתיבה שבעל רוצה לגרשה והוא הפתב הגט דגט וכתב בשם הבעל אנה פלוני המגרש א"כ בעינו שישמעו מפי הבעל משא"כ אי חזו רק בכתיבה דבעל א"כ אינו מעידין גוף המעשה הנראה להם רק מפי כתב אף דאין עידי גט רק לקיום המעשה כמו בעלמא לשקרא מ"מ פסול, ועיי' בתוס' שהקשה באומר אמרו דהו"ל עד מפי עד ותי' משום דל"ד האי עדות דאיתי רק לקיום הדבר ולא איברא האי עידי לשקרא ואי ס"ל לרבינו שמחה פהנך שיטות דע"י פתב ע"י סופר פשר או כס' התוס' דהא דבעי' שמיעת הבעל הוא פסול מדרבנן אתי שפיר פנ"ל דמכשיר או צווי העדים לסופר לחתום בשמם פנ"ל: הל' ח' הבעל שהביא גט בידו חתום ואמר תכו גט זה לאשתי הרי אלו יתנו לה אמר לאחרים לכתוב גט ולחתום בו בטל או פסול וכו' עד שיגיע גט פשר, כ' הכ"מ בריש הלכה זו דרבינו אהא לאשמעי' דבעי' שהביא גט בידו חתום שפשר לגרש בו ולא חיישי שמה נכתב בפסול דאינו חשוד לקלקל בידי שמים עיי"ש ואף דרבינו לקמן חייש דחשוד לקלקל בידי שמים דבעל שאמר גרשתי את אשתי איכו נאמן מה"ט התם אין הגט מוכיח פלל רק מפח אמירה דידי משא"כ הלא פינו דגט בידו וחתום עליו עדים כמדויק בדברי רבינו גט בידו חתום א"כ פינו דלא חציף איניש לזייפה וע"כ דנחתם ע"י עדים א"כ העדים אינם חשודים לקלקלה ולא חתמו על גט פסול וא"כ לקמן חייש רק דאיכא חששא בצירוף דחס על פשיטי דספרי משא"כ הלא דכ' גט א"כ לא שביק היתירא ואכיל אסורא, ובסוף ה' רבינו מדקדק הכ"מ אמאי לא הביא רבינו דין דנאבד הגט דג"כ יש פח בידם לכתוב אחר לאפוקי ממאי דסובר רבא בהו"א דסבר נגמר שליחותיהו עיי' ש"ס ס"ג, ונ"ל דהנה עוד יש דקדוק קלוש בדברי רבינו דנקט שנמצא פסול או בטול לאחר שננתנו לה שכ' וחתמו ונתנו לה ומן הנתינה לא הוזכר בש"ס רק ספיקו דש"ס פינו דגם על הכתיבה עצמו שלוחים אי נמצא פסול א"כ פבר נגמר השליחות של הכתיבה אף דלא גמרו עלעל הנתינה א"כ לית להו רשות לכתוב, ונ"ל דרבי' ס"ל פהנך שיטות שהבאנו דלא בעי שליחות בכתיבה פלל א"כ ק"ק לפרש ספיקו דש"ס דאיכא פסול בכתיבה דנהוי גמר השליחות פינו דא"צ מינוי שליחות רק צווי הבעל א"כ אין ראונו דרוצה לגרשה א"כ אמאי יפסלו לכתוב גט אחר זאת נגד הסברא בשלמא אי בעי שליחות א"כ י"ל על גט זה לא שוי שליח בפני עדים, אע"כ דמייירי דנמצא פסול בלאחר נתינה היינו י"ל דכוננת רבינו בנתינה עצמה נמצא הפסול, עוד י"ל דה"ט דלא משפחת דינו דש"ס באיכא פסול בכתיבה וממילא א"צ להביא דין נאבד, דהנה עיי' בר"ן כ' על מימרא דרב חסדא יכולנא למיפסל לכלא גיטא שהביא ב' שיטות אי צריף הבעל למסור לסופר הקלף והדיו וא"כ השתא דתיקנו חכמינו ז"ל דאשה נותנת שכת הסופר צריף הסופר לקנות הקלף בתורת שליחות הבעל ואי הקלף דסופר צריף הבעל לקנות לו מידו דאין הסופר יכול לקנות ולזכות בדבר שהוא לאחר עיי"ש בר"ן א"כ מאי ספיקו דש"ס בנאבד אי נגמר שליחותיהו או לא ממ"נ הא בעי דנתינת הקלף מבעל א"כ אי נותן קלף אחר א"כ השתא שוי שלוחים, ודוחק לומר דספיקו דש"ס הוא על קניית הקלף בעד הבעל, רק בדין קמייתא דנמצא פסול בכתיבה י"ל דספיקו דש"ס הוא בנודאי אי פתבו עדים פסול בגט הנזכר פגון שינוי שמה א"כ הו"ל היזק נזכר בנודאי צריכי' ליתן לו נזיר אחר לשלם

א"כ קני' פדין פל מזיק שא"צ קננו היינו הנזק א"כ ממילא הנזיר דבעל וספיקו הו' אי נתבטל מן השליחות ועיי' לקמן שכתבנו בכתבו הסופר שלא לשמו בגט אי חייב לשלם הקלף אי הוי הניזק כיפר פינן דגוף הפתיכה הו' ניפר א"כ בשלא לשמה הו' פסידא של ניזיר ניפר בכת' או דלמא דאנו דנין רק על הפתיכה בכונת לשמה איפו ניפר וכעי' ס' זו הובא בחי' רמב"ן ב"ב, משא"כ בנאבד א"צ לשלם דאין חייב באחריות א"כ צריף להקנות קלף אחר א"כ ממ"נ אי אקנא הוי' מינוי שליחות מחדש הוא וי"ל דע"כ דספיקא דש"ס הוא באמת פן דהנה עיי' בר"ן דף כ' שהביא דיש סוכרים דלא פעי פלל קננו השליחות של סופר פינן דחכמים תקנו דאשה נותנת שכר סופר אקני' רבנן הקלף גופי' לדידי' א"כ באמת ס"ל על זאת השליחות גופא מסופק הש"ס בנאבד קודם תקכה דבעל צריף לתת הקלף א"כ ע"כ צריף להיות הוא שליח הבעל לקנות קלף א"כ אי נתבטל השליחות אבל בכתובה פינן דא"צ שליחות ל"ש לומר נתבטל השליחות ומשא"כ לדינא קיי"ל דאשה נותנת שכר וע"כ דאקנוי' רבנן לבעל מפח הפקר ב"ד בלי שום קננו א"כ לא הביא רבינו דין נאבד נעדי' צ"ע.

ובאמת י"ל דהא דמסופק הש"ס בנאבד או נגמר שליחותיהו אי בעי' מסירת הקלף מידו דבעל י"ל דמייירי דביד האשה נאבד וא"צ לשלם השליח ובמגרשה שלא יחל עד ל' יום א"כ צריף שיהי' קיים בשעת חלת הגט וא"צ לשלם, עיי' בב"ש אי תלי' בדעת המסדר תלי' בסברה: שוב מצאתי במרדכי ס"פ האומר שכתב בשם רבינו יואל שהרגיש בזה, וכתב דהיכא דעשאו שליח לכתובה ולנתינה א"צ מסירת הקלף והטור כ"כ בסי' קכ"ו בע"א בשם הרמ"ה: הל' ט' אמר להם הבעל כתבו וחתמו ותנו לשליח פי' רבינו הך בעי' כפרש"י עיי' בסוגי' והרי"ף האריף למענייתו ופי' דספיקו דש"ס לענן אי יכולין להיות שליח להולכה עיי' ש"ש ועיי' במש"ל בה' זו דקש' לי' דקאן היפך רבינו מהיפוך להיפוך לדעת הרי"ף דשניהם קשה להולמן דרבינו לא הביא רק בעי' בתרא כמו שפסקה הכ"מ דהו"ל להביא גם בעי' קמייטא דגם בזה הו"ל ספיק', והרי"ף לא הביא רק בעי' קמייטא ועיי' ברבינו בפ"ט מה' זו דין ל"א ומש"כ שם המגיד, משנה ואף דרבינו פסק פל היכא דקאמר בש"ס את"ל בהכי את"ל מ"מ הך ויולף לה מהו אינו כמו את"ל דנימא דפוסק בבעי' קמייטא דיכולי' לכתוב גט אחר בבעי' שני' הספק, ועיי' בקצ"ח ח"ב סי' רכ"ה: חל' י"א אמר להם הוציאוה וכו' ה"ז ספק מגורשת וכו' עיי' לקמן בה' רבינו פ"ד ה' י' וי"א ה' בו במשמע ב' ענינים או שהי' בכתבו או אפשר שיקרא ממנו ענן אחר ה"ז פסול לפי ס' רבינו דגנו הנשמע מלשוננו ענן אחר ה"ז פסול לפ"ז בכל הספיקות בענן לשון גירושין כגו' הך דהיכא בלי ספיקו דש"ס מצד עצמותו הוא פסול מדרבנן וסברת רבינו הוא כמו שכ' הש"מ פתובות דף צ"ב בשם רא"ה דמשום הכי ע"מ פרת' לר"א דאל"כ לא מיקרא שטר או גט לעשות קננו בשטר שיש בי' לטעון מזוהי' הוא אף שלא טוען מ"מ לא חשיב שטר א"ה בזה דיקול לטעון לא לכך פנונתי א"כ לפי ס' הרא"ה בכל ספיקות דש"ס היכא דהו' ספק בלשון השתא דהי' ספיקא א"כ יש בי' הבעל לטעון לא לכך הי' פנונתי הי' מקום לפוסלו מדאורייתא דהשתא לא מחשב פריות רק דברי רבינו הם נגד סברתו שפסק דגם בספק דש"ס בלשון הגט ג"כ ספק מגורשת וצ"ע לכאורה: הל' י"ב האומר וכו' בד"א בברי' אבל במסופן ואמר הרי וכו' עיי' בש"ס גיטין דף ס"ח דבברי' אמרי' דרצה משחק בה משא"כ בשכ"מ, הנה מי שמגרש מחמת חולי

צ"ע קצת עיי' בש"ס ב"ב דף מ"ח בסוג' דתלו' וזבין דצייד הש"ס דכל מכירה להוי מכירה באונס אגב אונסא דזונא מוכר ותיגר הש"ס אונס ממונא שאני, והיינו דהה גיטא דשכ"מ צ"ע דלהוי כמגרש מחמת אונס ולפי מסקנת הש"ס התי' דתלו' וזבין הו' זבינא א"כ י"ל באמת בכל זבינא הוי תו"ז מחמת אונס רק לפי הו"א דר"ל הש"ס להניח מפל זבינא ע"ז מדחי דאונס מממונא שאני א"כ כמגרש מחמת אונס מיתה להוי תלו' וזבין אף דהוי מכירה וגט הוי תלו' כמבואר בש"ס שם משום דנפטר משאר פסות מ"מ כמגרש קודם מיתה לא שייך תלו' דבלא"ה נפטר רק צ"ל דל"ש הקא מכירה בע"כ דקא בלא"ה ימות אף אם לא ימפור: הל' י"ג בריא שאמר פתבו גט וקרב א"ע מיז וכו' עיי' בכ"מ שהביא התוספתא נותני' כ"ז שיש נשמה בו וכתב הכ"מ דרבינו מפרש דמתניתין דגיטין ד' ע"א מייירי דכתבו ונתנו לה הגט קודם נפילה כדמשמע מלשון רבינו והתוספתא מייירי בכתבו ונתנו לאחר נפילה והנה לפי פ"י זה במתני' ע"כ מוכח דא"א עדים על מינוי שליחות הולכה כמבואר בדברי רבינו פ"ג מה' אישות וגם הראב"ד מודה בגט דאל"כ בלאו גילוי מילתא דנפילה ג"כ חזי' אי בירר עדים ואי לא לא מהני הגילוי מילתא אע"כ דא"צ עדים רק צ"ע אי מייירי בנתנו לה קודם נפילה פ"י דבשעת נתינה לא ידעו השלוחים אי פנונתו ונתינה עד שפלא מהגג א"כ הו"ל לר' ירמ' למיזק על מתני' זאת דאית' כר"מ דלר"א בעי' נתינה לשמה א"כ לא הי' לשמה בשעת פתיבה ואמאי שביק עד מתני' לקמן דף פ"ו ע"ב ולפי האמת לא קי"ל פהאי סברא דנתינה א"צ לשמה, מ"מ ק' הא בשעת נתינה לא הי' מבירר לעדים שפנונתו הי' לנתינה א"כ אף שנתגלה למפרע מ"מ להוי כמגרש בלא עדים ואין דבר שבערוה פחות מב', רק רבינו אזיל לשיטתו דאפי' נתנו בינו לבינה מהני בדיעבד וא"כ י"ל דכה"ג לא מיקרי מגרשה בלא עדים פ"י דעדים באמת בשעת נתינה נתינה טעו וסוכרים דשני' שליח בפירוש גם על הנתינה אף שמצד הדין באמת לא שוי' מ"מ פנונתו הי' להעיד על הנתינה ממש שראו עלי' הגירושין רק שמצד אחר פסול משום דלא שוי' שליח וע"ז מהני גילוי מילתא למפרע ול"ד להעדים שראו ספק קרוב לו או לה עיי' בתשובת מיי' סי' א' לה' גירושין: ספק מעצמו נפלו או דחפתו רוח הז"ג עד שינדע לה בנודאי, פ"י הי' גירס' הראב"ד שהשיג עליו וגי' הרא"ש נטור ספק מגור', ונ"ל דלמאן דפסק מגורשת ה"ט דבאמת יש פאן חזקת פשרות דבנודאי לא יהרוג עצמו דעובר על לאו שבתורה ואת דמכם לנפשו' אדרש ואין לה איסור חמור מזה א"כ יש סברא לומר דדחפתו רוח עד דינדעי בבירור ובנודאי לפענ"ד לפי גוונא דתוספתא שעדי' ח"י לאחר נפילה נותן כ"ז שיש בו נשמה פשיטא דהו' מומר מ"מ איפא נגד חזקה זו חזקת הגט דעומד מעיקרא לנתינה כמש"כ כה"ג רבינו ספ"י מה' גירושין וכה"ג פתבו לעני' שטר פרוע אוקמי אחזקת שאינו נפרע ולפי גירסא דבנודאי מגורשת, וכן מי שהי' מושלך בבור ואמר פלה שומע קולי וכו' עיי' בהמגיד ובכ"מ אמאי לא הביא רבינו: הל' י"ד וכן אם הגיע לשכרותו של לוט ואם לא הגיע ה"ז ספק עיי' בה"ה שנתן טעם לרבינו וק"ק אמאי צריך לזה הטעם הא כבר ביאר רבינו לעיל בה' אישות פ"ד ה' י"ס ומתישבין בדבר זה ופי' ה"ה שם משום דבחוקמר ערוה יש להחמיר א"כ ה"ה הקא בלא הגיע לשכרותו של לוט ה"ז ספק מצד חוקמר ערוה: הר' ט"ו אמר פשה' בריא פתבו ותנו גנו לאשתי ואח"כ נבעת ממתי' עד שיבריא ואם פתבו ונתנו קודם שהבריא ה"ז פסול, עיי' בכ"מ שתמה הא בש"ס מבואר שהוא בטול אליבא

דר"י ורבינו פסק כר"י ועיני' בהגה' מש"ל מה שהביא בשם ספר גט פשוט דע"כ פסול דאי בטול ע"כ נתבטל כל השליחות א"כ שוב פשהבריא אמאי א"צ לתזור ולמלך וע"ז הקשה ממ"ש מאי דאחזקא במתני' ס"פ המביא עיי"ש, ול"נ לתרץ דברי רבינו דהנה עיי' בש"ס ר"פ ומי שאחזקו דף ע' גמרא ד"ה אמר ר"ש ב"ל כותבין ונותני' גט לאלתר ור' יוחנן אמר אין כותבין עד שיבריא פתח רשב"ל בכותבין ונותנין וסיים ר"י בכותבין לחוד משמע אבל אי כתבו פבר בעת בראותו נותנין מיד וע"כ טעמא דר"י הוא דהא פבר ידע' דפלוגתא הראשונים דבכתבת הגט א"צ שליחת רק צווי הבעל א"כ י"ל דה"ט דר"י פיון דבשעת שטותו אין הבעל ראוי' לגרש א"כ אי כותבין בעת שטותו הו"ל פתיבת הגט שלא לשמה כמו מי שפכת גט לאשה דעלמא פמבואר יבמות י"ב לכשאכנסנה אגרשנה וע"כ דכוננת הסופר היא אם יבריא ויהיה ראוי' לגט לתת א"כ הו"ל לשמה מ"מ השתא בשעת פתיבה אינו מבורך אם יבריא אף דסמ' בידן הא ר"י לס"ל האי סברה א"כ אמרי' אין בריה ועי' בש"ס ביצה ל"ז דר"י ס"ל אף באיסור דרבנן אין בריה וע"כ דס"ל בנודאי א"ב א"כ אף אם יבריא אח"כ אמרי' א"ב ובטל הגט לגמרי משא"כ אם נכתב פבר בעת בריאותו ואף השתא בשעת נתינה הוא שוטה מ"מ יכולי' ליתן שיחול אם יבריא משא"כ לדינא פסקי' דיש בריה רק מדרבנן לחומרא א"ב א"כ הוא רק פסול ומש"ה נקט ר"י רק אין כותבי' ועיני' לקמן פ"ג דמשמע מדברי רבינו דס"ל אין בריה מתורה: הל' ט"ז מי ששוא וכו' וכשם שפונס ברמיזה פד מוציא ברמיזה עיי' במש"ל פתב בהגה' כ' הכמ"י ר"פ חרש הא דמגרש ברמיזה דווקא מקדש בכסף אבל מקדש בביאה אין לה תקנה, וכמו"כ כ' פ"ה מה' יבום כ' ה"ה קטן שפא על יבמתו פחות מכן ט' קנה מדאורייתא משום דיבום א"צ פוננת קנן דהא אפי' נתפנין שלא לקנות קנה, והפה עיי' במש"ל בה' יבום שפסיפק ביבום אי בעי' ב' עדים דהו"ל ג"כ דבר שבערונה ואין דבר שבערונה פחות מבי, לפ"ז לכאורה יקשה היכא ביבם קטן שפא על יבמתו קנה הא מבואר ברמב"ם פ"ו מה.

אלו ה"ט, דאין קטנה עושה שליח לקבלה דשליח קבלה צריך עדים ואין מעידים על הקטן א"כ מבואר מדברי רבינו אף בדבר ערוה שא"צ עדים לבירור הדבר אלא גזה"כ הוא שאין מעשה הקידושין חל ואפ"ה לא' מהני עדות בקטנה משום דאין מעידין על הקטנה א"כ ה"ה ביבם קטן אי מחשב כדבר ערוה אמאי מהני עדים ואף שלא קנאה להתחייב הפא עליה במיתה מ"מ איסור ערוה איכא פאן ואפשר לפ"מ דמשמע מדברי רבינו פ"א דטעמא דעדי' בגט משום דאי אפשר דהיום תהי' בחזקת איסור א"א ולמחר תהי' מותרת ויפטור הפא עליה ממיתה, וכן בקדושי' פא החיוב ע"כ צריכין אנו לעדי' משא"כ הקא דבלא"ה יבמה לשוק איכא באיסור לאו ומיתה והשתא נתוסף רק איסור בעלמא א"צ עדים: הל' י"ח המקדש קטנה ע"י אביה וכו' אין עושה נערה לקבל גיטה וכו' עיי' בלח"מ שהק' על רבינו דבה' אישות פסק רבינו דנערה יכולה לעשות שליח קבלה ומ"ש גירושין ונ"ל דהנה עיי' בקידושי' דף מ"ד ע"ב דמסופק הש"ס אי נערה יכולה לעשות שליח דאי פיד אביה דמי' אי פחצר אביה והא דמסופק הש"ס אי פחצר אביה אינו יכולה לעשות שליח אף דקיי"ל שליח עושה שליח עכ"פ חצר כמי שליח הוא ע"כ צ"ל דשליח קבלה בגירושין מיקרא מילי דלא פמרדכי ס"פ האומר דכ' פיון דגמר הדבר הוא לא מיקרא מילי אלא מעשה רק י"ל כס' המרדכי ר"פ האיש מקדש דשליח

הולכה של בעל בקדושי אינו יכול לעשות שליח משום דהו"ל מילי אף דמוסר לו פסוף קדושין דילמא לא תרצה לקדשה א"כ ה"ה בגט בשליח קבלה דלמא לא ירצה לגרשה א"כ אף דשליחות דנערה התורה זכי לה השליחות מ"מ מיקרא מילי משא"כ בקדושין י"ל דס"ל לרבינו אף דג"כ תלי בדעת הבעל דלמא לא ירצה לקדשה פניו דג"כ תלי בדעתה כדדעתו לא מיקרא מילא משום דתלי בדעת אחרים דהא ג"כ בדעתה תלוי דלא פמרדכי משו"ה לא מיקרא מילי ונעשה נערה שליח: הל' כ' מי שהדין נותן שפופי אותו לגרש וכו' ויכתוב הגט והוא פשר טעמא דהאי דינא איכא בש"ס ב"ב דף מ"ח הובא האי משנה דעירובי ושיקיל וטרני הש"ס התם דטעמא דע"י כפי מהני אף דבעי דעתו דבעל משום דתלוי ונבין הו' זבינא ודחי הש"ס דטעמא התם מצוה לשמוע דברי חכמים עדיף, והפה בנודאי לפי האמת דהוכיח הש"ס דתלוי ונבין הוה זבינא א"כ ע"כ טעמא בגט כפשוטא כפי הו"א משום דתלוי ונבין הו"ז דהש"ס דחי רק דהתם ליכא למשמע מיני, רק לפ"ז אי טעמא דכפי מהני בגט הוא משום תלוי ונבין ומאי תלוי ונבין הוא בגט שפופטר משאר פסות ועונה א"כ בארוסה דאינו מחויב בכל אלו הוי תלוי וניהיב א"כ ע"כ נמת דבריה לשעורין דבארוסה עי כפי הו' תלוי וניהיב, איכרא עיי' תוס' ב"ב דף מ"ח, ד"ה אילימא שכ' דדבר שאדם מחויב לעשות הו' פמכירה והו' תלוי ונבין ועיי' בסוגי' דסיקריקון בחיד', ועוד דהאי טעמא הוא משום דנפטר משאר כו"ע א"כ אם מקדש אחרת שאם יגרש זו תהיה מקודשת א"כ לא נפטר ע"י גירושי מכלום דהא חיובא פא ע"י קדושי אחרת, פנ"ל, ודע דבעניני דבעניני גט איכא ג' מיני פפיה, א' בכתיבת הגט גופא דבעי בדעתו דבעל ובאמירת פיו לסופר שיצוה לסופר כתוב, ושנית ענין הנתינה ובנתינה עצמה אנו דכין על ב' דברי חז"ל על גוף נתינת הנזיר שהיא צריה לתת לה במתנה גמורה ושנית עני' מכירת האשה גופא שמפסיד ע"י נתינת הגט גופא שיעבודו שהי' לו על האשה, והנה הא דמהני כפי בכתיבה אף שלא הטיל עדיין בשעת פתיבה פלום דעדי' מחויב בשאר פסות ועונה אע"כ משמע דלא פרי"ף בדיני תלוי ונבין דאם זקפו הלוקח למוכר דמי קנינו דמיקרא תלוי ונבין ה"ה הכא הו"ל כה"ג רק לפי ס התירה ניחא, ומגוף נתינת הגט היינו גופי' דנזיר ל"ק הא הו"ל תלוי ונבין הא משפחת בכתיבו על א"ה דלית לי בעלים, ודע דהשתא דתקנו דאשה נותנת שכר הסופר א"כ ע"כ משום אקנינהו רבנן והפקר ב"ד הפקר ולפי' תי' אחר ברשב"א בחיד' לגיטי' דף כ' דלפי האמת דמסיק הש"ס ד' כ"א דאשה ידעה לאקנויי טעמא דאשה נותנת שכר הסופר ואשה אקנוי' לבעל א"כ בגט ע"י כפי א"כ לו יהי דמהני הכפי' לעני' נתינת הגט דהו"ל תלוי ונבין משא"כ לעני' קניית הנזיר של הבעל דבא ג"כ בכפי' הו"ל תלוי וקני' ועיי' רבינו ה' אישות דס"ל תלוי וקני' הו' קנין א"כ ניחא משא"כ להנהך החולקי על רבינו עיי"ש בה"ה ובח"מ סי' רכ"ב שהביא בשם גאון דתלוי וקני' לא הו' קנין א"כ ל"ק הבעל הנזיר וממילא אינה מגורשת ומשכה דעירובי קודם התקנה נשנית או דמזיירא שכ הגט ברצון רק אח"פ התחרט והו' הכפי' רק על הנתינה משא"כ רבינו שכתב וכותבי' הגט משמע דגם הפתיבה היא בכפי' ק' פנ"ל, רק דרבינו לשיטתו דס"ל דתלוי וקני' הוה קנין ניחא והנהך החולקים י"ל באמת ע"י כפי בכתיבה לא מהני או דס"ל כס' הרא"ש בסדר הגט דהשתא ג"כ אם האיש נותן שכר הסופר רק שתיקנו דגם אם האשה נותנת שכר הסופר לא מופסל בכך א"כ יש מקום גם בכפיית הפתיבה דאם הוא נותן שכר הסופר או פותב

הוא בעצמו, רק לפ"מ שבארתי בסוגי' דסוקריק' דטעמא באמת דבלבו אינו פן רק לא אתי מחשבה ומבטל הדבור של רוצה אני א"כ אם הוא בעצמו, כותב הגט דבעי' פנונתו לשמה א"כ י"ל דלא מהני, והפה עיי' בפ"י גיטין דף כ' שהאיר בדבר חדש דלימא בכל גט אומן קונה בשבח כלי וליהו' גט דסופר א"כ בקטן האיד קתני במתני' דבגדול עומד ע"ג קטן פשר לכתובת הגט הא קטן קונה הגט בכתיבה אף דקטן ל"ל קנין מ"מ ע"י פעולתו מה שהשבים קונה וכוונדאי לא מיכרא מדעת אחרת מקנה דהא דקנין אינו בא ע"י הבעל רק ע"י פעולתו קני וכמש"כ תוס' ר"פ ב"מ דקונה השכר פעולתו א"כ ק' האיד יכתב הא קטן אינו מקנה פלום פהאי דלולב וערבה לא ליקני אינש הושענא והנה בכל סופר דקי"ל אמר כתבו ותנו גט לאשתי אף דלא מופין לאחר הכתיבה לבעל הגט אפ"ה מגנרשת התם שאני כמבואר בטור סי' ק"כ בשם הרמ"ה דאם שוי' שליח על הכתיבה ועל הנתינה השליח במקום הבעל קאי אף שלא קכה הבעל הגט דהא אף במשלים לו שפרו מ"מ צריף זכות מחדש דהא הפועל גופא אינו יכול לזכות בעדו כמבואר בר"ן גיטין דף כ' דאם הקלף של הסופר א"י לזכות בעד הבעל ובאמת י"ל בין דגוף הדבר הי' מתחלה דבעל מ"מ קטן דפסול לנתינה אין פעשה שליח ק' קו' הפ"י רק י"ל דעכ"פ משפחת בכתבו על איסורי הפאה דליכא קנין בגופו דגט וגם ל"ש אומן קונה בשבח כלי, בגט דאי אמרת קונה א"כ ל"ל שוי' פלום דלגבי קטן לא שוי' פלום דהו"ל כתיבתו שלא לשמה א"כ ליכא שבח כלי אי אמרה דקונה גרע טפי ול"ד לשאר אומן קונה דאף אי קונה האומן נשאר בתקפו השבח של הכלי משא"כ ה"כא, ואין להקשות מתוס' גיטין דף כ' ע"ב ד"ה שתיירן דאפשר לדחו' דהאי דקתני האשה פותבת את גיטה מיירי בקלף דבעל ולעולם אשה לא ידעה לאקנוני, הא ליחא אף דקלף של בעל מ"מ היא קני' משום אומן קונה בשבח כלי וע"כ מוכח דאשה ידעה לאקנוני הא ליחא עכ"פ אף דאשה קני' הקלף מ"מ אינו מוכח מפאן דאשה ידעה לאקנוני לקלף שהי' שלה מתחלה משא"כ ה"כא היא לא ידעה שהיא קונה ע"י כתיבה א"כ גמר' ומקנה לי' ולא מוכח מידי: הל' כ' ולמה לא ביטל הגט שהרי הוא אכוס וכו' אבל מי שתקפו יצרו וכו' דברים אלו ראויים לאומרם והמה על אדני השכל הטבעו, ויש להם רמז במקרא דהמשורר אמר טוב לי כי עונתי למען אלמד חקיה היינו כל דבר שפא ע"י עינוי וכפ' אינו טוב דאם טוב היא הי' עושה אותה מדעתו משא"כ למען אלמוד חקיה הוא טוב אף שפא ע"י כפיה: פ"ק ג הל' א' כל גט שלא פכתב לשם האיש וכו' ולשם האשה המתגרשת אינו גט, הכה בענין כתיבת הגט לשמה יש להאריך קצת הנה ידוע דגט הנכתב בסתמא אינו גט אף שלא נכתב שלא לשמה רק סתמא ג"כ אינו גט עיי' בזבחים פ"ק דטעמא דסתם אשה לא לגירושין קיימא ודע דמצינו בלשון הגמרא רק לשמה וכתב לה לשמה ולולי דמסתפינא אמינא הא דפסול בסתמא היינו דוקא סתמא דאשה שלא התפנין לשמה של אשה זו ומשום דסתם אשה לאו לגירושין קיימא משו"ה פסול משא"כ אי לא התפנין לשם בעל זה רק כתב סתמא ולא התפנין לשם אחר פשר לענין פננת הבעל מהני בסתמא פנין דבאשה מכנין לשם אשה זו א"כ ממילא הבעל עומד לגרש דמי יגרשה אי לאו בעלה משא"כ סתמ' דאשה לא מהני דניהא דבעל עומד לגרש מ"מ אינו מוכח דלאשה זאת דילמ' אחרת משא"כ באיש א"כ כל יחוס של לשמה תלי' באשה וכתב לה לשמה דבדיד' א"צ קרא דביותר לדעת ר"מ דס"ל עידי חתימה פ"ת א"כ האי וכתב קאי על החתימה ובענין שליחת ליש

מן הראשונים דהאי נכתב בין לר"א בין לר"מ קאי אבעל דחתימ' דילי' היא כמא' עדים
א"כ פיון דבעינון שליוחת בכתובה ונדאי שלא לשמו פסול בעידי חתימה לר"מ פיון
שחתמו שלא לשמו רק לשם אחר הו"ל פאלו חזרו בשעת חתימה מהשליחת וכוונדאי
בטל רק אי פתבו סתמא נמי פשר רק בעינון פונת לשמה בהדני' לאשה ולענון חתימת
העדים לר"א י"ל דסתמא נמי לשמה קנימא פיון דכבר פתב הגט לשמה א"כ האשה זאת
לגירושין קנימא כבר והו"ל סתמא לשמה רק מפמה סוגית הש"ס בגיטין לא משמע הכי
וצ"ל כס' התוס' זבחים דף ב' ע"ב שפתבו באשה שזינתה תחת בעלה אף דלגרושין
קנימא מ"מ סתמא פסול דאינו עומדת להתגרש בגט זה דילמא באחר משא"כ במגילת
סוטה דאין כותב השם לבטלה לפי"ז בעינון גם חתימת העדים בפירוש לשמה לפי דברינו
כנ"ל: הל' ד' יתר על פן אמר לסופר ולא יזה שארצה אגרש בו הר"ז ספק גירושין עיי'
בכ"מ שכתב דברינו סובר דמצד ספק אסורה לכהן דקיי"ל בדאוריית' אין ברירה היינו
לחומרא דברירה ספק א"כ ספיקא דאוריית' לחומרא לחומרא ונהנה בנודאי אם צינה
הבעל לכתב גט לסופר לאחת מן נשיו ושכח הסופר לאיזה אשה צינה הבעל בנודאי יש
לכתב על דעת למי שצינה הבעל שיהי' לשמה של זו ולא מיקר' שלא לשמה דהא הו"ל
כבר בא חכם דלא תלי' בביריה דהא בשעת פתיבת הסופר הי' ידע הבעל איזה פנונתו
לגרש ועיי' תוס' זבחים דף ג' ע"א בשפתב א' גט ע"מ שאם לא יגרש יהי' למי שירצה
לגרש דהו"ל סתמא ולא הו"ל שלא לשמה ועיי' בהגהת מרדכי דאלו צינה הבעל לסופר
לכתב גט עד שייסכים הדיין לו דתלי' בביריה ועיי' בב"ש ובחלקת מחוקק סי' קכ"ג
סע"ק א' דפירשו דלא אמרינו דכוננת מינוי השליחת הי' על זה הגט שהסכים הרב דלא
אמרינו ברירה וצ"ע דמאי ברירה שייך בזה די"ל דכוננת הבעל הוא דיעשו שלוחים גם
על הפסולים רק זה שייסכים הרב זה יתנו א"כ לא תלי' דין זה בביריה רק צ"ל דפי'
במרדכי הוא היינו דכוננת הסופר בכתובה הוא על דעת הרב שאם יסכים דהא הבעל נתן
רשות להרב לפקפק אף שאם יהי' מצד עיקר הדין פשר מ"מ יש בידו לפסלו א"כ פונת
דלשמה בשעת פתיבה תלי' בדעת הרב והו"ל תולה בדעת אחרים וכן מצאתי בס' תורת
גיטין שפי' פן רק לפי"ז לא מהני הך תנאי שיימנה קודם פתיבה בכל פעם: סוף הל' אם
פתבו שלא לשמה אע"פ שהעביר עליו קולמס לשמה אינו גט ועיי' בה"ה שכתב סברה
מנפשי' דגם ר"י מודה הך דכריתות בעינון ודעת רבינו שפסק פרב חסדא דף כ' ע"א
דתלי' דין העברת קולמס בפלוגת' דר"י ורבנן בשם הנכתב שלא לשמו דלרבנן לא הו'
מן המוכח ונאנו קיי"ל פרבנן א"כ ה"ה לענון פתיבת הגט ולא פרב אחא בר יעקב ועיי'
בחי' מה שהעורנו בחקירה אחת והיא אם כתב עליון הו' כתב ואם כתב גט לשמה והעביר
קולמס שלא לשמה אי מהני ליפסול לפי שיטת רבינו חננאל דפסק כתב עליון הי' כתב
וגם לפי ס' ה"ה בדעת רבינו דלא מהני להכשיר משום דכריתות בעינון משא"כ ליפסול
י"ל דמהני כתב עליון ועיי' בתוס' גיטין דף י"ט ע"א ד"ה דיו שכתב דאפי' מאן דמהני
כתב עליון היינו דוקא אי מתקן איזה דבר א"כ י"ל בשלמא בהי' מתחלה שלא לשמה
ושוב פתבו לשמה הו"ל מעשה חדש א"כ הו' כתב אף בכתב שלא לשמה אח"כ דג"כ
נעשה מעשה חדש ליפסול ולקלקל מ"מ פיון דגוף הכתיבה השנית שלא לשמה לא מיקרא
מעשה דהא כבר נכתב בתקפו א"כ שוב לא נתחדש רק מחשבה של שלא לשמה א"כ
לא אתי מחשבה ומבטל מעשה הראשון דהו"ל לשמה ומעשה גמור ואלים משא"כ בהי'

כתב מתחילה שלא לשמה ל"ש לומר דלא אתי אח"כ מחשבה נסותר המעשה מתחלה דמאי מעשה הי' מתחילה שלא לגרש בו גם השת' יכול שלא לגרשה, ופשיטא למ"ד דיכול לבטל הגט גופא וטעמא דלא הי' עדיין מעשה כמש"כ תוס' דיש פירק השולח דוקא לגבי דיבור ל"ח פמעשה דלקהוי בגדר לא אתי דיבור ומבטל מעשה משא"כ לגבי מחשבה ובנודאי אי כתב מתחלה לשמה ושוב העביר קולמוס סתמ' הו' לשמה דהשתא קיימא לגירושין רק להיפוד אי פכתב מתחלה שלא לשמה ושוב העביר קולמוס סתמא בנודאי אף בסוטה דמהני סתמא מ"מ האי גיטא הוא בחזקת שלא לשמה לא מהני השתא סתמא ובעינן לשמה בפירושו: ודע אף שאמר בפה מלא פשהעביר קולמוס על גט הנכתב לשמה והעביר קולמוס שלא לשמה אפי' בדיבור לא מהכי דל"ש אתי דיבור ומבטל מעשה דהא הדיבור לענן שלא לשמה א"צ דהא סגי במחשבה לחודא לפנסלו דהא גט הנכתב רק במחשבה שלא לשמה כמי פסול אף שלא הוציא בפיו א"כ לא אלים להאי דיבור לבטל מעשה ולא אלים ממחשבה דל"ש אתי דיבור מבטל מעשה רק היכא דאי אפשר בלי דיבור משא"כ אי העיקר הוא המחשבה ולא בא התוספת הדיבור רק לבטל המעשה ולא לעצם הדבר פגון הכא דשלא לשמה מיקרא במחשבה לבדה, לא אתי דיבור ומבטל דיבור של הכתיבה הראשונה לפי ס' התוס' נמי, ואף ביותר לפי מש"כ במקום אחר דאם הבעל כתב הגט בעצמו אף קודם הנתינה מיקרא מעשה הכתיבה לבדה מעשה ונדאי ניחא מה"ט דלא נקט רב חסדא רק גנו שנכתב שלא לשמה והעביר קולמוס לשמה ולא להיפוד פנ"ל ויבואר לקמן בעזה"י: לענן חתימת העדים לר"א דפסולין רק מדרבנן בחתמו שלא לשמה צ"ע אי מחשב כתב עליון לשמה מתקן מילת' דנימא דהו"ל כתב לפי ס' התוס' פינן דמדאוריית' מגורשת ולפי ס' הרשב"א בחידושי' דף ג' גיטין דגם לר"א פסול מדאוריית' דהו"ל כמו שאר התורף ניחא: הל' ה' מי שכתב גנו לגרש את אשתו וכו' ולמה לא יגרשה לכתחלה שמה יאמרו גיטה קודם לבנה עיקר השורש של אותו סוג' היא גיטין דף ע"ט ב"ש אומר פוטר אדם את אשתו בגט ישן ועי' בירושלמי שם שתלה פלוגת' דב"ש וב"ה לשיטתו ב"ש ס"ל לא יגרש אדם א"א א"כ מצא ביה דבר ערוה א"כ מזהמת היא עליו ולא יבוא עליה וב"ה ס"ל אפי' הקדיחה תבשילו א"כ איפא חששא דגיטה קודם לבנה והנה רבינו דפסק לקמן בפ"י דלא יגרש אשתו ראשונה בלא ערות דבר והו"ל הכא לחלק דבאשתו ראשונה מותר לגרשה בגט ישן והפה באמת יש לדקדק הא תוס' בדף י"ז כתבו דמי שמגרש בפני עידי מסירה קלא אית לי א"כ יודעים מתי גירשה הבעל רק י"ל איפכא לב"ש דס"ל לא יגרש א"כ מצא ערות דבר א"כ הו"ל גירושין זכות א"כ עדין בחתומיו זכ"ל ומגורשת היא מיד בשעת החתימה א"כ אף דלא יתן לה הגט רק אחר הביאה מ"מ יאמרו העולם דתיכף נתגרשה בשעת החתימה א"כ הו"ל גיטה קודם לבנה וגם בלא"ה איתר' חזקת צדקת שלה דהא בלא"ה זינתה דהא בעלה גרשה ולא יתלו דבעל קידשה פעם אחרת באותו ביאה הא אכן קיי"ל פרב דמנגיד אמאן דמקדש בביאה א"כ לדינא לבתר תקנת' דרב א"כ הו"ל לבעל חזקת צדקת שלא קידשה ואכן רואין שעכשיו גירשה א"כ ע"כ היא זינת' בין תחלת גירושין א"כ שפיר כתב רבינו שלא מחלק בין זוג ראשון לזוג שני דגם בזווג ראשון יש יותר סכרא לתלות דגיטה קודם לבנה משום דחל תיכף הגט בשעת פתיבה, והא נודאי דין ברור באמת כה"ג אי מגרשה בגט פעם אחת שוב אין יכול לגרשה פעם אחרת באותו גט אף

בלי נועם גטת קודם לבנה בלא"ה פסול דהו"ל כמו שטר שנמחל שיעבודו דבטל מתורת לשמה דכבר פעל פעולתו והשתא אי מקנה לו הגט הו"ל כמו שנכתב שלא בצוה הבעל וכ"כ הרשב"א בחי' בפ' המגרש, ועיי' בפירוש המשניות ברמב"ם שם ב' ע"ט דמשמע דמפרש הסוג' דגט ישן היינו שכבר גירשה ושוב נתיחד עמה ולב"ש ולב"ה לשיטתו בהאי דפונדקי דב"ה חניש לשמא קודשה ומהני גט ישן דלא הי' בטל מתורת לשמה וב"ש בלא"ה ל"ח לקידושין בנתיחד עמה רק מצד חומר' עיי"ש דכן משמע מלשוננו הטור: הל' אמר לסופר כתב גט לפלונית ויהי' עמי לכשאכנסנה אגרשנה וכו' אינו גט מפני שלא היתה היתה' בת גירושין ממנו כשנכתב גט זה ותמצא שנכתב שלא לשם גירושין וכו' מקור דין זה נובע מים התלמוד יבמות דף כ"ב אמר ללבלר כתב גט לארוסתי וכו' ופי' רבינו דטעמא שאשה דעלמא אינו גט משום דהו"ל שלא לשמה הנה מלבד דברי רבינו יש להסביר בלא"ה דלא הוי לשמה פינון דצריף לקדשה ותל' בדעת האשה אם תרצה לקדשה לו א"כ פינון דתל' בדעת האשה הו"ל דין בריה דתל' בדעת אחרים בשעת פתיבה דהא אם לא תתרא' לקדש ממילא מעשה הגירושין אינם פלוג, ועוד יש להמתיק הדבר דהנה בכתיבת הגט יש ב' מיני שליחת חתן על הפתיבה גופא ושנית על הפונה לשמה שהיא עיקר והנה הענין שליחת של הפתיבה הוא רק מיוחס לבעל ועל הפונה י"ל דהסופר נעשה שליח לשניהם של בעל דבעינן לשמו וגם שליח האשה דהא בעינן לשמה ואם הבעל כתבו נעשה הוא שליח האשה על צד פונה דידה אף שנתגרשה בע"כ בלי רצונה היינו דתורה מסרה זה הפסח לבעל לעשות שליח אף בע"כ דילה וכן בקטנה המתקדשת ע"י אביה ומתגרשת ע"י אביה או ע"י עצמה כעשה זה הסופר שלוחם שלוחו של אב ולא דידה דהא קטן ל"ל שליחות, והא תינח אם היא אשתו משא"כ אם עדיין אינו אשתו האף יכולה למפות שליח על דבר שלב"ל והו"ל פהאי דנזיר דף י"ב א"כ לא מהני מינוי שליחת של בעל לאשה דעלמא, ואף דלענין פתיבת הסופר בעינן שישמע הצווי מפי הבעל מ"מ מדידה אינו צריף האי זכות מסרה תורה לבעל איברא דעת רבינו וכבר הארכנו במקום אחר בדברי רבינו בסוג' דנשתטית ועיי' לקמן פ"ו ה"ג בהגהת מש"ל מה שפתיבתי בדברי רבינו דרבינו חולק על תוס' יבמות דף נ"ב דס"ל דטעמא דפסול באשה דעלמא משום דבעינן שליחת בכתיבה וכל מה דאיהו לא מצי עביד שליח לא מצי משו' וטעמא דרבינו הוא משום שלא לשמה ודבריו אין להם ביקור דע"כ גם תוס' סברו כס' רבינו דאי אמרת דאם הבעל כתבו הו"ל לשמה אף קודם קידושין א"כ אמאי אינו יכול לצות לסופר והיכא מצינו שיהי' ראוי' בשעת פתיבה לנתינה אע"כ משום דהו"ל שלא לשמה כשכתבו הבעל א"כ לא מצי משו' שליח אף לכתב לאחר קידושין לא מהני מינוי שליחת פינון דבשעת מינוי לא הי' ראוי' לעשות מעשה של הפתיבה ואף להנהיג שיטת הסוברים דלא בעינן שליחת בכתיבה פסול ולא תלי' פלל בדין זה רק פינון שהוא אין יכול לכתב בעצמו גם לאחר אינו יכול לצות, משא"כ אי הבעל יכול לכתב אמאי אינו יכול לצות והא דכתבו התוס' למ"ד אדם מקנה דשלב"ל מותר לכתב הגט הה"ט דהא כל טעם דהו"ל שלא לשמה משום דאין הגירושין יש להם פח בשעת פתיבה לחול עד שיקדשה ואי אדם מקנה דשלב"ל יכול לגרשה לכשאקחה תהא מגורשת בזה הגט פנ"ל דלא פהגהת מש"ל שהמציא פלוגת' בין השוים וגם לאחר הנשואין פסולין לכתב באותה צינה עד שיצינה אותם פעם אחרת ועיי' ברמב"ן בחי

ליבמות: והנה לפי סברתנו ניקח מאי דמק' הש"ס גיטין דף מ' ע"א הכותב שטר ארוסין
לשפחתו ר"מ אומר מקודשת וחקמים אומרים אינה מקודשת ומסיק הש"ס דבהא פליגא
ר"מ סובר יש בלשון הזה לשון שחרור ופי' רש"י פיון שפוטב הרי את מקודשת הו"ל
פאילו אמר שתהי' ראוני' לקידושין היינו משחרור וק' לכאורה פיון דקיי"ל שטר ארוסין
בעינו לשמה כמו גט ועי' בש"ס דיבמות דף נ"ב דאומר לסופר כתוב גנו לאשה דעלמ'
אינו גט דאינו יכול לעשות שליח על פתיבת הגט מילת' דלא קאים קמי' עיי"ש שם
במרדכי א"כ ה"ה האומר לסופר לכתב שטר ארוסין על לאחר מיתת בעלה דלא קאים
קמי' פמי לא מהני פתיבת השטר ופסול לקדש בו א"כ האיד מקודשת פיון דכל כמה
דלא אמר הרי מקודשת בהאי לשון שחרור שבו משתחרר אינו מקודשת והוא כתב
השטר קודם לכן ופסול פתיבתו דהו"ל פאילו נכתב שלא לשמה עיי"ש שם בתוס' דזאת
תלי' בפלוגת' דאדם מקנה דשלב"ל ולמ"ד אדם מקדש לב"ל ה"ה מהני אמירת הבעל
לסופר א"כ ר"מ לשיטתו דס"ל אדם מקנה דשלב"ל א"כ שפיר קאמר שהיא מקודשת
אבל לחכמים צ"ע אמאי צריך טעמא דאין לשון שחרור בלשון זה אפי' יהי' מ"מ אינו
מקודשת דהו"ל פתיבה שלא לשמה וצ"ל דעדיפ' קאמרו אפי' יהי' מ"מ אינו מקודשת
דאפי' אם מקדשה אח"כ אינה מקודשת: ולפי מה שפכתנו במקום אחר דיכול לגרש בגט
ולקדשה באותו נייר אי שוי' פרוטה מתורת שו' פספ ובאים הגירושין והקידושין כאחד
ואף דלגבי עצמו בעל שגירש אשתו וקידשה באותו גט עצמו ל"ש פלל לאמר בשעה
אחת באים הגירושין וקידושין דהא ע"כ אתה צריך לדון דמתחלה נתגרשה ושוב חלין
הקידושין מ"מ לגבי' דעלמ' יכול בעלה לקדשה לאיש פלוני באותו גט תהי' מקודשת
לפלוני ומגורשת ממנו א"כ י"ל בשחרור באמת לאו מתורת שטר קידושין אנו דנין רק
מתורת פספ קידשה בשטר זה ושחררה, ויש קצת סמוכין לדברינו מסוף גיטין דקאמר
בית הלל אי פתיב דבר ולא פתיב ערוה הו"א דמשום ערוה לא תנשא וק' ליכתב ערוה
בבעל שני המגרש אותה תחת נשואי האישה האחרון לכתב ערוה וע"כ מוכח דשנים ערוה
תנשא דאל"כ אמאי צריך קרא לא יכול בעלה הראשון לשוב לקחתה בלא"ה אסורה
לכ"ע, ולפי הנ"ל ניקח דלא מוכח דהא ע"כ בשעת זנות לא בא זה האיסור דהא אסורה
לכ"ע מצד איסור א"א בשעת זנות ואי לא אמרינן כולל דאי אמרינן כולל א"כ מיגו דחל
על בעלה חזיל אכ"ע חל רק לאחר גירושין א"כ משפחת דלא מצי מקום לחול פגון
שבעלה שני תיכף כשגרשה אמר תהי' מקודשת לפלוני בעלה הראשון בגט זה מתורת
שו' פספ א"כ לא הי' מקום לחול: הל' ז מפני תקנת סופר התירו חכמים לסופר לכתב
תופס וכו' ומקום הזמן וכו' כדי שיקתבם לשם האישה המגרש עיי"ש גיטין דף כ"ט ברש"י
אפי' שמע שבעל קטט באשתו וכותב לשם זה האישה ואשה אפ"ה פסול וטעמא היא
פמבואר לקמן בש"ס דף דבעינו עד שישמעו קולו שישמע הסופר צווי הבעל אף שכתבו
לשם זה לא מהני ונראה לפי ס' התוס' עירובין דף י"ג דהא דבעינו שישמעו קולו הוא
רק פסול מדרבנן וגרסי' בתוספת' פסול י"ל דע"ז מהני העברת קולמס לכ"ע ולא מהני
העברת קולמס רק בנתפון לכתב יהוד' דנעקר בשעת פתיבה לגמרי וכן בגירושין
דכריתות בעינו וכן אני נבוא בכתב מתחלה הגט סתמ' אי מהני העברת קולמס לשמה
אח"כ: הל' ח' סופר שכתב הגט לשמו ולשמה פהלקת' וחתמו העדים שלא לשמה פסול
רק מדרבנן ריש גיטין דף ג' מודה כ"א במזוניך בתוכו שהוא פסול ועי' בתוס' ורש"י

שם דכולהו סוכרים שהווא רק פסול ולא בטל ובנודאי הא דליפא רק פסול הוא אם נמסר
בעידי מסירה כמו שמבאר רבינו סוף הלכ' משא"כ אי לא נמסר לפי דעת רבינו דס"ל
אף עידי מסירה פרת' ועידי חתימה נמי פרת' א"כ בנודאי בעיני עדים חתומים לשמה
מדאוריית' ועיני ברשפ"א בחידושי' שם שכ' דלר"א בטל בכל ענין מדאוריית' אף אם
מוסרו בפני עידי מסירת וטעמ' וטעמ' פיון דצריכין אנו לעידי חתימה להוכיח שע"כ מסר
בפני עדי מסירה א"כ הו"ל כמו תנרף הגט ובזה מישב קו' הב"ש סי' קכ"ג סע"ק א' דלא
אתי כמאן האי פריית' עד שיאמר לבעל כתוב ולעדים חתמנו דהא לנ"מ בעיניו רק
החתימה לשמה ולר"א הפתיכה ולדברי הרשפ"א נחא, והפה בנודאי יש טעם ליש מי
שאומר שהביא רבינו דיהי' בטל פיון שחתמו עדים שלא לשמה די"ל פיון דפסול מדרבנן
א"כ אין להם בנודאי ליטל שקר דהא לא עשאו שליחות הבעל א"כ נטילת שקרם הוא
גזילה א"כ נעשים פסולים וה"ל כמו אם נחתם גזלן עליו, ואף אם לא נטלו שקר פיון
שמה חתומים וכוננתן שיהי' לשם אחר א"כ הו"ל כמו אם המה מעידי' שנקתב שלא
לשם זה וה"ל מכחישים הסופר ובטל הגט, ולפי"ז אי חתמו סתמא דלא מיתנא הכחשה
א"כ נ"ל דגם הגאון מודה דליפא רק פסול, א"כ אם כתב, הבעל בכתב ידו וחתמו עדים
שלא לשמה יש לעיניו, ולרב יודה דס"ל דשניהם בעיניו לשמה הפתיכה וגם החתימ'
בנודאי דברי החלקת מחוקק קשים להולמן שכתב דשני סופרים פסולין דוקתב משמע
אחד ולא שנים הא לר"א ע"כ שנים וכן מצאתי בס' תורת גיטין שהק' מהר"מ דס"ל
עידי חתימה פרת' כמו שהקשינו: רק ממה שכתב בעצמו הלכה א' מוכח ראי' לסברתינו
דכתב דאם נמצא ע"א לבד פסול הרז"ג בטל וכ' פסול משמע פסול קורבה או גזלן ולא
פתיב רבות' בגונא שהתחיל שכתב ע"א לבד חתימתו שלא לשמה אע"כ לפי סברתינו
בע"א החתום שלא לשמה ליפא הכחשה לגבי סופר וליפא רק פסול דרבנן גם להאי
גאון: הל' י"א הי' לעדים סי' בגט סימן מנבקה פגון שאמרו נקב יש בצד אות פלונית,
והנה עיי' בגיטין דף כ"ו ע"ב דרב אשי מתרץ פגון דקאמר נקב יש בצד אות פלונית
ותוס' פתבו דיש גורסים דקאמרי היינו עדים והיא גרסת רבינו וסברת רבינו תורה היא
וכ"ל ברור דטעמא דרבינו אף דבעלמא מהכי בכל אחד הפא לפנינו ונתן סימן בדבר
מחזירין לו אבל בגט לא מהני סימן השליח לבד דהא כלל בדינו אין דבר שבפערונה פחות
משנים א"כ פיון דבשעת מציאת הגט נפל לכו בזה ספק של מי הוא והשתא שפא זה
השליח לפנינו ואומר לנו סימן בו שהוא שלו ניהא דהסימן יפעול דאנו יודעין בברור
שאינו משקר מ"מ זאת לא מהני בדבר שבפערונה שאפי שניהם מודים לא מהני אף דברור
לכו שאינו משקר ה"ה החזרת הגט לשליח משו"ה בענין ב' עדים שיעידו סימן בו והו"ל
ב' עדים וכן בסוגי' דסימני דף כ"ז בב"מ דמק' הש"ס סימנים דאוריית' לאהדורי גט אשה
בסימנים היינו לעדים דלא מהני ע"א להחזרת הגט ול"ד למה שכתב רבינו דשליח הלכה
בגט א"צ עדים דהתם תיקף בשעת הבאה אין אנו מסופקים כלל משא"כ הקא דכבר
פאנו לידי ספק בשעת מציאת הגט לא מהני סימן שליחות דלא עדיף האי סימן לברר
הדבר וזאת לא מהני בדבר שבפערונה פנ"ל לפי ענ"ד: הל' י"ב שנים ששלחו שני גיטין
וכו' ואם נאבד אחד מהם הרי השני בטל עיי' בכ"מ מה שהביא בשם בעל העיטור ועיני'
במש"ל והנה לישנא דאם נאבד אחד מהם הרי זה בטל קשה קצת דמאי בטול שייך פאן
ועיניו בכ"מ שכתב שאם גירש הר"ז ספק מגורשת ולי נראה דיש לתת טעם דבטל לגמרי

והוא לפי ס' המרדכי סוף פרק המגרש בספק בגט הו"ל כמו גירשה בלי עדים ואנו בעינינו ב' עדים בשעת קידושין וגירושין א"כ ל ה"ה הקא פנין דבע"כ לא יתברר בשום אפן אי זה הגט של אשה זו הוא א"כ הו"ל ספק לעדים ולא הוי גט כלל ושפיר אחי לישנא דבטל רק כ"ז ניקא אי לא נחתמו עדים אבל לפי שיטת רבינו דס"ל אף אי לא מוסר לה בפני עידי מוסרה רק בעידי חתימה סגי א"כ הי' שפיר גם ספק מגורשת מספק, ועוד נ"ל פנין דלענן צד ממונו הוא מסופק למי הוא אי של בעלה של זו או לאחר א"כ פנין דמשום ספק ע"כ צריכה היא לחזור חצייה מן הנייר לשני א"כ לא נתן לה רק חצי גט א"כ דנין האי פלגא פנודאי ולא נתן לה דמה לי אי צריכה להחזיר משום ספק או מצד ונדאי, רק לפי מש"כ לעיל דבאית לי' שותפת בגט מיקור' ונתן א"כ הי' ספק, ודע דיש לעיין בשני גיטין שנתערבו דקתני שניהם נותנין לזו ושניה' לזו דא"צ דאפשר דאיפא תקכה אחרת, שפעשה אשה אחת שליח קבלה של חברתה א"כ בקבלה אחת שניהם נתגרשו הא מפת גיטה וחברתה מחמת גט שלה מפת קבלתה: הל' י"ג מי שהי' לו שני שמות עיי' במש"ל שיקריה ובב"ש בסדר הגט ובר"ן פ' כל הגט: הל' ט"ז הפל פשרים לכתוב הגט חוץ מחמשה עפ"ם ועבד וחרש ש"ו ישראל שהמיר ה"ה פגוי ובהל' ט"ז ביאר רבינו טעמים עפ"ם פסול משום דעל דעת עצמו הוא כותב וחס"ו לאו בני דיעה ניהו ועבד אינו בתורת גיטין וקידושין והנה שיטת התוס' דעבד פשר משום דל"ש לפסול משום דלאו בני פרייתות דוקא מיד דאחי מפת עדות או שליחות משא"כ בכתיבת הגט דלא צריף שליחות ודעת רבינו ע"כ ליפסל בעבד צריף לומר דס"ל דטעמא משום דבעיניו שליחות בכתיבה א"כ ק' אמאי לא כתב בקטן משום דלאו בני שלוחים ניהו וכן בעכו"ם הו"ל משום דלאו בכי פרייתות ניהו כקו' התוס', והנה רש"י מתרץ בגדול עומד ע"ג ובנכרי אדעת' דנפשי' עביד והנה תוס' הוכיחו דנכרי אדעת' דנפשי' עביד היינו סתמ' אבל לא שלא לשמה דהא ימול ארמאי' ואל ימול כות' א"כ לפ"ז קשה לפי פ"י הרשב"א חולין דף י"ב דפי' גדול עמע"ג היינו וזה מכונן לשמה א"כ אמאי לא מהני בנכרי בשלמא אי נכרי כותב שלא לשמה א"כ י"ל דאחי מחשבתו ומבטל מחשבה של העע"ג פנין דהוא מחשב מעשה שלו שלא לשמה והתורה ציה דבעיניו דבשעת פתיבה יכוון לשמה א"כ לא מהני תו פונתו העומד ע"ג ובנודאי דיש לעיין אי הנכרי עומד לפנינו ואומר בפה מלא הרני כותב לשם פלוני ופלונית ובפרט לפי יש מן הפוסקים שצריף מדרבנן לאמר הסופר שכתב לזה האיש ואשה, אי מהני לפסול במחשבה מה שיש בלבו לבטל הדיבור אם מחשב שלא לשמה אף דדברים שפלב אינן דברים הקא אחשבה רחמנא האי פננה מ"מ אפשר אף דבעלמא בישראל דמצינו בדברי אמוראים דאחי דיבור ומבטל דיבור ה"ה י"ל דמחשבה שאחשבה רחמנא הו"ל פדיבור פנין דכל עצמו של הפתיבה מהכי לענין לשמה ה"ה להיפוף אם מכונן שלא לשמה וכעין ס' זו כתבו תוספ' קידושין דף י"ט והר"י טראני סי' קכ"ז א"כ חשבינן לה המחשבה פדיבור ואחי ומבטלת דיבור, אבל בנכרי אני מסופק אי אחי מחשבה ומבטל דיבור, ועוד צ"ע אמאי יפסל בגדול עומד ע"ג בכונת שלא לשמה של הכותב פנין דעל המחשבה לא עשאו שליח רק על מעשה של הפתיבה א"כ אם מחשב הוא שלא לשמה הו"ל כמו אחר המחשב בשלמא אי פעשה זה השליח גם על המחשבה א"כ נתבטל שליחותו אם נתפון שלא לשמה ובטל גיטה, רק זאת תלי' אי האי וכתב קאי על הסופר א"כ ע"כ האי עומד ע"ג הוא שלוחו של סופר

א"כ מהני מחשבה של הכותב לפסול משא"כ אי שלים הבעל הוא א"כ מהכי גדול עומד ע"ג ועיני לעיל פ"ז הלכ' א' מה שהערנו אמאי לא קאמר הש"ס שהש"ס טעמ' בנכרי דלאו בני שליחות ניהו דטעמא משום דמשפחת דלא צריה שליחות פגון בפועל עיי"ש וטעמא בדברי רבינו ג"כ ניח' משו"ה לא קאמר טעמ' דפסולים נכרים משום לאו בכי שלוחים ניהו, רק עדיין אינו מיןשב בעבד אמאי פסול משום אינו בתורת גיטין הא טעמ' ל"ש רק במה דבעינו שליחות משא"כ בעבד דידו פנד בעה"ב רק י"ל על המחשבה כ"ש דיהי' כבעה"ב דעבד קנינו רק עבודת גופו שמעשה ידיו וכל מעשיו משועבדים לבעל היינו להאדון א"כ על גוף הפתיכה שייך דידו פנד בעה"ב ולא נגעו בה מתורת שליח וא"צ להיות בן ברית דמיד' דלאו מדין שליחות א"צ בן ברית כס' התוס' וכמו שפכתנו בשם שעה"מ בהל' שפירת שכתב דגם נכרי יכול להיות שליח בשכרו ישאל רק על המחשבה שאינה נקנת להאדון דל"ש קנין על דבר שאין בו ממש א"כ על פננת לשמה ע"כ אתה צריה לדון עליו מתורת שליח דשלוחי פמותו וע"ז שפיר קאמר דפסול דאינו בתורת גיטין וקדושין ובזה סרה חקירתנו שם בפ"ב הל' א' דאם שכר סופר לכתובת הגט דא"צ דין שליחות דפועל שאני פמבואר ריש ב"מ דף י"ב דידו פנד בעה"ב ועדיף משליח לענין פתיבת הגט לא מהני דכל הסברא דפועל הוא משום שכירות ליומא הו"ל פמו מכירה ליומא א"כ על מעשה ידיו שייך קנין ושיעבד משא"כ בגט דבעינו ג"כ פנונת' לשמה ועל מחשבתי ל"ש חלות הקנין דאין חל על דבר שאין בו ממש א"כ לענין שליחות של הפתיכה לכונה ע"כ אתה צריה לדון מתורת שליחות ועיקר שליחות היא רק על הפונה, פנ"ל ברור לפענ"ד בעזה"י: איברא עדיין צ"ע ולברר בכור הבחינה למי אשר לו תבונה ואיה מקומה אפי לא ידעתי לא בי הוא וקא לפי ס' הנמ"י בפ' יש נוחלן שכתב דאור דבית אף שהוא דבר שאין בי ממש ניקנה הוא ואגב ביתו שהוא דבר יש בו ממש א"כ ה"ה קא ואגב גופו ניקנה המחשבה רק יש לחלק דמחשבה הנשתנת כל רגע ורגע דבר חדש מתחדש והו"ל דשלב"ל כלל לענין קנין ושיעבוד פנ"ל: הל' י"ט הפותב גט בשפת או ביום הפפורים בשגגה ונתנו לה הרי זו מגורשת וכו' פתבו בזדון וכו' אינה מגורשת שהרי עדים פסולין מן התורה פתבו בי"ט בזדון ונמסר לה בפני עדים פשרים בי"ט ה"ז גט פסול, והנה בכתבו וחתמו שהיא עיקר הגירסא ברינו פתב רבינו איכו גט פיון שחתמו בזדון והנה עיי' בב"ש סי' קכ"ג סע"ק קח' דטעמא רק משום העדים הו"ל פסולין דהו"ל מומרים משא"כ בסופר דלא מגרע אם הוא מומר או לא ואע"ג דבפעם אחת לא נעשה מומר הא בכתובה הגט בכל ב' אותיות נעשה עבירה, והנה פנונדי לא משפחת בעדים דליפא רק ב' אותיות, והנה ונדאי אי בעינו שליחות בכתובה ואי יש שליח לדבר עבירה א"כ ע"כ שלוחו פמותו א"כ המצנה לסופר לכתוב הגט בתחלת ב' אותיות נעשה המשלח מומר לדעת רבינו דס"ל בפעם אחת נעשה מומר א"כ פיון דנעשה מומר נתבטלה השליחות של הסופר דהא מומר אין יכול לעשות שליח א"כ מהי' ב' אותיות ועד גמירא פיון דאין שליחות לומר א"כ הו"ל מכאן ולהבא פנכתב בלא ציוי הבעל דהא נתבטלה השליחה ובכתובה בעינו שליחת א"כ אף בסופר פלי עדים נתבטל פתיבת הסופר ועיי' בתוס' ב"מ דף י"ב ע"ב ד"ה פהן דאמר לישאל דאי אין שליח לד"ע פיון דנתבטל השליחה לענין עבירה נתבטל ג"כ לענין גוף הדבר א"כ ק' ממ"נ גם אי אין שליח לדבר עבירה ואף אי יש שליח אי אין שליח מ"מ השליח לכ"ע מומר הוא לדעת

רבינו בפעם אחת נעשה מומר ואי אף אי יש שליח לדבר עבירה מ"מ גם השליח עשה עבירה כמבואר בתוס' רי"ד בקידושין דף מ"ב עיי"ש ד"ה פיקח אמאי חייב והנה זאת ל"ק דהא המשלח כעשה מומר דהא משפחת לה פגון שלא צינה לו לכתוב בשבת דלא מיקרא דבר עבירה פגון שלא צינה רק לכתוב כמבואר במש"ל בהלכ': איברא אפתי משפחת דלעגני סופר לא ליפסל פגון שהוא לא התפגן לכתוב לשמה רק פתב ואחר העומד ע"ג הוא מכונן לשמה א"כ בכתיבה גופה היא מקלקל רק האחר המכונן לשמה הוא עושה המעשה לשבח א"כ הסופר לא נעשה מומר משא"כ בחתימ' פגון דאפשר לימסור בעידי מסירה דקיי"ל כר"א דעידוי מסירה פרת' א"כ הו"ל פתיבה רק מפני תיקון העולם ולא תפסל שלא לשמה רק מדרבנן א"כ הו"ל מתקן דמדאוריית' עכ"פ מגורשת ע"כ נעשה מומרים אף דמטעם דהשליחת נתבטלה דמומר אין כעשה שליח.

והנה מה שהארנו דלעגני אי יש שליח לדבר עבירה א"כ נעשה המשלח מומר בכתיבת ב' אותיות חשוב נתבטלה השליחת דאין שליחת למומר הפה הדבר הזאת אינו מוכרח דלעגני שבת ל"ש מינוי שליחת דקפיד' דקרא הוא רק על גופו למען ינוח והא נח אף שעשה זה המעשה מ"מ הוא שבת ול"ש לעגני שביתת שבת יש שליח לדבר עבירה, אמנם מבואר מדברי המשנה למלך בהל' גניבה פ"ג הל' ז' דגם לעגני שבת שייך שליחת ועיי' בשעה"מ שהאריך בדברי רבינו אי שייך בזה האי פללא כל מילת' דאמר רחמנא לא תעבוד אי עביד לא מהני וכתב דעד פאן לא אמרינו לא מהני רק להנצל מאיסור משא"כ אי אף אי לא מהני עביד איסור בנודאי אמרינו מהני, ולפי דברינו פגון דגוף הפתיבה הוא מקלקל רק דמחשבה עבד' מעשה פגון דראוי' לגרש בו א"כ אי אמרת לא מהכי א"כ נשאר המעשה בקלקולו א"כ אנו מצילין אותו מן האיסור רק בחתימ' יש לדון דהא אף אי אמרת לא מהכי מ"מ ליפא רק פסול מדרבנן ומהני עכ"פ לתיקון העולם דאם ימותו עדי מסירה וא"כ פגון דמגורשת מדאוריית' היא א"כ אף דלא מהני מ"מ עבד' איסור' בזה פללא דשעה"מ פנ"ל: והנה בנודאי ל"ד לס' תוס' בתמורה דף ה' דמי שנשבע שלא לגרש אשתו אפי"ה מהני דמקיש גירושין למיתה ובס' התוס' נתקשה בעל נודע ביהוד' שלא מצא סמיכה בגמרא לדברי תוס' ונראה דמבואר ס' תוס' בירושלמי ריש המגיר שפכת מה מיתה מתיר ומחצה כף גירושין מתיר ומחצה: פ"ק ז: הל' א' השליח שעושה האשה וכו' הוא הנקרא שליח לקבלה וכו' וצריכה לעשות בפני ב' עדים, והנה בדין מינוי שליחת יש להאריך קצת דהנה יש פאן ג שיטות דעת רבינו כמבואר בה' דשליח הולכה והבאה אינו צריך למנות בפני עדים וכן בשליח קידושין ג"כ רק שליח קבלה וצריכה לעשות בפני עדים משא"כ שליח הולכה כמבואר בדברי רבינו פ"ג מה' אישות ה' והנה סברת רבינו דשליח הולכה א"צ עדים הוא פגון דחזינן גט יוצא מתחת ידו א"כ ע"כ עשאו שליח הבעל אף כשלא עשאו בעדים ואכן בדבר שבפירושה בעיני עדים ומה לי שליח קבלה דמחשב לדעת רבינו דבר שבפירושה ג"כ שליח להולכה יחשב רק סברת רבינו פגון דע"כ צריך הוא למסור לה הגט השליח הולכה בפני עידי מסירה ואף דלדעת רבינו דס"ל בדיעבד אם מסר הבעל גטגט לאשה בלי עידי מסירה כמי מהכי בעידי חתימ' מ"מ פגון דמודה דצריך עכ"פ לכתחלה א"כ בנודאי מי שצינה ע"י שליח ליתן גט פגנתו דיתן לה בפני עידי מסירה א"כ פגון דע"כ הוא שני שליח וגם דעת השליח להיות שליח א"כ כעשה עתה בשעת מסירה שליח באותו רגע דהו"ל בפני שנים משא"כ

שליח קבלה דל"ל הוכחה דעשאתו היא שליח א"כ אף דג"כ יכול להיות דעפתה בשעת מסירת הגט בפני עדים כעשה שליח קבלה לגבה ובאה השליחת והקבלה פאחת מ"מ פיון דלא ידעונו שהוא שלוחה רק מפח הודאת לאח"כ א"כ לא מהני דהו"ל פמינוי שליחת שלא בפני עדים, ועוד יש סברא לאמר דא"צ דבאמת הש"ס הק' בקידושין פ"ק האומר בקידושין אם שניהם מודים אמאי לא אמרינו הודאת ב"ד פמאה עדים דמי דהא כל ילפות ילפינו מממון והתם מהכי הודאת ב"ד ותי' הש"ס התם חב לאחרינא דאסרה אכ"ע משו"ה לא מהכי הודאת ב"ד, וכן כתב' תוס' ריש גיטין דלענן גירושין לא מהני מצד הודאת ב"ד משום דחב לאחרינא לכהן וק' הא היכא דבידו אף דחב לאחרינא נאמן והא בגירושין יש בידו דבעל לגרשה, רק י"ל דלא מיחשב בידו די"ל דזהיר אפשיטא דספרא משו"ה טוען שגירשה פיון דלא מיירי בגט היוצה מתחת ידה, א"כ התינוח התם משא"כ בגט היוצה מתחת ידי השליח ושניהם מודים המשלח והשליח א"כ נאמן מצד הודעת ב"ד דהא בידו לגרשה דהא הכא פבר פכתב הגט משא"כ בשליח קבלה דאין בידה לגרש עצמה וגם לפי מה שפתי דהתם ה"ט דלא מיקרא בידו לגרשה ולקדשה שיהי' נאמן אף דחב לאחרינא משום דהשת' דאמר' נתגרש תי וגם בקידושין פיון דשניהם מודים א"כ שוי' נפשי' חתיכה דאיסור לגבי כ"ע א"כ ל"ש בידו לגרשה הא אין אי סור גרושה חל על איסור נדרה מה ששוני' נפש' חתיכה דאיסור' לגבי כ"ע אף דלא הי' מקום לחול השתא האיסור של נדרה מצד שוי' נפשה חתיכה משום דקימינו דאין אנו מאמינים לה שנתגרשה א"כ עדיין היא אסורה מצד א"א לגבי פהו א"כ אין איסור נדרה חל ואין איסור חע"א א"כ ע"כ אין לו מקום לחול רק פשיגרושה א"כ יבואו בבת אחת איסור שוי' נפשה חתיכה דאיסור' ואיסור גרושה הא ליתא פיון דגם בעלה מודה דגירשה ושניהם מודים א"כ אף לפי שיטת התוס' רי"ד בקידושין דף י"ב דאין אשה נאמנת תחת בעלה לאסור עצמה באיסור שוי' נפשה חתיכה דאיסור' מ"מ פיון שהוא מודה גם הוא אסור עצמו א"כ בנודאי יכול לשוני' נפשה חתיכה דאיסורא א"כ מיגו דחל על בעלה דליכא איסור א"א חל נמי על פהו מצד איסור נדר דהא בכולל קיי"ל דאיסור חע"א א"כ השתא אין בידו לגרשה השתא משא"כ באומר עשיתי זה שליח להולכה שפיר מהני מטעם הואיל ובידו לגרשה אף דחב לאחרינא, ואף דמטעם שוי' נפשה חתיכה דאיסור' אינו אלא שהיא אסורה לכהן אבל הפהו אינו אסור לה דהא הוא איפו אסרה עליו והוא לא נדר הא ליתא דכיון שהיא אסורה עליו א"כ הוא אסור עליה מטעם לפני עור לא תתן מכשול א"כ שוב לא הי' מקום לחול איסור גרושה על איסור לפני עור מצידו ומצידה מטעם שוי' נפשה חתיכה דאיסור' ועוד לפי דעת הרמב"ם הביאו הר"ן נדרים דף ט"ו ע"א דמי שנדר באיסור הנאה שלא ינהה חבירו ממנו ושוב נתן לו להנות הנהגה עובר ולפי יש מן הראשונים המנהג עובר א"כ אסור הוא גם עליה א"כ איפו בידו לגרשה השתא וכן בשניהם מודים בקידושין פיון דשניהם מודים א"כ היא שוי' נפשה חתיכה דאיסור' לכ"ע מטעם נדרה א"כ אין בידה שוב לאסור מחמת קידושיה דאין אחע"א וכ"ת דהו"ל איסור חמור דהא השתא תחייב ע"י קידושיה מיתה עיי' בדברי רבינו בפ"י המשניות בכריתות בנקודה הפלאה מה שהאיר לנו באיסור בב"ח דלא מיקרא מוסרף מצד הנאה דמתחילה אנו צריכין לדון על גוף האיסור ושוב על המוסרף עיי"ש ובזה א"ש גם הכא: ועוד יש להסביר סברת רבינו דטעמ' כסב' הר"ן בפ' המגרש בסוגי'

דעידי מסירה פּרתי דטעמ' דרבינו וְהרי"ף דאף עידי חתימ' פּרתי היינו דאנו אין צריכין רק עדים במסירה ומה לי אם המה חתומים בגט או המה לפנינו א"כ ה"ה לענן דבר שבערנה מהני א"כ הו"ל ג"כ שלים הולכה מינוי שליחתו בפני עדים דממ"נ אי ליפא עדים בגט חתומים צריף ליתנו לה בפני עידי מסירה א"כ נעשה השת' שלים בעל ואי איפא עדים א"כ בשעת נתינה לידו הגט נעשה שלים בפני עדים החתומים בגט, וכן מצאתי ס' זו בס' אבני מילואים, ומקור"י טראני בחי' לקידושין הסביר דמשו"ה בעינו קבלה בפני עדים דמיקרא גמר הדבר דא"צ שוב אח"כ מעשה משא"כ שלים הולכה, ועוד דבשעה ששלים הולכה בא ואמר שלים בעל אני איפו מוציא מאיסור ערוה משא"כ שלים קבלה מיד בשעת קבלה מוציא: ודעת הרא"ש ריש פרק השולח הוכיח מירושלמי דשלים הולכה ג"כ בעינו בפני עדים דאזיל לשיטתו דגם מסירת הגט בעינו דוקא בפני עידי מסירה א"כ ה"ה שלים הולכה ולס"ל פסברתינו דיעשה השתא בשעת מסירה שלים די"ל פינו דלא מוכח דעדים מעידי על מינוי שליחתו רק על גוף הנתינה א"כ הו"ל כמו מינה בלי עדים וכעין ס' זו פתובה בר"ן בהמגרש בעינו על שאילת שלום חתמו דכתב דגט בטל לגמרי דהיא דיש לדין ספק אי חתמו העדים על גוף הגט או לא א"כ הו"ל כמו גט בלי עדים א"כ ה"ה הכא דכיון דיש לאמר או לנתינה או למינוי שליחת א"כ בטל, ונ"ל הרא"ש הביא בשם הירושלמי דשלים צריף להחזיקו בפני שנים וכן צריף ליתן הגט לאשה בפני שנים ואין השלים עולה משם השנים וכתב דטעמ' דאין השלים עולה מהשנים פינו דשלים של אדם פמותו א"כ במקום הבעל קאי ואיף יכול להיות שלים עד בדבר, ואייד' דאיירי בדברי הרא"ש צריף אפי לעכב קצת דע דהרא"ש אפשר ס"ל דבעי מינוי שליחת בפני עדים ועי' ברשב"א בחי' לריש פרק השולח לפי גירסתו בירושלמי לא מוכח מיד דבענו מינוי שליחת מיירא הירושלמי: ודע דהסבר' נוטה דעד פאן לא אמרינו דאין שלים עולה מן השנים דוקא דהא בשעה שהוא מוסר לאשה גט כפר הוא שלוחו של בעל וא"כ האיף כעשה הוא השלים עד דהא הבעל שגירש ג"כ בעינו ב' עדים לבד דידי' אבל לענו מינוי השליחת דג"כ בעינו ב' עדים דהשתא בשעת מינוי השליחת עדיין גבר' אחרנא דעלמ' הוא א"כ י"ל דמהני הוא וע"א א"כ לפי"ז לא מינח דבעל העיטור מה שהובא בטור סי' קמ"א דאם השלים פשר דא"צ ב' עדים שהוא מצרף לע"א וכ' הב"י דע"כ פליג אם הרא"ש דהא לפי ס' הרא"ש פינו דהשלים במקום האשה קאי שהוא שלים קבלה א"כ איף יצרף לעד ולפי דברינו פונת בעל העטור הוא לענו מינוי השליחת מצרפין אבל לא לענו נתינת הגט לידו בעיד' מסירה ועי' בט"ז סי' קמ"א: הטור הק' על דברי הרא"ש דס"ל דאין עולה אפי' לע"א פינו דבמקום האי' קאי הא סוגי' מפורשת מפורשת היא בקידושין דף מ"ג דשלים נעשה עד וביא הרא"ש התם בפסקיו ונ"ל דעד פאן אמרינו ס הירושלמי דהשלים פינו דבמקום הבעל קאי אין יכול להיות עד דוקא אם מגרשה מיד משא"כ אלו נתן לה הגט והתנה שתגרשה לאחר שעה ולא תיכף בשעת נתינה א"כ פינו דהא דצריכין שלוחו של אדם פמותו בגירושין הוא רק לענו דלא להוי טלי גיטיף מעג"ק א"כ פינו דבשעת נתינה הי' שלוחו של בעל א"כ ה"ל פאלו הגיע מיד הבעל לידה בתורת פקדון עכ"פ ועי' בר"ן דאפי' אם נתן לידה בתורת פקדון ושוב אמר הרז"ג ג"כ מגורשת ובנדאי כה"ג בעינו עדים רק בשעת חלות הגט דהא בשעת נתינה לא נתן לה בתורת גירושין א"כ פינו דכבר נתן לה הגט קודם שעה

א"כ נסתלקה שליחת' א"כ שוב אינו כבעל א"כ כשהגיע זמן חלות הגט מצטרף היא לעד אַחַד דְּהָא בְּשַׁעַת נְתִינָה ג"כ ה'י' שם רק ה'י פסול מ"מ מהני אח"כ לצרף לענין ב' עדים דלקהוי אין דבר שבערונה פחות מב' ומגנרשת אח"כ משהגיע הזמן שהתנה א"כ אחי שפיר דינו דהרא"ש דה' קידושין דיני קאמר דשליח מצטרף לעד ומשפחת כה"ג משא"כ ירושלמי מייירי בשליח הבא בח"ל וצריף לאמר בפ"כ ובפנ"ח כמבואר ברשב"א בחי' ריש פ'ק השולח דמיייר' לענין קיום והתם ע"כ צריף לגרשה מיד בשעת נתינה דאל"כ אינו מדייק כמבואר בפ"כ בפ"כ רק אם בשעת דיבורו מיד מתירה לעלמ' דאז הוא מדייק כמבואר בפ"כ דלשמה א"כ אינו מצטרף לע"א פ"נ דבאותו שעה בשעת מסירה הוא במקום הבעל פנ"ל ויש להסתפק בשליח העושה שליח אי יחשב ג"כ לפי ס' הירושלמי השליח הראשון כבעל דבר דאין לצרף לעד ומלני' אי פוליהו מפח בעל קאחי אי לא עיי' בגיטין דף כ"ט, מ"מ בקידושין סובר ה'רא"ש בקידושין דף מ"ה דשליח הולכה א"צ עדים בשעת מינוי שליחת פדעת רבינו בפ"ג מה' אישות וכן כתב הטור בשם ה'רא"ש סי' ל"ה בטאה"ע וכ' ה"ה בפ"ג מה' אישות דכן מוכח מירושלמי והדבר צריף לימוד דאמאי עדיף שליח הולכה לדעת הירושלמי בקידושין דלא יצרה להמנות בפני עדים ובשליח הולכה בגט צריף להמנות בפני עדים והנה יש להסביר סבא לחלק דטעמ' דהירושלמי הוא דהא מבואר בפ"ק דקידושין דמי שאמר לאשה הילך פרוטה ותתקדש לפלוני מקודשת אע"ג דלא קיבלה מבעלה פלום רק מאינש דעלמ' ג"כ מקודשת לזה א"כ חזינן דאין הקפיד' בקידושין דבעי' שיתן לה הבעל רק שיגיע הנאות פרוטה לידה א"כ הא דצריכין לרבות שליח של אדם פמותו בקידושין אף דגם אינש בעלמ' נותן מקודשת א"כ ע"כ אין אנו צריכין לרבות שיהני' ידו פיד בעה"ב דהא א"צ שהגיע הפרוטה ממונו פלל אע"כ דהא דמרבין שלוחו פמותו רק אי דעת המקדש דלקהוי מתורת שלוחו פמותו דוקא וע"ז גלי לן קרא דשלוחו פמותו דהו"ל כגופו באיפא קפינדא דבעל א"כ יש סבא דמהני הודאת ב"ד דבעל וא"צ עדים דהא אם רוצה א"צ להיות כגופו דהא אינש דעלמ' שאמר הילך פרוטה ותהני' מקודשת לפלוני ג"כ מקודשת ואף דבשטר קידושין בעינן שהגיע מידו לידה מ"מ הירושלמי לשיטתו דס"ל דבשטר קידושין בעינן שו' פרוטה א"כ יש פידו לקדשה מתורת שו' פס' מהני משא"כ שליח קבלה אף דג"כ אי אמרה תן מנה לפלוני ואתקדש אני לה מקודשת ולא בעינן ג"כ הגיע לידה מ"מ הדיבור של הרי את מקודשת בעינן שתשמע היא א"כ צריף ע"כ מתורת שליחת בשליח קבלה דאל"כ לא שמעה היא הרי את מקודשת וע"כ צ"ל דשליח הולכה מתורת קפינדא הוא דאל"כ אמאי יחשב שליח הולכה מעשה ולא מילי דעושה שליח אחר לשיטת רוב הפוסקים משום דמוסר לו מעשה הקדושין היינו הכסף קידושין הא לענין גוף הנתינה א"צ מינו': שליחת דהא אף אינש דעלמ' ג"כ יכול ליתן לה פרוטה א"כ לא נשאר רק הדיבור אע"כ משום קפיד הוא, ואף דכל הראשונים בקידושין דף ז' פירשו דגם בה"ג דאם אומר הילך מנה והתקדש לפלוני דבעינן אמירה או שלוחו או שייאמר הבעל אח"כ הרי את מקודשת מ"מ תא יש גונא דעסוקים באותו ענין ג"כ מהני דא"צ לאמר פלום א"כ מ"מ אמירת השליח הנ"ל עכ"פ פעסוקים באות' ענין, משא"כ בגירושין דע"כ מצד גוף הנתינה אמה צריף לאמר דנעשה גופו כגופו דהא בעינן נתינה מיד בעל לידה א"כ נעשה מעשה עלים ע"י מינוי שליחת דידני' א"כ בעינן בפני ב' עדים פן יש להסביר ס'

הירושלמי והרא"ש פמוכין: ודעת שלישי היא היפוך ודעת הרא"ש היא שיטת הראב"ד פ"ג מה' אישות הל' ט"ו שהשיג על רבינו שם שכתב דעד פאן א"צ עדים במינוי שליחת רק שליח הולכה של גט פיון דגיטו פידו גיטו מוכיח דע"כ פא מיד בעל לידו א"כ הו"ל אנו סהדי השתא דעשאו שליח משא"כ בקידושי פסר האיף שייף הוכח' ואנו סהדי א"כ מצד הודאת המשלח לכד לא מהני דהא גם בשניהם מודים בקידושין לא מהני ה"ה בשליחת ורבינו גופא בהלכות מה' אלו דין ל"ב פתב בדליפא עידי חתימ' על גט גם בשליח הולכה בגט אינו נאמן משום דליפא הוכחה מגיטו שפידו דילמ' איהו פתבו והיא קו' הרמ"כ הובא בכ"מ שם ועי' במש"ל שם שדבריו תמוהים ובאמת מדברי הרמב"ם התי' אין רא' דכונת רבינו הוא רק ה"כא דוודאי מינוי השליחות א"צ בפני עדים דהא לא הי' אלא התחלת הדבר ולא מיקור' דבר ערוה רק אם פא השליח לפנינו ליתן לה הגט א"כ אם אנו מסופקים אי שוי' שליח או לא בעינו ב' עדים דאינו נאמן לכדו דהא השתא הב"ד דכין על גמר הדבר אי יכול למסור לה הגט או לא א"כ פשעדים חתומים בגט פיון דלא חציף אינש לזיופא א"כ ע"כ הבעל מסר לו ועשאו שליח א"כ מהני אף דינענו בפירור שלא עשאו בפני עדים דא"צ עדים משא"כ אי נחתמו עדים עליו א"כ אנו מסופקים דלמ' לא שוי' שליח א"כ בעינו ב' עדים לכר הדבר וע"ז בונדאי מהכי לצרף עם ע"א דהא יש להם מיגו דיכולים לומר גירשה פכר וכף עולים דברי רבינו פהגון: ועי' בה"ה שם ובב"י סי' קמ"א מה שהבין בדברי רבינו ולפי מה שהסברנו לעיל דסברת רבינו היא משום דהו' עדים החתומים בגט מצד דבר שבפירוה לענו מינוי השליחת א"כ יש סברא דאם לא נחתמו עדים דבעינו ב' עדים בשעת מינוי השליחת ועי' בר"ן ריש פ' האומר בקידושין שכתב דיש סבר' יותר דצריף עדים בשליחת הגט שפא להוציא מתחת בעלה משא"כ בקידושין שפא לאסור והנה פהות עיני מראות היכן מצינו הך דרשא דאין דבר שבפירוה פחות משנים לענו להתיר אדרבה הילפות' הוא רק לאסור סוף גיטין פי מצא בה ערוה דבר אינו מוציאה ואינו נאסרת על בעלה משום ערוה רק בב' עדים וכן בסוטה דף מצינו ההיקש רק לענו לאסור משא"כ להתיר ועי' בפ' ריש גיטין בפסג' דלשמה דיש סברא יותר דבעי עדים, עי"ש רק הא דצריכין עדים באמת בגירושין היינו כס' רבינו בפ"א דאין לאמר דהיום תהי' בחזקת א"א וימות מי שפא עליה ולמחר תהי' מותרת, א"כ מ"מ אין כ"כ סברא דלענו שליחת דבעינו יותר מינוי שליחות בעדים ע"ש ברא"ש: ולענו אי חצרו של שליח קבלה הוא פידו עי' בטור אה"ע סי' ק"מ שפמסתפק בזה ועי' בט"ז שם ועי' ועי' במש"ל בה' זו והנה חצר דאשה מטעם ד איתרבאי א"כ אף לגבי שליח פיון דכגופו דאשה הוא א"כ ג"כ חצירו פידו או דילמ' דרק לגבי אשה איתרבי אכל לא לגבי' א"כ מיחשב מילי בשליח קבלה ואין עושה שליח ועי' בר"ן ר"פ הזורק: ודע פיון דהערו פמה פעמים בפ"ג ובמקומות מפונרים דשייף בגט עדיו בחתומיו זכ"ל פגון במקום זכות דלא בעינו עדים בשעת מסירה מצד אין דבר שבפירוה פחות משנים פיון דתיכף בשעת חתימה נתגרשה א"כ הנה עדים החתומים פיון דהמה חותמי' פעלו הם בשעת חתימ' דלהוי שנים משום דבר שבפירוה ולפי דברי הרא"ש ריש פרק השולח דכ' בשם הירושלמי דאין מצטרפין השליח לעד פיון דבמקום בעל קאי א"כ פיון דלפי הנה שיטת הפוסקים וגם לפי דעת רבינו דס"ל דבעינו שליחת בכתיבה וכן בחתימ' לר"מ א"כ ל"ש לאמר דיהיו הם בתורת עדים לענו דבר שבפירוה פיון

דבשעת חתימה המה במקום הבעל על החתימה דשלוחו פמותו א"כ אין נעשים עדים
ואף דרש"י פ"א בסוג' דג' גיטין דגם לר"מ מהכי כתב ידו כמאה עדים היינו לענו עידי
חתימה אבל מ"מ בעינו עדים משום דבר שבפירוה וכן לר"א ל"ש להצטרף כתב סופר
ועד באותו שעה, רק י"ל פיון דבונדאי לא אמרינו עדיו בחתומיו זכ"ל רק בגמר חתימת
השני אבל לא בעד הראשון א"כ בחתימת השני פבר גמר הראשון שליחתו א"כ לפי ס'
הפ"י בסוג' דלשמה דגם לר"מ לא בעינו רק ע"א לשמה א"כ לגבי שני א"צ לאמר
שהוא שלוחו של בעל א"כ שפיר הו"ל ב' עדים מצד דבר שבפירוה וגם אפשר לומר
ניהא דאינו חל תיקף בשעת חתימ' מ"מ יכול לחול לאחר רגע חתימתם דכבר פסק
שליחותם, ולפי ס' הב"ח הביאו הב"ש דכת לתרץ הרא"ש מקו' הטור מהא דשליח פעשה
עד דבשנים שלוחים גם הרא"ש מודה א"כ אתי שפיר גם הכא איברא בטר העיון ל"ד
אף לפי ס' הב"ח דהרא"ש מודה דמצטרפים בשנים שלוחים לעדים די"ל דוקא לענו
שלוחים על הנתינה וטעמ' דס' הב"ח י"ל היא דבונדאי אי שליח הראשון עושה שליח
שני א"כ בונדאי השליח הראשון יכול לצרף אף לפי ס' הרא"ש דהא השת' אינו כבעל
א"כ יש להסביר בעשה שנים שלוחים הא לא משפחת בשנים נותנין הגט רק פונתו
לאיזה מהם שירצה יתן א"כ פיון דכל אחד מהם שרוצה ליתן יכול ליתן לה א"כ זה
הנותן אין אנו דנין בו שהוא כבעל מצד שהוא שלוחו ואין מתניח מעשה השליחות על
הבעל פיון דגם האחר הי' יכול ליתן לה א"כ הו"ל זה הנותן כמו שליח של שני א"כ
שניהם פשרים להצטרף, משא"כ בחתימת העדים דבעינו דוקא שנים ל"ש ס' הב"ח
ולענו גט שחרור פבר שדינו בי פברא אי יחשב כדבר פרוה ועיי' ב"מ דף כ' בתוס':
והנה הב"ש וט"ז הק' בס' קמ"א דאמאי הביא ב"י לעיל בה' קידושין ה' חומך' דחששא
לפי יש מן הפוסקים דהמקדש בע"א חוששין לקידושין פרב פפא בקידושין דף ס"ה ע"ב
וה"ל להביא גם בגט דאם מגרשה בע"א דחוששין, ונ"ל דהנה צריכין להבין באמת מ"ט
דבר פפא הא ילפינו דבר דבר ממון דבעינו דוקא ב' עדים רק ע"כ ס"ל הא דילפינו
דבר ממון הוא גזה"כ והיינו אם באו האי ש ואשה לפנינו ואומרים שהוא קידשה מ"מ
אף דמאמינים לו ול' מ"מ לא מהכי בדבר שבפירו' נאמנות דידהו ואף דמהני הודאת
ב"ד בכל מילי א"כ פיון שאנו מאמינים לאשה היא רק אסור' לעלמ' אבל מ"מ אין
ממיתין אותה אם זינתה מצד א"א דהא אין ממיתין ע"פ עצמו ע"י הודאתה א"כ גלי לן
רחמנא דבעינו שביבאו ב' עדים שהמה ראו הקידושין, ואנו סהדי שקידשה לא מהכי
לענו מיתה, וכן אם קידשה בע"א אף שאנו מאמינים לה ע"א מ"מ אין ממיתין ע"ז
דגזה"כ הוא ולא מצד חלות הקדושין א"כ י"ל דלענו זה העד שהוא בשעת קידושין
והוא ראה המעשה הקידושין לגבי דידי' חלו הקידושין שהוא לעצמו כמאה עדים דמי
והוא ראה מעשה הקידושין גופא א"כ מהני הקידושין עכ"פ לענו הע"א שראה
הקידושין א"כ ממילא איפא לגבי דידן צד אישות משום זה הע"א א"כ אסורה לכו מצד
הדין אף שאין ממיתין עליה דלענו זה ב' עדים בעינו להחזיקה א"א מ"מ פיון דלגבי
הע"א שראה הקידושין נעשה א"א גמורה ברגע הקידושין א"כ פיון דפסקינו כר"י
שירא בקידושין הו' קידושין א"כ חלו לזה העד וממילא אסור לכו משום צד אישות
והיינו סברת רב פפא חוששין לקידושין משא"כ לגבי גירושין פיון דשיר' בגט לאו
פלום הוא ופסקינו פרבנו בחוץ מפלוני, א"כ אף הע"א הרואה המעשה גירושין דהו"ל

כמו ב עדים לגבי עצמו שראה גוף המעשה מ"מ פינון שהיא אסורה מצד א"א א"כ גוף הגירושין המה בפסול ולא מהני כלל גירשה בע"א וגם רב פפא מודה ולא קאמר דינו רק בקדושין משו"ה לא הביא הב"י האי חומך' לענין גירושין דל"ש אפי' לפסלה לכהונה כנ"ל: הר' ד' וכן האשה וכו' ואין שלים הולכה ונהבאה צריף עדים דעת רבינו דאשה עושה שלים הבאה ואע"ג שאינה מתגרשת עד שיגיע הגט לידה דהו"ל כמו תנאי מ"מ מיתקשב ידו פינדה בשעת קבלתו מן הבעל וכבר הוא ברשות' רק שאינה מגורשת עד שהגיע לידה וה"ל כמו שנתן גט לאשה גופא והתנה שיחול לאחר זמן עיי' בפ' המשניות לרבינו על משנה דהפל פשרין להביא את הגט משם משמע שהוציא דינו ועיי' בר"ן ר"פ התקבל שפי' פן דשלוחה כמותו והו"ל פאילו הגיע לידה רק דהו"ל פהתנה רק עדיין יש להסתפק מאימתי חל הגט אם הגיע לידה אי משעה שקיבל השלים למפרע חניל רק בתנאי שיגיע לידה או דילמא דאינו חל רק מכאן ולהבא והנפקות' בזה הוא אי בעינו בשעת מסיירה לשלים הגט ב' עדים אי נתגרשה למפרע והו"ל קבלתה רק קיום התנאי א"כ צריף עדים בשעת קבלת השלים ולא הנתינה לה אבל אי מתגרשת רק מכאן ולהבא ולא פעל קבלת השלים רק דלקהוי הגיע הגט מידו לידה א"כ אפ"ש דבעינו שני עדים בשעת מסיירה לה א"כ בנקרע הגט בנתיים דאי מעכשיו חל א"כ אפי' נקרע מגורשת וכד דייקינן בדברי רבינו יש לדקדק מדכ"ל בה' ה' שלים הולכה ונהבאה בחדא שאינה מתגרשת רק משהגיע גט לידה משמע דאינה מגורשת רק מכאן ולהבא, והנה לולי דמסתפינא איפא ליישב מה שהק' הראשונים על הערוף הביאו התוס' גיטין ע"ח ע"ב ד"ה ואת לא תעביד דגם בחצר בעינו דלימטי גיטה לידה, וכל פמה שלא הגיע לידה אינה מגורשת ומקשים עליו מהאי ר"פ הזורק תיזל ותיחד ותפתח אלמ' דלא בעינו הגיע לידה, די"ל דס"ל דנעשה חצר רק שלים הבאה ותורה ריבה אף דתצירה פינדה רק דלא לקהוי כטלי גיטיף מעג"ק ולקהוי הגיע מידו לידה אבל מ"מ בעינו הגיע לידה רק שמגורשת למפרע א"כ התם באמת החזיקה למוצאי שבת בגט ואף שמת הבעל בשבת מ"מ יכולה היא לקיים תנאה לאחר מיתה ותה' גט למפרע משעת שמוכח בחצירו דלמפרע מגורשת והו"ל כמו מעכשיו ולאחר ל' יום דאם מת בתוך כ' יום דלא מיקרא גט לאחר מיתה, מ"מ הדבר צ"ע אמאי א"צ שלים הבאה בפני עדים מינוי שליחותו פינון דג"כ נתפעל מעשה חדש ונגמר הדבר, ודע דלפי ס' המרדכי סוף סוף פרק האומר דשלים קבלה יכול לעשות שלים ולא מיתקשב מילי משום דהו' גמר הדבר ומיקרי מעשה לפי"ז שלים הבאה אין יכול לשון' שלים דהא עדיין צריף אחריו מעשה מסיר' לידה ועדיין ליכא רק מילי, ומ"מ בתצירה שזרק לה שהוא מכבר שלה פינון דיש לבעל פירות בגו' א"כ הא מוכח עדיין ברשותו מ"מ ידה ג"כ הוא א"כ הו"ל הגיע מידו לידה רק שאין קנין שיף בו א"כ לפי דברינו מאי מקשה הש"ס ריש הזורק תצירה מה שקנתה אשה קכה בעלה הא משכחת שפיר פינון דאח"כ צריף הוא באמת שיגיע לידה הגט א"כ הו"ל רק הזורק לחצר לרשותה אבל לא מתגרשה עדיין א"כ א"צ לס' גיטה ונתצירה באים פאחד, רק הא לית' פינון דעכ"פ גם רשותו דבעל הוא א"כ לא מיקר' נתינה מידו לידה דבעינו שיתהפך מידו לרשותה וקא עדיין זרקו לרשותו ועיי' בקידושין דף ח': הל' ז' הפל פשרין להביא את הגט חוץ וכו' ועבד, דעת רבינו לפסול עבד להולכה ולקבלה כשיטת רוב הראשונים ושיטת הר"י מגא"ש הביאו הר"ן שם סוף פ"ב דגיטין דהא דפסול ר' יוחנן עבד רק

לקבלה אבל לא להולכה והסביר הרמב"ן דס' היא דהא פסולו הוא רק משום דלא שניף בתורת גיטין וקידושין א"כ דוקא בשליח קבלה שנתרבה מטעם יד א"כ בעינן שניף באותו מילת' משא"כ בשליח הולכה דהו"ל כמו שאר שליחת ולא מטעם יד רק התורה גלי לן ששליח יש ביזו לעשות הפעולה מה שמצוהו המשלח משא"כ שלוחה דאשה מטעם יד דהא ביזו פתיב והנה לפי מה שבארנו במקום אחר דגם בגט דבעינן ונתן ביזו רק כשמצוהו בע"כ משא"כ אי מגרשה מדעת' דבתורת קנין נגעו בה א"כ א"צ השליח לרבות מטעם יד רק מטעם שליחות ועי' בפ"י דף כ' ע"ב בחי' לגיטין א"כ לפי"ז בכה"ג לפי ס' הרמב"ן יכול להיות אפי' שליח קבלה והנה יש קצת להסביר ס' הש"ס דבעינן דהשליח שיהי' שניף במילת' דהנה עיי' בשיטה מקובצת ב"מ דף י"א ד"ה פהו דאמר לישאל צא וקדש לי אשה גרושה שהק' אמאי לא קאמר פהו דאמר לכהו ות' דכהו הו"ל בר חיוב' פיון דשלוחו פמותו ושניף הפהו באיסור זה א"כ הו"ל גם הפהו עובר בזה הלאו עיי"ש שמדבריו מוכח דדבר שליחת דמטעם יד נגעו בה אמרינן להיפוך ג"כ כמו דשלוחו פמותו כמו"כ אמרינן דהמשלח הוא בשליח כמו התם לענין עבירה דלא יקח רק בישאל ל"ש לאמר דיתחדש ע"י שליחות איסור חדש א"כ פיון דגם הכא מטעם יד איתרביא בעינן שיהי' השליח פאשה והא הכא העבד אינו בתורת גיטין והאיך יחשב הוא פמותה, והנה בשליחת הולכה בקידושין בנודאי יש יותר סבא לומר דבעינן גופו פגופו יותר משליח הולכה דגנו דהא בגט ליכא רק מעשה קוף בעלמא מסירת הגט אבל לפי רוב הפוסקים וגם לדעת רבינו א"צ לומר פלל הרי את מגורשת רק הפתיכה בגט היא אמירה א"כ פל המעשה פגמר ע"י הבעל דהא לא צריכין השליחת רק כמו לממון דלהוי כמו אם הבעל שלח ע"י שליח לתת לה הגט בפקדון דג"כ מהכי דלא להוי טלי גיטין מעג"ק משא"כ בקידושין דבעינן אמירה א"כ ע"כ צ"ל דהוי שלוחו פמותו ממש ויזנה מיןשב קו' הב"ש שהק' בסי' ל"ה בה' קידושין דאמאי לא הביא הב"י שיטת הר"י מגא"ש שם בה' קידושין כמו שהביא בה' גירושין די"ל דהתם בקידושין גם הר"י מגא"ש מודה דליכא חילוק בין הולכה וקבלה ועי' בשעה"מ פ"ו מה' גירושין מה שתיגרז, אבל רבינו פוסל עבד גם להולכה אזיל לשיטתו דס"ל פ"ג מה' אלו דעבד פסול אפי' לכתובת הגט משום דבעינן שליחת בכתיבה א"כ חזינון אף דביודאי לא הי' רק מתורת שליחות ואפ"ה פסול משום דליכא בתורת גירושין א"כ לא גרע שליח הולכה מזה השליח לכתובה רק לפי סברתנו לחלק בין קידושין לגירושין י"ל דגם שליחת דכתיבה עדיף טפי משום דג"כ בעינן כמו בשליח הולכה בקידושין אמירה בעינן הכא מחשבה מלבד מעשה הפתיכה דהא בעינן פונה לשמה משא"כ בנתינה דא"צ לכלום רק קצת גילוי שבעל שלחו לגרשה: והנה הרא"ש הביא שיטת הראשונים דמי שפסול להלכת הגט דפסול להוליה גט לשליח שמנה הבעל לתת לאישה דבעינן שגיגע הגט מיד הבעל ליד שלוחו ונרא"ש חולק פיון דליכא רק מעשה קוף בעלמא אמאי יפסל ועי' שם פמרדכי שהביא ראי'.

לשיטת הרא"ש מהאי דערובין, והנה באמת השיטות הפוסלים מרפסין איגרא דמהיכא תית' בעינן שגיגע הגט מיד הבעל לשליח פיון שמנה השליח א"כ הוא פמותו א"כ פיון שנטל הגט המנוח אפי' ע"ג קרקע פשר דאטו אם הבעל הניח הגט בקרקע דפסל ובהד"ל תפן האומר פל השומע קולי יכתב גט לאשתי פותבין ונותנין אף שלא נתן הבעל פלל

להשליח מידו לידו רק פיון שמינה אותו שליח א"כ נעשה כגופו ויכול ליטל הוא ואף דהתם אף סלא הקנה הסופר פלל הגט לבעל מ"מ פתב הטור בשם הרמ"ה פיון דבמקום הבעל קאי א"כ הו"ל פמו אם הקנה לו הגט ג"כ אף אם דבלא פתב השליח הגט רק אחר פתבו בעינו שיגיע לידו דבעל קודם שיגיע לשליח הולכה היינו דלהוי שלו אבל מ"מ אינו פסול משום דלא הגיע מידו ליד שליח וגם הסופר המוסר לשליח הולכה לא עשאו הבעל שליח ליתן לזה השליח הולכה אע"כ הדעת נוטה כס' הרא"ש: הל' ז' הכל פשרין להביא את הגט אפי' נשים אבל הפסולין בעבירה מדברי תורה הרי המה פסולין בד"א פשנתקיים הגט בחותמיו אבל אם לא נתקיים הגט הרי זה אינו גט והטור הוסיף אינו גט פלל, והשיג הראב"ד וכו' הרשב"א בחי' ריש גיטין אמאי פסול בנתקיים בחותמיו וכו' הק' הרא"ש וכו' ל"דס' רבינו הוא דבאמת מדאוריית' א"צ קיום פלל דהא לא תצריך אינש לזיופא רק מדרבנן בעי קיום נאנו קי"ל עדים הבאים להעיד ונמצא אחד מהם קרוב או פסיל עדותן בטלה א"כ אף שנתקיים פיון גם השליח המביאו הוא אומר שהוא פשר ואינו מזויף והוא פסול בעבירה מד"ת א"כ גם הקיום של האינה לא הו' פלום ופסול מדרבנן פמו אלו לא נתקיים ואפתי יש לדקדק א"כ בסוף הלכ' אמאי פתב שהוא אינו גט פיון שאינו צריך קיום רק מדרבנן, רק י"ל דהנה לכאורה סברתנו אינו דנימא דהו"ל עדות שבטלה מקצתה בטלה פולה דהא לפי ס' הרא"ש שהבאנו לעיל בה' א' ריש פרק השלח דשליח הולכה במקום הבעל קאי ואין מצטרפין אפי' לענין ב' עדים לענין אין דבר שבפירוה פחות משנים א"כ הא הש"ס בסנהדרין דף ט' הקשה דהרוג יציל ות' הש"ס במקנימ' הדבר הפתב מדבר דאל"כ הו"ל פל עדות אחד מהם קרוב היינו דהרוג, לפי"ז הבעל דבר אינו מצטרפין לעדות שיתבטל ע"י א"כ פיון דאכן קיימן בסברת הרא"ש דהו"ל במקום הבעל א"כ אינו פפסל הקיום של שאר עדים רק מ"מ יש לפסול מדרבנן פמבואר לקמן, אבל מ"מ אתי שפיר בזה סוף דברי רבינו שכ' אם לא נתקיים אינו גט והק' הראב"ד אמאי אינו גט הא הו"ל עכ"פ ספק דילמא באמת יביא עדים ויקיימנו וכתב הב"ש דרבינו לשיטתו אזיל דס"ל דכל שטר מדאוריית' אינו פלום דמפיהם ולא מפי פתבם פתבם רק בגט הקילו א"כ פיון דאיכא שלא פדין הו"ל פסול מדאוריית' דהדרא לקמיי' מ"מ עדיין ק' אי אתי עדים וקיימו א"כ הו"ל להכשיר ולפי דברינו ניחא דכבר הערנו לעיל דאם סילק הגט מידו ונסתלק משליחתו שוב יכולין לצרפו לעד שוב ליכא במקום בעל א"כ בסוף ה' רבינו דמיי' בשעת נתינה לה ליכא עידי קיום ושוב פשיבואו עדים אח"כ שוב ליכא הוא שלוחו דבעל א"כ אזנה לה ס' הרא"ש ושוב נצטרף אותו לקיום א"כ הו"ל עדות שבטלה מקצתה בטלה פולה ולא מהני קיום ושפיר פתב רבינו דגט בטל דל"ל תקנתא, ובנתקיים תיכף בשעת נתינה אף דבאותו שעה אין מצטרפין ול"ש עדות שבטלה מקצתה בטלה פולה מ"מ פסול מדרבנן אטו לאחר נתינה, וגם נ"ל דהכא גם קודם הנתינה מצטרפין אותו לקיומו דגנו אפי' לס' הרא"ש דעד פאן כ' הרא"ש רק בשליח הנותן גט לאשה דבאותו רגע שנותן ע"כ הוא שליח הבעל ובאותו שעה בעינו עידי מסירה א"כ האיה יצורף לעידי מסירה משא"כ קודם הנתינה לענין קיום אין אנו צריכין לדון אותו בשליח די"ל השתא פסק' השליחת וחוור מן השליחת פיון דשליח הולכה א"צ למיננות בעידי א"כ יכול לחזור קודם הנתינה ורק בשעת נתינה הוא שלוחו ומהני מינוי ראשונה פיון דכונת הבעל שיהי' שלוחו א"כ

שפיר יצארו וכוונדאי שלים קבלה החוזר בעלמ' משליחתו פינו דבעי עדים במינוי לא מהני ריצוי דידה א"כ בעדים א"כ דצריה גם בתחילת פבא שנייה עדות שפטלה מקצתה רק דילמ' לא חזר ונדעתו גם באות' שעה להיות פגופו רק הכא ל"ש זאת דאטו אם מינה בעל אהד שלים לקדש לו אשה שוב אין מצטרפין אותו לעד לגירושין של זה המשלח פינו דבמקום הבעל הוא רק לאותו דבר אין מצטרפין אותו לעד לגירושין: ועוד יש ליתן טעם לדברי רבינו דמה"ט הגט בטול אף שפאו א"כ עדים וקיימו הגט דהא פאמת הא דאינו נאמן השלים הפסול בעבירה פשהביא גט לפנינו היינו לענין היתר לעלמא אכל לענין גוף הגט שהוא של בעל הוא נאמן מ"מ בשעת נתינה לענין גוף הנזיר להקנות לה הוא נאמן וקנתה היא הנזיר באותו שעה דהא פינו שב"ד מאמינים לו אף דליהן לה הגט בלי חלות הגירושין לא הי' דעת הבעל לשלח לו לתת לה מ"מ הפקר ב"ד הפקר וקנתה גוף הנזיר א"כ אף שוב שפאו עדים א"כ וקיימו א"כ מאמינים לשלים שבעל עשאו שלים להוליה לה מ"מ אף שהיא תחזור לו הגט לתת לה הו"ל שטר שנמחל שיעבודו דנתבטל מתורת לשמה, פנ"ל בדעת רבינו: ועוד י"ל דקודם שפאו העדים לקיימו אינה מגורשת ונדאי פינו דיש ספק לעדים בשעת נתינה אי גט פשר או לא א"כ הו"ל פמו גירשה בלי עדים וכמו שכתב המרדכי סוף המגרש ויש לחלק ויש בזה סברות עמקות אשר אין פה מקומו להציגם, והפה בזכרי מדין זה אמרתי לדבר קצת בדברי המרדכי פ' המביא בתרא שכתב יש מן הראשונים סוברים דהיא דזכות הוא לאשה פעשה שלים לקבלה בלי מינוי שליחת מאשה דניחא לה והק' ממשנה הניחו זקן או חילה נותן לה בחזקת שהוא קיים והא במקום יבם הו"ל זכות א"כ בלא"ה תיכף מגורשת וק' הא האי דינא הוא בעיא דלא איפשט' ביבמות רק י"ל דקו' המרדכי פינו דעכ"פ ספק הוא א"כ נפטר מיבם מצד ספק א"כ פעל עכ"פ רק לפי הפלל דבעינו שלים קבלה בשעת מינוי ב' עדים א"כ אף דזכין לאדם שלא בפניו ונעשה הוא שלוחה הא זכי מטעם שליחת הוא א"כ בעינו השתא ב' עדים בשעת קבלתו א כ פינו דיש ספק לעדים דהא הוא בעי דלא איפשט' אי מיקר' זכות לגבה או לא א"כ הו"ל הנה עדים פמאן דליתנהו א"כ הו"ל מינוי שליחת שלא בפני עדים א"כ לא מהני פלום א"כ מאי מק' המרדכי והנה שיטות מיקרי במילתא דאיפא זכות ברור משא"כ בזכות ספק הו"ל פמו מינוי שלא בעדים וצ"ל דס"ל למרדכי דזכין לאו מטעם שליחת ואפשר דא"צ עדים והדבר צ"ע ועיי' במש"ל מה שפיישב דעת רבינו ועיי' בשעה"מ ובספר גנו פשוט בסי' קכ"ג סעי' ק': הל' ח' הי' השלים קטן פשנתן לו הגט ונתגדל פשהביאו וכו' ה"ז בטל עיי' במשנה גיטין דף כ"ג דקתני רק פסול והנה לא ראיתי לא מן מפרשי הש"ס מן הראשונים או מאחרונים שיורה לי דרו' מאיזה טעם בקטן והגדיל שיהי' השליחת בטל ואמאי לא נימא דמהני מינוי שליחות אלאחר שיגדול דהא ל"ד להאי דנזיר דף י"ב דמי שעושה שליח על דבר שלב"ל לא מהני מינוי שליחות א"כ יש סברא פמו דלא מהני דבר שלב"ל בהדבר שנשלח לו ה"ה השלים לא יהי' דבר שלב"ל הא קטן דאינו מחוסר אלא זמן גדלות והוא ממילא קאתי ולא מיקר' מחוסר וכמו שכתב המש"ל בפ' זה ה' ואף לפי מה שכ' המש"ל דכיון דמחוסר שערות א"כ הו"ל פמו מחוסר מעשה הא פבר שדא לן פרגא בעל נודע ביהוד' מהדור תגינא דלא מיקר' מחוסר פינו דאם הגיע לרוב שנותיו פנודאי יהי' גדול אף שלא הביא שערות, רק אי נשו' שיט' גמרא דידן לס' הירושלמי דס"ל דבעינו גם בשלים

הולכה עדים בשעת מנוי שליחת וכמו שפסק הרא"ש שהבאתי לעיל ה' א' א"כ שפיר קתני מתניתין שהוא פסול מטעם פיון דבשעת מנוי השליחת הנה קטן השליח א"כ אין מעידין על הקטן אף דהמשלח הי' גדול מ"מ לגבי השליח הוא מנוי שלא בעדים ולא מהני פלוגא אף שגידיל וכמו שכ' רבינו בה' ט' לעונן קטנה שאינה עושה שליח לקבלה, רק לפי דעת רבינו דס"ל דשליח הולכה א"צ עדים ק' להבין ס' המשנה: והנה לפי דברינו יש לדקדק במשנה דשם דף כ"ג בסיפ' דנקט אבל פיקח ונתחדש ונזר וכו' ולא נקט גונא דתחילתו וסופו בכשרות בגונא דקטן כמו שהתחיל ברישא קטן והגדיל הו"ל ג"כ הקא להתחיל גדול ונתקטן ונזר והגדיל וכו"ל האידך משפחת גדול והקטין הא משפחת כפי שהובא בה"ה פ"ג מה' אישות בשם הירושלמי דאם הי' בן י"ב שנים וי"א ושוב עיברו ב"ד החודש נשתנה הטבע ונעשה קטן, ומסמיך אקרא לאל גומר עלי א"כ בשעת מנוי שליחת הי' גדול והוי עדות העדים עדות מעלני' ואף שאח"כ שפשעו עיברו ב"ד החודש איגלי מילת' למפרע שהוא קטן מ"מ העדות היא עדות גמורה א"כ פיון דהשתא בשעת נתינה הוא גדול א"כ ליהני עכ"פ מנוי קמיית' מכאן ולהבא: ובמקום אחר הערתי לעונן קידושין כה"ג מאי דינו אם קידשה פשה' בן י"ג שנים ויום אחד ושוב עיברו ב"ד החודש א"כ נעשה למפרע קנון בשעת קידושין אם אח"כ פשהגדיל אי מהני קנינו הראשון דלהוי קידושי דאורייתא, והנה בנודאי י"ל דכל קידושי של בן י"ג ויום אחד אפי' אם לא עיברו ב"ד החודש דנימא ג"כ אינו קידושין משום דהו"ל תולה בדעת אחרים בב"ד דילמא יעברו ויהי' קטן למפרע א"כ אמרינו אין בריה והו"ל כמו ע"מ שירצה אבא דתלמי' בברייה רק י"ל לפי הפלל המסור לנו בדיני ברייה מרבינו הרמב"ן דכל דבר שקיומו של מעשה תליא בשב ווא"ת פגון ע"מ שלא ימחה ל"ש אין ברייה דהו"ל כמו פך בא חכם ול"ש דין ברייה רק אם קיום המעשה תלי' בקום נעשה פגון ע"מ שירצה אב' שיאמר רוצה אניאני דבעינו שיתחדש מעשה אמרינו אין ברייה א"כ הקא קיומו של מעשה הוא בשב ווא"ת שלא יעברו הב"ד החודש אמרינו י"ב והי"ל קידושין אמרינו וכבר דברכו בזה הענין בסוגי' דמנפלא סמוך לאיש דאוריית' ואין פאן מקומו וגם א"ל, דמ"מ פיון דיש ספק עכ"פ בשעת מעשה הקידושין דילמא יעברו ניהא דבשש ברייה לא תלי' מ"מ ספק לעדים מיקר' נ"ל דלא מיקר' ספק לעדים רק אם העדים מסופקים בשעת מעשה משא"כ אם העדים אינם מסופקים פלל אף דמעשה הקידושין וגירושין מצד עצמם הוא ספק מ"מ פיון שהם העידו על בירור הדבר ושוב נתברר דמעשה עלים הי' לא מיקר' ספק לעדים, אף דלגבי דיין ספק הוא ול"ש לאמר אוקמ' אחזקה מ"מ לעדים לא הי' ספק רק יש לעיין אי יש פאן סמיכת דעת דאשה כה"ג שהיא לא סמכה דעתה בשעת קידושין רק אי אמרינו כדברינו הנ"ל דאם הגדיל חלין הקידושין הראשונים משום קנינו הראשון נחא רק מ"מ נ"ל אף דחלין מ"מ בשעת קטנות יכול לחזור מקידושין קודם שהגדיל רק י"ל פיון דחזרה היא מטעם אתי דיבור ומבטל דיבור י"ל דדיבור הראשון בשעת גדלות הי' ושוב לא אתי דיבור הקטן ומבטל דיבור גדול, ולא אמרינו ואתי דיבור ומבטל דיבור אלא בשוין פנ"ל נכון וברור: הל' ט' וקטנה אין עושה שליח לקבלה אף שחצירה קינה לה כגדולה, פיון דשליח קבלה צריך עדים דאין מעידין על הקטן דאיני בן דעה גמורה, והשיג הראב"ד דל"ל לרבינו טעמא משום אין מעידין על הקטן הא בכל שליחת דעלמא ג"כ אין הקטן נעשה שליח ולא

עושה שלים וכ הראב"ד טעמ' דממעטינו מאתם גם אתם אף דהמשלח בעינו כמו השלים
בן דעת ועיני' בה"ה, והנה הפכי יהישוע על מתניתן גיטין דף ס"ה קטנה שעשאה שלים
אינו מגורשת עד שיגיע הגט לידה כ' דטעמא דרבינו הוא כמו שכ' תוס' דף ס"ד ע"ב
ד"ה קטנה דהא דאין הקטן נעשה שלים לאחרים דוקא במילת' דל"ש ביה פגון בתרומה
משא"כ במיד' דזכי לנפשי' גם לחבר' יכול להיות שלים ה"ה להיפוך נמי הא דאין קטן
עושה שלים ג"כ רק מידי דלא מצי איהו למיעבד אבל מיד' דאיהו חזי שלים פמי משו'
וקטנה מקבלת את גיטה לאחר מיתת אביה בעצמה יכולה לעשות שלים משו"ה הצריף
רבינו לטעמא משום דאין מעידין על הקטן, והנה מקור הדבר נצמח דאין קטן עושה
שלים פ' רש"י בקידושין דף מ"ב דהא כל שליחת ילפינו רק מושלח ושלחה והתם קאי
הקרא על איש דהא כתיב פי יקח איש אשה דוקא איש עושה שלים אבל לא קטן והנה
בנודאי ס' הפ"י קשה להבין אמאי איצטרף קרא לפי סברתו דלא ממעטינו רק מידי דלא
מצי איהו עביד בעצמו אין יכול לעשות שלים אבל מידי דחזי איהו בגו' יכול לעשות
שלים הא בגדול פמי דינ' הכי נזאת ידעינו מסבר' חיצונה וא"צ קרא, ועד פאן לא פתבו
תוס' סבר' דידהו רק לענן שיהי' קנון שלים במיד' דשייף בו משא"כ משלח קטן נודאי
ממעטינו אפי' במיד' דשייף בו והנה עיי"ש בפ"י שהק' לדעת רבינו דטעמ' משום דאין
מעידין על הקטן א"כ קטנה האיה נתגרשה בקבלת עצמה הא בעינו עידי מסירה ואין
מעידין על הקטנה, ולי פראה דל"ש אין מעידין על הקטן כמו שביאר רבינו משום דאין
בו דעת היינו במיד' דעביד איהו מעשה חדש ע"י מעשה שלו או ע"י צווי שלו פגון הקא
מנוי שליחת דשלים קבלה דצריף דעת משא"כ קבלת גט דא"צ דעת פלל דהא אפי' בע"כ
איכ' והאי קנון הוא אפי' בע"כ דגזה"כ הוא דבה"ג נתגרשה א"כ מהני עדותן ובאמת
רציתי לאמר לפי מה שבארתי במקום אחר דקטן ל"ל הקנאה היינו להכניס לרשות לוקח
משא"כ מוציא מרשות יכול וקא דבגט אין קטן יכול לגרש אפי' בקידשה ע"י אביו לדעת
הר"י ברזילא הובא במהרי"ק שןרש פ"ט אף דבגט א"צ קנון של אשה ה"ט באמת מטעם
רבינו פיון דעכ"פ בקטן צריף דעת ומעשה אלים לתת לה הגט והוא המקנה א"כ ה"ט
משום אין מעידין על הקטן כס' רבינו לפי"ז בקידושין עדיין י"ל פס הברבינו דלאו משום
דאין יכולה להקנות עצמה הקטנה אינה מקבלת בעצמה הקידושין רק פיון דהכא בעינו
מעשה אלים הקנאה א"כ בענין זאת אין מעידין על הקטנה, בקידשה בלי עדים כס' רבינו
והנה בנודאי א"צ דס' רבינו הוא כמו אין מקבלין עדות שלא בפני ב"ד וה"ה בפני קטן
דהו"ל פשלא בפניו עיין בטור ח"מ ס' כ"ח א"כ ה"ה בדבר ערוה בקידושין וגירושין
בעינו ג"כ עדים בפניו בשעת מינוי שליחת דהא אם לא ראו העדים את האשה או היא
לא ראה אותם הו"ל קידושין בלי עדים, א"כ בקבלת גיטה דקטנה ניהא דהוי שלא בפניה
הא העדים א"צ רק שיראו הפעל שהוא המגרש דבעינו רק שהוא נמינים וקא אף דדנין
אותה רק נמי שלים קבלה נמי מהני: ואשר לי פראה לישב דעת רבינו פיון דלפי פי'
רש"י דלא ס"ל כס' הראב"ד דממעט משליחת קטן משום גם אתם רק מושלחה דמיינ'
קרא באיש דהא פי יקח איש כתיב עיי"ש ברש"י בקידושין לפי"ז י"ל ניהא דקרא ע"כ
מיינ' באיש שהמקדש הוא גדול מ"מ המתקדשת היינו האשה איירי ע"כ בקטנה ג"כ
ואף דכתב בקרא ויצאה והיתה לאיש אחר ואי בקטנה מיינ' א"כ ל"ש והיתה לאיש אחר
דבעינו בשעת גירושין ראוי' להני' הא פבר מבואר בש"ס ר"פ המגרש פיון דאתי לכלל

הו"ל מיקר' בר הוי', והיא הוכחת רבינו דע"כ קרא דכי יקח בקטנה מיירי דהנה הירושלמי הק' בסוף גיטין לב"ש דס"ל לא יגרש אא"כ מצא פה ערנות דבר א"כ ל"ל קרא לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה תיפוק לי' דבלא"ה אסיר להחזיר סוטת' ות' לעבור בב' לאונן וק' הא אין איסור חל על איסור סוטה דקדים, רק י"ל לפי דעת רבינו דס"ל בפ"ג מה' איסורי ביאה דקטנה שזינתה ברצון תחת בעלה אסורה לבעלה באיסור לאו עיי"ש בר"ב"ד שהק' הא פיתוי קטנה אונס הוא, ואונס בישראל מישר' שרי וי"ל דוקא פיתה משא"כ אם תבעה היא לו בזה ס"ל לרבינו דלא מיקר' אונס, א"כ משפחת קרא פגון שהי' קטנה ע"י קידושי אביה בשעה שזינתה תחתיו א"כ היא לא היתה בת עונשין ולא חל עלה איסור סוטה והשתא פשגרה שני הא גדולה היא א"כ מיגו דחל עלה איסור מחזיר גרושה דלגבה לא קדמ' איסור סוטה דהשתא נתגדלה א"כ חל נמי עליו ע"י כולל א"כ עובר בשני לאוין א"כ ע"כ איירי בקטנה ורבינו משמע דס"ל כב"ש א"כ ליפא מיעוט דקטנה אינה עושה שליח וע"ז פתב רבינו דמשום דאין מעידין על הקטן וקרא דכתיב ושלחה ושהיא עושה שליח היינו שליח הובאה שאין צריך עדים במינוי, רק צ"ע אי בקטנה מייר' הא תקבלה קידושין מבעל שני ואפשר לשיטת רש"י דאביה יכול לקבל גיטה בנשואה ה"ה קידושיה: הל' ז' הבעל ששלח גט וכו' ואמרה יהי פקדון אצלך או תהי' מקבל וכו' הרי זה ספק מגורשת עד שיגיע הגט לידה היא מגורשת בנודאי מקור הדין נובע מש"ס גיטין דף ס"ג ע"ב עיי"ש וטעמ' דפסול משום דלא חזרה שליחת אצל הבעל והנה יש לדקדק בדברי רבינו דכתב דאם אמרה להוי פקדון בידה הז"ס מגורשת, והנה והנה יש ב' מיני שליחת לקבלה א' דאמרת לו שתיכף מתגרשת בקבלתו וא' דאינו רק שליח לידה לקבלו בתורת פקדון לענין מאי דאי אחי אח"כ לידה דלא להוי טלי גיטיה מעג"ק דהנה הר"ן בפ' הזורק כתב דאם הגיע מידו דבעל לידה מתחלה אפי' בתורת פקדון ושוב מגרשה בו לא מיקר טלי גיטיה מעג"ק א"כ פיון דנעשה שלוחה לקבלת הפקדון מיד בעלה א"כ פעשה לענין זה כגופה וזאת השליחת אינו מטעם יד וא"צ אפי' בפני עדים המינוי ול"ד לשליח הבאה דמתחלת קבלתו נעשה לקבלה בתורת גירושין משא"כ זה שנעשה שליח רק לקבל בתורת פקדון, והנה טעמ' דחזרה שליחת דפסול בגט הסביר הריטב"א בחי' משום דהו"ל טלי גיטיה מעג"ק וע"כ פונתו היא דהא מצינו דאם הקנה לה חצירו המוכח בו הגט לא מיקר' טלי גיטיה מעג"ק פ"א בתוספ' ר"פ הזורק פיון שנשפתנה רשותו לרשותה הו"ל נתינה מידו לידה ומ"ט הכי פסול וצ"ל דכיון דשליח קבלה צריך עדים א"כ ע"כ צריכה להמנות בפני עדים א"כ פיון דצריך לומר הרי את מגורשת מדאוריית' לפי שיטת רוב הראשונים א"כ ע"כ בשעת מינוי אי אפשר לאמר דבאותו רגע תהי' מגורשת דהא מחוסר אמירה ולא אתי הגירושין רק לאחר אמירה א"כ כבר בשעת מינוי פסק שליחתו ולא הי' שליח הולכה בשעת אמירה רק שליח קבלה ואף דמ"מ הדבר קשה להבין שיהי' זאת טלי גיטיה פיון דמ"מ בשעת אמירה עכ"פ נעשה ידו פקדה א"כ הו"ל בא תיכף מידו לידה רק מטעם אחר הוא פסול דבשעת אמירה הרי את מגורשת הוא כבר שלוחה ולא שליח בעל א"כ אטו אם שלוחה אומר הרי את מגורשת דמהני והא בעינו ששליח הולכה יאמר שהוא במקום הבעל, ואין לאמר ניהא דבשעת מינוי נעקרה השליחת הולכה של בעל ונעשה שליח קבלה ותיכף הו"ל פאלו הגיע לידה ונימא דכיון דאפי' הנה שיטות הסוברים דצריך לומר מדאוריית' הז"ג

מֵהַכִּי אִפִּי' לְאַחַר נְתִינָה א"כ נִימָא פִּיּהָא דְלַעֲנָן מַעֲשָׂה שֶׁל שְׁלִיחַ הוֹלְכָה לַעֲנָן נְתִינָה
נִעְקָרָה לְקַבְּלָהּ מִכָּל מְקוֹם לַעֲנָן הַדִּיבּוּר שֶׁהָיוּ עֲנָנִים בְּפָנָי עֲצָמוּ שֶׁשְׁלִיחַ בְּפָנָי עֲצָמוּ לַעֲנָן
זֹאת קִיָּים וְהוּ"ל שְׁלוּחָיו שֶׁל בַּעַל לַעֲנָן אֲמִירָה וְאֵטוּ נִימָא דְשָׁנִים אֵין יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ
אֶחָד לְשָׁנֵי דְבָרִים א"כ הִיא עֲשָׂאָה שְׁלִיחַ לַעֲנָן קַבְּלָהּ הֵינּוּ מַעֲשָׂה קַבְּלָתוֹ וְהוּא לַעֲנָן
אֲמִירָה, הָא לִית' לְפִי ס' הַר"י טָרַאנִי ס'י קכ"ו בְּחֵלֶק א' דְּכַתְּבַת דְּמִילֵי לֹא מִימְסָרֵן אִפִּי'
לְשְׁלִיחַ רֵאשׁוֹן הֵינּוּ צָרִיף הַשְׁלִיחַ לְמִסְרֵוֹ לְאַחַר הֵינּוּ כְּמוֹ לְאַשְׁהָ לֹא מִימְסָרֵן עֵינִי בַחֲוִי
בְּסַנְגִּי דְאֹמֵר אֲמָרוּ וְכ"ל הָא דְמַהֲנֵי שְׁלִיחַת בְּנִתְיִנַת הַגֵּט עַל אֲמִירָה הָרִי אֶת מְגוֹרְשֵׁת
מִשׁוּם דְּנִלְנָה אֲצֵלוֹ מַעֲשָׂה הַנְּתִינָה וְלֹא מִיִּקְרָא מִילֵי וְאִי אֲמַרְתָּ דְנִעְקָרָה שְׁלִיחַת הוֹלְכָה
בְּשַׁעַת מִינוּי' בְּאוֹתוֹ רְגַע וְנַעֲשָׂה שְׁלִיחַ קַבְּלָהּ א"כ מַעֲשָׂה הַנְּתִינָה כְּגַמֵּר וְנִשְׁאַר רַק שְׁלִיחַ
אֲמִירָה לְבַד א"כ הוּ"ל מִילֵי, א"כ לְפִי דְבָרֵינוּ אִיף כְּתַב רַבֵּינוּ דָּאָם הִגִּיעַ לִידָה מְגוֹרְשֵׁת
בְּנוֹדָאֵי כְּגוֹן דַּע"כ צ"ל שְׁחִזֵּר מִן שְׁלִיחַת הוֹלְכָה בְּשַׁעַת הַמִּינוּי' א"כ מֵאִי מֵהַכִּי הִגַּעַת לִידָה
דְּהָא בְּשַׁעַת שֶׁהִגִּיעַ לִידָה לֹא בָּא מִשְׁלִיחַ הַבַּעַל, וְהִפָּה בְּנוֹדָאֵי אֵין הָאֲשָׁה יְכוּלָה לְשׁוֹנֵי'
הַבַּעַל גּוֹפֵא שְׁלִיחַ קַבְּלָהּ דִּידָה שְׁתַּהֲנֵי מְגוֹרְשֵׁת בְּלִי הַגַּעַת גִּיטָה לִידָה מִטַּעַם כִּינּוּ דְבַעֲיָנוּ
שִׁיבָא הַגֵּט מִרְשׁוֹת הַבַּעַל לְרְשׁוֹת אַחַר א"כ נִיּהָא דְנַעֲשָׂה שְׁלוּחָהּ מ"מ הָא אִף רְשׁוֹתוֹ הוּא
א"כ מוֹכַח בְּרְשׁוֹת הַבַּעַל לֹא מַהֲנֵי מִינוּי' שְׁלִיחַת רַק דְּלַהֲנֵי כְּאִילוֹ קַבְּלָהּ הִיא מ"מ אֵינוּ
יוֹצֵא מִרְשׁוֹתוֹ וְכְמוֹ שְׁאֵין הַמוֹכֵר יְכוּלֵי לְזַכּוֹת בְּמַמְכָּרוֹ לְאַחַר בְּשִׁבִיל הַלּוֹקֵם דְּבַעֲיָנוּ הִגִּיעַ
לִידוֹ בְּדָבָר שֶׁצָּרִיף מְשִׁיכָה וְאֵינוּ קוֹנֵה הַלּוֹקֵם עַד שִׁיגִיעַ לִידוֹ, ה"ה הָכָא וְעֵינִי בְּמַהֲר"י
טָרַאנִי ס'י דְּמִי שֶׁעֲשָׂה שְׁלִיחַ לְמַכְּוֹר אֵיזָה חֲמִץ שְׁאֵין הַשְׁלִיחַ יְכוּלֵי לְקַנּוֹת לַעֲצָמוֹ אוֹתוֹ
הַחֲפִץ וְצָרִיף הוּא לְשׁוֹנֵי' שְׁלִיחַ כִּינּוּ שֶׁהוּא בְּמַקּוֹם הַמוֹכֵר קָאֵי, א"כ לֹא מַהֲנֵי עַד שִׁיגִיעַ
לְרְשׁוֹת אַחַר, וְאִף שֶׁיְכוּלֵי לְחַזֵּר מִשְׁלִיחַתוֹ, א"כ לֹא הוּ' כִּהִגִּיעַ מִיַּד הַמוֹכֵר לִיד הַלּוֹקֵם,
וְעֵינִי ס"פ הַמְּבִיא בְּתָרָא גְמָרָא ד"ה דְאָמַר לֵה הָנִי שְׁלִיחַ לְהוֹלְכָה עַד דְּמַטִּיַת הַתָּם וְכִי
מַטִּיַת הַתָּם הִי' שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ וְקַבְּלֵי אֶת גִּיטָיְהּ דְּמַק' הַש"ס וְהָא לֹא חֲזָרָה שְׁלִיחַת אֲצֵל
הַבַּעַל ג"כ כְּפִנְתַּת הַש"ס דְּבַעֲיָנוּ שִׁיגִיעַ מִרְשׁוֹת בַּעַל לְרְשׁוֹתָהּ וְק' כִּינּוּ דַעכ"פ הִגִּיעַ מִרְשׁוֹת
הַבַּעַל לְרְשׁוֹתָהּ וְהָא אִפִּי' לְפַקְדוֹן מַהֲנֵי א"כ אֲמַאי גָרַע הָאֵי שְׁלִיחַ לְהוֹלְכָה מִמִּי שְׁנַתֵּן לֵה
בְּתוֹרַת פְּקֻדוֹן, תִּי הַש"ס דְאָמַר לֵה מְכִי מַטִּיַת הַתָּם שׁוֹי' שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ וּבְמַקּוֹם אַחַר
כְּתַבְתִּי שְׁאֵין לְהַק' אֲמַאי לֹא נִימָא כָּל מִיַּד דְּאִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶד שְׁלִיחַ לֹא מְצִי מִשׁו' וְהָכָא
אִיהִי לֹא מְצִי לְקַבֵּל דְּבַעֲיָנוּ חֲזָרָה שְׁלִיחַת אֲצֵל הַבַּעַל הָאִיף יְכוּלָה שׁוֹי' שְׁלִיחַ: וְעֵינִי בְּסַנְגִּי'
דְאֹמֵר אֲמָרוּ דְהִעְרָנוּ דְאִי אֲמָרִינוּ בְּעֵינֵי שְׁלִיחַת בְּכַתִּיבַת הַגֵּט לֹא שְׁיִיכָה עַדִּיו בְּחַתּוּמֵי
זכ"ל מִטַּעַם חֲזָרָה שְׁלִיחַת אֲצֵל הַבַּעַל דְּהָאִיף יַעֲשׂוּ שְׁלוּחִים לְאַשְׁהָ וְלַבַּעַל בְּפַעַם אַחַת,
רַק לְפִי שֶׁהַסְּבִרְתִּי טַעְמָא הוּא מִשׁוּם לֹא חֲזָרָה שְׁלִיחַת הוּ"ל בְּלִי אֲמִירָה הָרִי אֶת מְגוֹרְשֵׁת
א"כ ל"ש זֹאת לַעֲנָן כְּתִיבָהּ, רַק עַדִּין צ"ע לַעֲנָן כְּנֻנַת לְשִׁמָּה וְעֵינִי בְּתוֹס' רִי"ד קִידוּשֵׁין
דָּף נִי"ו וְעֵינִי בְּמַקְנָה בְּקִידוּשֵׁין דָּף כ"ד: הַל' י"ד שְׁלִיחַ שֶׁהִבִּיא גֵּט צָרִיף לִיתְנוּ לֵה בְּפָנָי
שָׁנִים וְאוֹתָן הַשָּׁנִים צָרִיכִין לְקַרוֹתוֹ לֹא קָרָאוּ וְזָרְקוּתוֹ לָיִם הָרִי זֹו סָפַק מְגוֹרְשֵׁת וְהַשִּׁיג
הָרָאב"ד עַל דְּבָרֵי רַבֵּינוּ כִּינּוּ שְׁאֲמַר בְּפָנָי נְכַתְּבֵי א"כ נְאָמֵן הַשְׁלִיחַ כְּבִי תָרִי שֶׁהוּא גֵּט
א"כ אֲמַאי צָרִיף לְמַקְרִי וְהִנֵּה עֵינִי בְּש"ס גִּיטִין דָּף י"ט ע"ב בְּתוֹס' ס"ל דְאָפִי' לֹא קָרָא
כָּלֵל בְּבַעַל שְׁנַתֵּן גֵּט לִיכָּא רַק חֲשִׁשָׁא דְרַבְּנָן וְעֵינִי בְּב"ש ס'י קל"ה סִימ' א' דְּמַשְׁמַע דַּס"ל
לְפִי הֵנָּה שִׁיטוֹת דְּבַעֲיָנוּ עֵינִי מְסִירָה דְּפָסוּל מְדַאֲוֵרִי' דְּכִינּוּ דְלֹא יָדְעוּ בְּשַׁעַת נְתִינָה אִי
גֵּט הוּא אוֹ לֹא אָבָל אִם קָרָאוּ לְאַחַר נְתִינָה כְּשֶׁר אִף דְּבַשְׁעַת נְתִינָה הִי סָפַק לְעֵינֵי מְסִירָה,

והפה דברי רבינו נכונים דהפה לא מציינו דהאמינו חכמים לשליח על גוף הדבר שגט
בידו ותיישנו דילמא שטר אחר הוא ולא האמינו חכמים כבי תרי רק אי ראינו גט בידו
וע"כ פינו דלא תציף אינש לזיופא ע"כ בעל נתן לו הגט ושוני שליח וסתם ספרי דדייני
מיגמר גמיר' א"כ הוא רק חששא דרבנן דילמ' זייפו או דילמ' נכתב שלא לשמה וע"י
האמינו לומר בפני נ' לשמה ובפנ"ח שאינו מזוהר משא"כ אי עדיין לא ידעינן כלל אי גט
בידו מהיכ' תיתי נאמין לע"א בדבר שבערנה להתיר א"א הא אין ע"א נאמן אפי עומד
להתברר דילמ' יקראו ויראו אם הוא גט או לא והא אפי' הבעל גופא אם נתן לה אינו
נאמן רק יש להמליץ בעד הראב"ד ד"ס"ל כמו דרשא דספרי הובא בפ"י דף ג' שכתב לא
יקום ע"א באיש לכל עון באיש הוא דאינו קם אבל קם היא לעדות אשה ופי' הפני
הושיע היינו אם מתחלת עדותו לא בא להתיר א"א רק מסיח לפי תומו לאמר מת בעלה
של זה שוב מתירין ע"פ עדותו אם בא האשה להנשא וכעין זה כתב רבינו פי"ו מה'
סנהדרין שאם ע"א אמר חלב הוא זה ושוב אכל אחד והתרו בו בשני עדים לוקה אף
דלא איתחזק עיקר הדבר רק בע"א א"כ י"ל אם בא השליח ואומר גט זה הוא בנודאי
נאמן פינו דבשעת אמירתו עדיין אינו מתיר א"כ א"צ עדות נאמנות השליח כפי תרי רק
בשעת נתינה דבאותו רגע הוא אומר בפ"נ ובפנ"ח ובא להתיר וע"ז צריף לומר לומר
שהאמינו אותו כפי תרי ועיין בך"ן דאפי' אין יכולין העדים לקרות מאחר רק הם בעצמם
יקראו הר' ט"ו עבר השליח ונתן לה בינו לבינה יחזור ויטלנו וכו' עיי' בה"ה שכתב
דחשש רבינו הקא לשיטת הגאונים דפסלו כשנתן בלא עידי מסירה ולא ביאר טעמו מ"ט
חשש הקא דוקא ונ"ל פינו דרבינו מודה דבעינן עכ"פ שיתן לה בפני שנים כמבואר
בהד"ל בפ"א א"כ בשלמא אם הבעל נותנו בעצמו א"כ כשר משא"כ אם שליח נתן אמרינן
בדעתו דבעל וכוונתו שיתן בקל ענין היותר טוב א"כ אין לו לשנות משליחתו דבעל
משו"ה עכ"פ צריף ליתנו לה בפני שנים מ"מ אם מת השליח בנודאי כול' האי לא הקפיד
הבעל פינו דדעתו לגרשה, ועוד נ"ל להסביר טעמו דרבינו היא דבאמת השליח שהביא
וצ"ל בפי נכתב לשמה מק' הש"ס האריף נאמן הא אין דבר שבערנה פחות מב' ות' הש"ס
סתם ספרי דדייני' מיגמר גמיר' א"כ סמכינן אשליח פינו דליכא רק חששא מ"מ מה
שיכולין לתקן בלי נאמנות השליח תקנו א"כ בנודאי יותר טוב פינו דלדעת רבינו אם
לר"א אף עידי מסירה, אבל עידי חתימה נמי פרתה כמבואר בפ"א א"כ בנודאי בעינן
ג"כ חתימת העדים לשמה מדאוריית' כמבואר ברשב"א וכדמשמע נמי מלשון רבינו
בפ"ג שכת' מזוהר מתוכו בחתימ' העדים הוא רק פסול דרבנן פינו דנמסר בפני עדים
משמע אבל בלי עדים הוא בטל מדאוריית' א"כ אי לא ימסור השליח בפני עידי מסירה
א"כ בעינן נאמנותו לענין לשמה גם על החתימה נאמנות על פסול דאוריית' דהא פינו
דשייף לגט וליכא עידי מסירה, א"כ בעינן לשמה מה"ת א"כ שפיר אמרינן דנודאי צריף
לתת בפני עדי מסיר' א"כ פסול לשמה לענין חתי' הוא רק מדרבנן פשיטת רבינו בפ"ג
א"כ אין אנו מאמיני' לשליח רק על פסול דרבנן ומה שיש לנו למעט לסמוך על עדות
השליח ממעטינן משא"כ אי מת השליח פינו דאי אפשר בענין אחר א"כ הו"ל כאמונתו
לענין לשמה על החתימ' כמו על הכתיבה פנ"ל נכון בדעת רבינו וסברה נכונה היא
לפענ"ד, ובזה יובן נמי ריש גיטין מימר' דש"ס פינו דאמר מר בפני פמה נתנו לה בפני
שנים וג"כ לא אתי לארועי' נפש' דאם נותן לה שלא בפני עדים ל"ש מידק דייק דאם

יכחישו אותו יאמר שלא הוא נתן לאשה הגט מכחישה משא"כ אם נתנו בפני עדים מידק דניק: ט"ז שלים שנטל הגט וכו' או ששלח אחריו שלים לבטלו, והנה דעת רבינו דמבטל שלא בפני שלים בעינן בפני ב' פמבואר בסוף ה' וטעמ' דבקיטל בפני ב' בעי או מטעם שאין דבר שבערן' פחות מב' פמבואר בתוס' ריש השולח ואף דלדעת רבינו דסובר דלא פירושלמי דמינוי שלים של השולח הולכה גופא א"צ בפני ב' דלא מיקרי דבר שבערנה דהי' רק התחלת הדבר מ"מ צריך לבטל שלים של השולח בפני ב' דהשת' עדיף פיון דהשת' שלוחו הוא וידו פנד בעה"ב לגרש והוא רוצה זאת לעקור בעינן בפני ב' ועדיף השתא הבטיול מהמינוי והנה בנודאי אף לדעת הירושלמי דשלם הולכה אין צריך בפני עדים מ"מ השלם הנשלח לבטלו צריך למפות בפני ב' דאל"כ ק' הא בשלח שלים לבטל השלם, א"כ בזאת המינוי גופ' הינו ביטול למה לי אם הגיע השלם לשלם הראשון או לא רק אי לא בעינן מינוי של שלים שני בפני ב' ניחא דבעינן ביטול של שלים ראשון בפני שנים א"כ לא מהני מה שביטל בפני זה רק עדיין יש לעיין דהנה בנודאי אף אי בעינן מינוי של שלים שני ג"כ בפני ב' מ"מ אין השלם מן השפים ולגבי זה השלם ראשון שאנו דנין לענין ביטול שלא בפניו יצורף פמי זה השלם שני, והנה בירושלמי מבואר ריש פרק השולח דבעינן ביטול בפני ב' גם קודם התקנה מצד הדין לר"ל דס"ל בקידושין דף י"ט דלא אתי דיבור ומבטל דיבור והכא הא מהני ביטול שלא בפני השלם ותי' דבפני ב"ד שאני דאלים לבטל דיבור אף לר"ל, והנה המש"ל מסתפק אי שלים ראשון שוי' שלים שני אי יכול לבטול ג"כ והנה דעת נוטה פיון דשני' שלים נסתלק כפר משליחותו ושוב הוא פאינש דעלמ' ול"ש גבי דידי' אתי דיבור ומבטל דיבור שחזור ממינו' שלו פיון דבשעת דיבור שני הוא אינש דעלמא דבשעה דיבור הראשון קאי במקום בעל והשת' הוא בא רק מצדו ופשיטא דלא אתי דיבור של זה ומבטל דיבור של זה היכא דליכא זכות בהאי דבר רק באשה שחזרה בתוך ל' יום פי' רש"י בגיטין ריש השולח מרצונה שהספימה מתחלה לקדשה ומפילא גם דיבור נתבטל מה שאמר לה הרי את מקודשת אע"ג דהכא ג"כ יכול הוא לחזור משליחתו משא"כ אי במינוי שלים שני כפר נסתלק פוחו, ועי' בפ"י מה' אשנת ה' כ"ג המקדש על תנאי וחסר וביטול התנאי אפי' בינו לבינה ס"ל לרבינו דמהני והראב"ד השיג עליו וכו' הר"י טראני בסי' על הר"ן בקידושין דרבינו והראב"ד אזלו לשיטתיהו דרבינו סובר דשלם הולכה א"צ להמנות בעדים דלא מיקרי דבר ערוה ה"ה ביטול התנאי והראב"ד ס"ל דמינוי שלים ג"כ צריך בעדים בקידושין וכשיטת ירושלמי בגט א"כ ה"ה בטל התנאי לקיום המעשה, והנה אע"פ דמי שמגרש אשה ע"ת דע"מ שתתני לי מאתים וזו דא"צ לקיים תנאה בפני עדים פיון שנתן לה הגט מתחלה בפני עדים סגי אפ"ה אם מחל לה התנאי לקיום המעשה הצריך הראב"ד שיהי' בפני ב' פיון דהשת' מחל לה התנאי דאפי' לא תיתני לי מאתים וזו ג"כ תהי' מגורשת א"כ הו"ל השת' פמו נתינה חדשה וקידושין אחרים מ"מ נ"ל בגט בנודאי א"צ דהא גם בגט מהני ביטול התנאי רק מתחלת לא מהני משום לצעורי קמכוון, הינו דלדעת רבינו דס"ל דגוף המסירת הגט א"צ בפני עידי מסירה דעדי חתימה נמי פרת' א"כ בנודאי א"צ לעידים בבטול התנאי והכא גם הראב"ד מודה מדלא השיג על דברי רבינו בפ"א: והנה לדעת הראב"ד דבעי לענין ביטול לקיום המעשה בפני עדים וגם לענין ביטול התנאי לביטול המעשה תלי' אי התנה בתנאי דע"מ או מעכשיו או לא דבתנאי דמעכשיו א"כ

הוא בא לעקור הגירושין מהשתא בנודאי בעינן בפני ב' ופשיטא דלר"ל דס"ל דלא אתי דיבור ומבטל דיבור א"כ הא דמהני חזרתו צ"ל בנודאי כס' הירושלמי הנ"ל דבעינן ביטול בפני ב"ד דאלים רק הדבר צ"ע באמת בס' הירושלמי פיון שהוא סובר דבעינן מינוי השליחת של שלים הלכה ג"כ בפני עדים א"כ מאי מהכי ביטול בפני ב' דאתי דיבור של ב"ד ומבטל דיבור הא דיבור של ראשון הנה ג"כ בפני ב"ד, רק צ"ל דסובר הירושלמי פיון דמינוי ראשונה בפני עדים הו' מטעם דבר דבר ממון א"כ צריכים הנה ב' משום עדים ואין עד פעשה דין משא"כ בבית ל"ל כס' הנ"ל דביטול יהי דבר שפוערה דלבעי בפני ב' עדים א"כ אתי הנה ב' בתראי שמבטל בפני מצד בית דין ומבטל דיבור ראשון, משא"כ לדעת רבינו דבמסירת הגט א"צ עידי מסירה כלל רק בעדי חתימה סגי א"כ ל"ש לומר דלא אתי הביטול של התנאי לבטל הגטי לעקור מילת' דמתעבד' בפני ב"ד דהא ליכא עידי מסירה רק עידי חתימ' והנה לולי דמסתפינא אמינא דטעמ' דלר"ל דבעי עידי מסירה הוא מטעם הדין אפי' בלי ערות דבר היינו בגט דהא כל הגט מבטל הדיבור של הקידושין אף דאינו עוקר למפרע דהא עכ"פ מקודשת הית' עד השתא רק השתא נפסק פח הדיבור ול"ד לכל דיבור המבטל דיבור דר"ל דהתם עוקר לגמרי מ"מ"מ עקירה מכאן ולהב' הו' נמי עקירה, וא"ל דהו' נתינת הגט הי' מעשה הא מעיקר' נתינת פדף קידושין נמי הי' מעשה ולא אישתייר רק הדיבור של הרי את מגורשת ואפי' לפי דעת רבינו דס"ל דלא צריף מדאוריית' כלל לאמר הרז"ג דהכתיבה בגט היא במקום אמירה, רק אי מגרשה בפני ב' א"כ הו"ל ב"ד ואתי דיבור ומבטל דיבור לפ"ז א"צ להיקשא דדבר דבר לענין גירושין רק לענין קידושין ונ"ל דבכה"ג דלא אתי דיבור האחרון רק לארוי' מקצת הדיבור אדרבה גם ר' יוחנן מודה דלא אתי דיבור ומבטל דיבור פיון דהאי מקצת הנשאר לא אמר לה מתחלה דהא מתחלה פולה דיבור אמר והשתא דעוקר מקצתה א"כ ע"כ יעקור פולו דלא פלגינן דיבור' ולכול' אין פננתו לבטל א"כ בעינן לעקור ע"י ב"ד, רק השתא דגלי לן קרא דכול לגרשה א"כ י"ל דמתחלה פוכת האשה הוא רק עד אותו זמן תהי' מקודשת שהוא ירצה לגרשה פיון דבלא"ה ביזו לגרשה א"כ הי' מעיקר' הדיבור רק עד אותו זמן רק הא דבעינן גט מטעם דקדושת הגוף לא פקע' בכדי פמבואר בנדרים דף כ"ט דאי אמר היום את אשתי ולמחר אי את אשתי דלא נפק' בלא גט א"כ אף דכונת המקדש והמתקדשת רק עד אותו זמן ואף דל"ש בכה"ג ברירה לומר דמ"מ מקודשת לגמרי דאין ברירה בדבר שבביזו ל"ש ברירה פמבואר ברש"י ר"פ כל הגט בסוגי' דברירה רק ה"ט דבעי גט אף דהשת' דגלי לן קרא דמצי מגרשה ואף דכונת שניהם רק עד אותו זמן מ"מ מקודשת היא לעולם דקדושת הגוף לא פקעה כבדי מ"מ לא שייך דבעינן בפני ב"ד משום דלא אתי דיבור דהשתא דבשעת קידושין אין פננת הדיבור רק עד אותו זמן ובזה יש להסביר הנה יש מפרשים מובאים בשיטה מקובצת בכתובת דף ג' דהא דאמרינן אפקעינהו רבנן לקידושין היינו מכאן ולהבא עיי"ש וא"ל דניהא דכונת שניהם הי' עד שעת שירצה הבעל לגרשה מ"מ הא לא אחרו בפירוש דאפי' אמרו הא בעינן ת"כ וכל דיני תנאים ליש מן הראשונים גם בתנאי דמעכשיו י"ל הלא ל"ש ת"כ פיון דגילוי' מילת' כל דהו מהני דהא כל הסבר' הא דלא אתי דיבור ומבטל מעשה של הקידושין עד דאיכא תנאי גמור דומי' דתנאי ב"ג וב"ר והלא הא המעשה עכ"פ קיים אפי' אם יתנה שתהי' מקודשת עד אותו זמן מ"מ לא פקעה

בכדי ומקודשת אפי' לאחר זמן ולא אתי פלג' מילת' הגילוי מילת' רק לענן הדיבור דלא
הי' פונת הדיבור רק עד אותו זמן רק המעשה ממילא מתפשט גם לאחר כפ' א"כ לענן
הדיבור מהכי גילוי מילת' ממילא בנודאי ל"ש לאמר דלא אתי דיבור ומבטל פיון דאין
פונת הדיבור הי' רק עד אותו זמן: הל' ט"ז שלים שנטל הגט וכו' או ששלח אחריו שלים
וכו' עיי' בב"י סי' קמ"א שהביא בשם ירושלמי דגם אם מבטל בפני שלים צריך לבטלו
בפני ב' ורבינו סובר דא"צ לבטל בפני ב' רק שלא בפניו ועי' בב"ש סי' קמ"א סי"ק
צ"ב שהק' על הירושלמי דסותר דברי עצמו דהכא ס"ל דאם מינוי שלים לבטל שלים
ראשון עולה השלים מן השנים ולענן אם נתן השלים הגט סובר הירושלמי לפי ס'
הרא"ש בריש השולח דאין מצטרפין אפי' לענן ב' עידי מסירה משום דבמקום בעל קאי
ועי' בב"ש מה שתיירץ ולי נראה דכונת הירושלמי שהוא ג"כ סו' כפ' הב"ש דכונתו
דשלים עולה מן השפים היינו שלים הראשון ולא השלים השני ולא מטעמי' דב"ש רק
הסבר' פשוטה דהא כל הסבר' הוא משום דהשלים במקום הבעל קאי וי"ל דשלים הולכה
לא קאי במקום הבעל רק בשעת נתינה לידה דאשה אבל קודם לכן א"צ לדון עליו שהוא
פמותו רק פאינש דעלמ' רק בשעת נתינה נעשה שלוחו א"כ אם שוי' שלים לבטלו היינו
שלא יהי' שלוחו בשעת נתינה א"כ בשעת ביטול שפיר מצטרפין השלים ראשון לשנים
דהא השת' בשעת ביטול הוא פאינש דעלמ' ולא השלים שני דקאי במקום בעל משא"כ
לעיל מייירי הירושלמי דאין מצטרפין השלים לענן ב' עדים במסירה באותו שעה קאי
במקום בעל אין מצטרפין, והפה בגוף הדין דצריך לבטלו בפני ב' אפי' ביטול בפני שלים
י"ל דהירושלמי אגיל לשיטתו דס"ל דמינוי שלים הולכה צריך עדים א"כ אלים דיבור
של מינוי ואף ר' יוחנן דס"ל דאתי דיבור ומבטל דיבור ובפניו כ"ע מודה דאתי דיבור
ומבטל דיבור פמבואר בש"ס קידושין נ"ט בתוס' מ"מ אם הי' הדיבור הראשון בפני ב'
צריך ב' למישלפ' וכעין ס' זו מצינו בריש השולח עיי"ש משא"כ רבינו דס"ל דא"צ
שלים הולכה להמנות בפני ב' א"צ ג"כ לבטלו בפני ב' בפניו ושלא בפניו טעמ' משום
חשש ממזרות וכמו שכתב הירושלמי להיפך לר"ל אף דלא אתי דיבור ומבטל דיבור
מ"מ בפני ב' ד מהכי ה"ה אפכא: הל' י"ז אמר לעשרה כתבו גט וכו' שלא בפני זה וכו'
שלח הגט בשנים יכול לבטל זה שלא בפני זה ואפי' הי' עשרה משביטלו בפני א' מהם
בטל הגט עיי"ש ובהשגות הראב"ד, והפה גוף הדין נצמח מסוג' הש"ס השולח בפלוגמא
רבי ורשב"ג אי עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה אי לא וקיי"ל דלא בטלה כולה והיינו
טעמ' דפלוגמיהו במינוי שליחות של סופר באמר לעשרה פיון דדיבור אחד ציונה
לכולם א"כ פיון דנתבטל מקצת מציווי שלו נתבטל כולה דלא פלגינן דבורי' הראשון
ורבי סובר פיון דלכל אחד בפני עצמו, יתיחס הדיבור א"כ פלגינן שפיר וקיי"ל פרבי
מ"מ י"ל דבסופר אחד הנעשה שלים הבעל נכתב מקצת הגט ושוב ביטלו מלהיות שלים
למקצת האחרון קודם שכתבו א"כ פיון דנתבטל הסופר משליחתו לענן זאת הפתיכה
של מקצת האחרון של הגט ממילא אף המקצת שכתב כבר נתבטל פיון דדיבור אחד
נימנה שלים ודיבור שנתבטל מקצת נתבטל כולה ויותר יש לאמר אפי' להנהיג החולקים
על רבינו וסוברים דאין הבעל יכול לבטל הגט גופא דהו' מעשה ולא אתי דיבור ומבטל
מעשה מ"מ כה"ג נתבטל ממילא פיון דלהאי מקצת שעדיין לא נכתב נתבטל דהא הנה
רק דיבור ממילא נתבטל כולה ובהאי גם רבי מודה: ובזה לא נפלאת היא ולא רחוקה ס'

הַרְמַב"ן הַבִּיאוּ הַר"ן בְּפָרֶק הַמְּגֵרֶשׁ דָּף פ"ח ע"א ד"ה אִימְלִיכִי אִימְלֵךְ שְׁפִי הַרְמַב"ן
שְׁחֹזֵר בְּאַמְצַע הַפְּתִיבָה מִן הַשְּׁלִיחַת וְשׁוֹב פְּשׁוּמָר הו"ל רַק שְׁלִיחַת עַל מְקַצֵּת הַגֵּט וְעֵינִי
שֵׁם בְּר"ן שֶׁהָק' עַל הַרְמַב"ן קו' אֲשֶׁר אֵין לְהַרְמַב"ן נִיחָא בְּזוּה, וְלִי נִרְאֶה דִּישׁ מְקוּם לֹס'
הַרְמַב"ן פּנ"ל, וְעֵינֵי שֶׁבְּתוֹס' שְׁפָתָבוּ דָּגֵט שְׁלֵא פְּגָמַר עֲדִינָן פְּלוֹל לֹכ"ע יְכוּל לְבַטֵּל גֵּט
גּוֹפָא דְלֵא מִיְקָר' עֲדִינָן מַעֲשֵׂה: וּבְעֵיקָר קו' מַה שְׁהַקְשׁ' הַרְאָב"ד עַל רַבִּינוּ לֵא זְכִיתִי
לְהִבִּין מַה הִיא הַקו' הָא מְבֹנָאָר בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ דְסוּבֵר דְשְׁלִיחַת שְׁבִטְלָה מְקַצֵּתָה לֵא בְּטָלָה
פְּלוֹלָה דְהָא פְּתַב דִּיכוּל לְבַטֵּל זֶה שְׁלֵא בְּפָנֵי זֶה רַק מְסִיפ' דְדַבְרֵי רַבִּינוּ אֲזִלָּה קְוִשְׁתוֹ
דְּכַתַּב אִפִּי הוּא עֲשָׂרָה פִּינָן שְׁבִיטְלוֹ בְּפָנֵי א' בְּטָל הַגֵּט הָא מִיְר' שְׁבִיטְל הַגֵּט גּוֹפִי וְלֵא
מִיְר' רַבִּינוּ מְבִיטְל הַשְּׁלִיחַת רַק מְגוּפּוֹ שְׁל גֵּט וְאַשְׁמוּעִינָן אַף דְבִיטְל הַגֵּט גּוֹפָא בְּוִדָּאֵי
ג"כ בְּעֵינָן בְּפָנֵי ב' כְּמוֹ בִיטְל הַשְּׁלִיחַת שְׁל שְׁלִיחַת מ"מ הֵכָא מְהִכִּי אִפִּי בְּפָנֵי א' פִּינָן
שְׁמַבְטֵל הַגֵּט לְפָנֵי הַשְּׁלִיחַת גּוֹפָא שְׁל הַפְּתִיבָה דְהָא בִיטְל הַגֵּט גּוֹפָא הַסְּבִיר הַרִיטְב"א הוּא
דְּמַבְטֵל צִינָה רֵאשׁוֹן שְׁצִינָה לְסוּפֵר א"כ הֵכָא מְהִי אִפִּי שְׁלֵא בְּעֵדִים בְּעֵדִים וְכִמוֹ שְׁסוּבֵר
רַבִּינוּ בְּבִיטוּל הַשְּׁלִיחַת הוֹלְכָה בְּפָנֵי א"צ עֵדִים וְאַף דְהֵכָא עֲדִינָן יִשְׁנוּ שְׁלִיחַת שְׁל אַחֲרֵים
לְגַבִּינָהוּ שְׁלֵא בְּפָנֵי מ"מ קוֹדֵם הַפְּתִיבָה מְהִי אַף דְלֵא אֲמַרִּינוּ שְׁלִיחַת שְׁבִטְלָה מְקַצֵּתָה
ה"ט מְשׁוּם דְלֵא אֲתִי חֲצִי דִיבּוּר וּמְבִטְל פְּלוֹל דִּיבּוּר מִשָּׂא"כ הֵכָא פִּינָן שְׁבִיטְל הַיְינוּ מִינוּי
שְׁלִיחַת שְׁל הַסּוּפֵר א"כ פְּלוֹל בְּכָלל הַבִּיטְל רַק דְהו"ל שְׁלֵא בְּפָנֵיהֶם לְזֶה מְהִי בְּפָנֵי זֶה
הָאֲחָד דֵּא"צ עֵדִים בְּבִיטְלוֹ פּנ"ל בְּדַעַת רַבִּינוּ בַּע"י: הַר' כ"א הַשּׁוֹלַח גֵּט בְּיַד הַשְּׁלִיחַת
וְכו' הַר"ז חוֹזֵר וּמְגֵרֶשׁ בּוּ וְכו' לְפִיכָּה אִם הִי הַגֵּט בְּיַד הַבַּעַל וּבְטָלוֹ וְכו' אֵינוּ מְגֵרֶשׁ בּוּ
לְעוֹלָם וְכו' וְהִפָּה בְּדִין ה' זֹר רַבּוֹ הַדְּעוֹת וְהַעֲיָקָר הוּא בְּרִישׁ הַשּׁוֹלַח דְּפִלִּיגָא ר"כ וְרַב
שְׁשֵׁת אֵי חוֹזֵר וּמְגֵרֶשׁ בּוּ אוֹ אֵינוּ חוֹזֵר וּמְגֵרֶשׁ בּוּ וְס"ל לְרִש"י שֵׁם דָּגֵט גּוֹפ' אֵינוּ יְכוּל
לְבַטֵּל עֵינֵי שֶׁ אֲבָל הֵכָא גִיטָא גּוֹפָא מִי קְבִטְל עֵינֵי שֶׁ הֵיטֵב וְתוֹס' פְּלִיגָא דִּיכוּל לְבַטֵּל גֵּט
גּוֹפ' וְלֵא מִיְקָרִי מַעֲשֵׂה כ"ז שְׁלֵא אֲתִי לִידָה דְאִשָּׁה וְרַבִּינוּ ג"כ ס"ל כְּשִׁיטַת הַתוֹס' דִּיכוּל
גֵּט גִּיפ' לְבַטֵּל וְהִפָּה הַרִיטְב"א בְּקִידוּשֵׁין דָּף נ"ט הַסְּבִיר ס הַשִּׁיטָה הַסּוּבֵרִים דִּיכוּל לְבַטֵּל
גֵּט גּוֹפ' ה"ט דְהִיא מְבִטְל לְמַפְרַע הַדִּיבּוּר שְׁל מִינוּי הַשְּׁלִיחַת לְסוּפֵר וְאַתִּי דִּיבּוּר וּמְבִטְל
דִּיבּוּר וְהִנֵּה לְפִי"ז ית'ל' פְּלוּגָת' דר"כ ור"ש בְּפִלּוּגָת' דר' יוֹחָנָן ור"ל וְהִנֵּה לְפִי"ז אֵין
מְקוּם לְהַסְּבִיר בְּכּוֹתֵב בְּעֲצָמוֹ הַגֵּט הַאִיף שִׁינָף בִּיטְל בְּגֵט גּוֹפָא וּא"ל ג"כ דְּמַבְטֵל לְמַפְרַע
מִחֲשַׁבְתּוֹ וְכּוֹנֵנְתוֹ שְׁהִנָּה לְשִׁמָּה זֶה אֵי אֲפֹשֶׁר דְּהָא פְּנִינָה לְשִׁמָּה ג"כ מִיְקָרִי מַעֲשֵׂה, פִּינָן
שְׁהִיא עֵיקָר הַדְּבָר וְכו' ג כְּתָבוּ תוֹס' בְּקִידוּשֵׁין דָּף כ"ט דְּמַחְשָׁבָה דְתַרּוּמָ' מִיְקָר' מַעֲשֵׂה,
וְהִנֵּה הַר"י טְרַאנ"י בְּחִי לְקִידוּשֵׁין דָּף כ"ט כְּתַב דר"ל דְּפִלִּיגִי עַל ר' יוֹחָנָן דְלֵא אֲתִי דִיבּוּר
וּמְבִטְל דִּיבּוּר רַק דִּיבּוּר שְׁל מִינוּי שְׁלִיחַת עַל דְּבָר שְׁאִין צָרִיף אַחֲרָיו מַעֲשֵׂה שְׁהוּא גָמַר
הַדְּבָר אֲבָל דִּיבּוּר שְׁפִלְאוֹ אוֹתוֹ דְּבָר צָרִיף אַחֲרָיו מַעֲשֵׂה לֵא מִיְקָר' דִּיבּוּר שְׁל מַעֲשֵׂה וְאַתִּי
דִּיבּוּר וּמְבִטְל דִּיבּוּר, לְפִי"ז בְּמִינוּי שְׁלִיחַת הַסּוּפֵר הוּא עַל שְׁנֵי דְבָרִים לְכַתִּיבַת הַגֵּט
וְלְכַנֵּת לְשִׁמָּה דג"כ בְּעֵינָן שְׁלִיחַת הַבַּעַל דְּהָא בְּדִיבּוּר אֲחָד כְּתִיב וְכַתֵּב לָהּ וְאֵי הֵאֵי וְכַתֵּב
קִאֵי אַבְעַל ה"ה קִפִּיד' דְלְשִׁמָּה נְמִי אַבְעַל וְצָרִיף שְׁלִיחַת א"כ בְּכַתִּיבַת הַגֵּט גּוֹפ' צָרִיף
אַחֲרָיו מַעֲשֵׂה פְּנִינָת לְשִׁמָּה מִשָּׂא"כ מִינוּי שְׁלִיחַת שְׁל הַמַּחְשָׁבָה א"צ אַחֲרָיו מַעֲשֵׂה וְאַף
דְּצָרִיף לִיתָן הַגֵּט לִיד אִשָּׁה שְׁהוּא בְּאַמַּת ס' הַתוֹס' דְלֵא מִיְקָר' מִשׁוּ"ה מַעֲשֵׂה כס' הַר"י
טְרַאנִי מ"מ הוּא דְבָר בְּפָנֵי בְּעֲצָמוֹ, וְהִפָּה בְּאַמֵּר לְעֲשָׂרָה כְּתָבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי דְאֲחָד כּוֹתֵב
וְשְׁנַיִם חוֹתְמִין לר"מ דס"ל עֵינֵי חֲתִימָ' פְּרִתִי א"כ לֵא בְּעֵינָן כְּשִׁמָּה פְּלָל א"כ לֵא יְחַשְׁב

הפתיכה מעשה פיון דמצד הדין א"צ פונת לשמה וג"כ שלישת בכתובה רק הוא עשאו שליש ועיני תוס' ס"פ האומר דהיכא דעשאו שליש בעינו דין שלישת גם לר"מ בכתובה א"כ יכול השפא לבטל השליחות של הפתיכה דלא מקרא מעשה וממילא נתבטלה פלו גט שלישת של התימ' דשליחת שנתבטלה מקצתה נתבטלה פולה דאין דיבור של מינוי השליחת נתחלק לחצאין וכן מי שאמר כתבו ותנו גט לאשתי א"כ כל השליחת של הפתיכה ונתינה אחת היא דמשעת פתיכה עד לשעת נתינה הוא עומד במקום הבעל וכס' הרמ"ה הביאו הטור דבכה"ג א"צ אפי' להקנות לבעל הגט, א"כ בנדאי יכול לבטל השליחת של הנתינה וממילא נתבטל למפרע גם השליחת של הפתיכה אף דלמקצת דבר נעשה המעשה פענן הפתיכה מ"מ אין נגמר חיובו של השליחות ובכה"ג כ"ע מודה דיכול לבטל הגט גופ' ולא פליג' רק אי כתב אחר או הוא עצמו ובטל רק השליחת, ועוד אחת יש לעיין בזה והוא די"ל אפי' לשיטת רבינו דסובר דיכול לבטל הגט גופ' דסובר כס' התוס' דכל זמן שלא הגיע ליד האשה ל"ח רק דיבור, נ"ל בשטר שחרור דעבד דאינו יכול לבטל דעד כאן כתבו לא תוס' פיון דמחוסר נתינה לא מיקרי הפתיכה מעשה רק היכא דאי אפשר בענין אחר בלי מסירה משא"כ בשטר שחרור דעבד פיון דאם רוצה הבעל משוחרר תיקף בשעת חתימה דהא עדיו בחתומיו זכ"ל ועיני' ברא"ש ב"מ דף כ' דדבר שאינו זוכה מחדש רק סילק שיעבוד בעלמ' א"צ אפי' להגיע לבסוף בידו ושחרור פמי אי עדיו בחתומיו זכ"ל א"כ אין צריף למסירה א"כ לא מיקרי הפתיכה מחוסר א"כ מיקשב שפיר מעשה ולא אתי דיבור ומבטל מעשה ובזה אתי שפיר לקמן בה' כ"ז הקשה רבינו דבכל גט והבא ממדינת הים נישש דילמ' ביטל הגט ותי' דמוקמינן הגט אחזקת פשרות שהיה לו מתחלה בשעת פתיכה וק' עדיין בשטר שחרור דנימא דבטלו דאית לן חזקה המתנגדת חזקת פשרות של האדון דהא המשחרר עבדו עובר בעשה ולפי הנ"ל בלא"ה בשחרור איכו יכול לבטל רק לרבא דלס"ל עדיו בחז"ל א"כ צריף מסירה א"כ יכול לבטל וק' הא בריש מכילתן קתני אחד גיטי נשים ושחרורי עבדים ובלא"ה ק' דילמ' ביטל השליחת וצריף לאמר פיון דבאמת לרשב"ג ליכא למישש דהא פיון דאפקעינהו רבנן לקידושין א"כ בנדאי לא ביטל כי היכא דלא נשו' בעילתו בעילת זכות משא"כ בשחרור, והפה בנדאי בגט שחרור שייף תקנת' דרבן גמליאל שלא לבטל דג"כ איכא חשש ממזרות דישא בת חורין רק אי שייף פלוגת' דרבי ורשב"ג אי ביטלו איכו מבוטל ק' האיף נתיר העבד בבית חורין ואי מטעם הפקר ב"ד הפקר הא לא הו' עדיף מהפקירו האדון בעצמו דג"כ צריף גט שחרור רק שמואל סובר דהמפקיר עבדו א"צ גט שחרור: הל' כ"ז שליש שהביא גט ונתנו לאשה אין אומרים שמה ביטלו הבעל אלא נותנין אותו לה בחזקת פשר ונתנשא בי, והנה ס' הרבינו הוא דמוקמינן הגט אחזקת פשרות שהי' לו מתחלה בשעת פתיכה הי' ראוי' לגרש בו מוקמינן אחזקה קמיית' שלא ביטלו משמע דקו' רבינו הוא על ביטל הגט גופי' דסובר דיכול לבטל הגט גופו וק' עדיין אמאי לא הקש' ג"כ על ביטל השליחת של שליש גופ' וצ"ל דאית לן חזקת פשרות של המשלח פיון דחכמים תקנו שלא לבטל שלא בפניו וגם רב מנגיד אמאן שביטל גט שלא בפני שליש וכמו שהביא רבינו בה' הקודם א"כ מהיכא תית' נישש שעבר על איסור דרבנן משו"ה הקשה רק מביטול הגט גופ' דסובר רבינו דזאת לא הי' בגדר התקנה, אי פמי באמת פונת רבינו גם על ביטל השליחת, והא דכתב בחזקת פשר הוא פשר ה"ט באמת

משום חזקת הבעל כנ"ל, וכן מוכח מלשון רבינו מסוף ה' שפכת דל"ח שמוסר מודע' וקתם ל"ש חזקת פשרות של גט דהא ע"ז גופ' אנו דנין אי פשר הי' מתחלה או לא רק ע"כ ס' רבינו הוא משום חזקת פשרות של בעל מ"מ קו' שהקשנו בפשר שחרור ניהוש: הל' כ"ט ואם נודע שמת הבעל קודם שהגיע גט לידה אינו מגורשת ראיתי בתשובת בית אפרים שהביא בתשובתיו סי' ל' בפשם הגאון מהו' מרדכי בנעט זצ"ל שהק' מדברי רבינו על הט"ז בה' אבילות סי' שצ"ט שהאריה שם להוכיח דאם מצינו מת לא אוקמינן אותו בחזקת חי על השת' דנימא השת' הוא דמת פיון שעומד לכך עיי"ש דאמאי הוצרך רבינו לאמר דנודע שמת קודם הא אפי' לא נודע רק השת' לאחר נתינה מצינו שמת כמי אינו מגורשת בנודאי מת ככר עיי"ש ועי' בחי' מה שהערכנו על המשנה הניחו זקן או חולה, ומתצתיתורתצתי פיון דבשעת נתינה לידה אנו אומרים דלא מת דהא שפא מת ל"ח א"כ הי' לה בשעת נתינת הגט לידה חזקת פשרות לעלמ' א"כ אף דמצינו אח"כ שמת אוקמינן אחזקת חי עד השתא משום חזקת היתר דידה עיי"ש: פקד ח הל' א' המגרש על תנאי אם נתקיים התנאי הר"ז מגורשת וכו' להוסיף ולהתנות תנאי אחר כ"ז שלא נתקיים אעפ"י שהגיע גט לידה והנה בכאן יש לדקדק בדברי רבינו האריה יכול להתנות תנאי אחר אם הגיע גט ככר לידה הא כגד תנאי זה הו"ל מעשה קודם לתנאי, ודוסק לחלק דכונת רבינו דבאמת יחזור ויטלצו ממנה אע"כ מוכח, פסברתינו בחי' לסוגי' דת"כ אע"ג דבתחלת התנאי במעשה בעינו תנאי קודם למעשה משום דלא אתי דיבור ומבטל מעשה אבל אם התנה מתחלה תנאי פדיני ככל משפטי תנאים ושוב לדעת הרמב"ם שיכול להתנות תנאי אחר א"כ תנאי שני מהכי אף דקדמו מעשה לפניו דלא מיקר' מעשה כ"כ אלים פיון דהשת' עכ"פ תלי' בספק אם יתקיים התנאי או לא וכבר איתר' פח המעשה ומהני שוב תנאי זה אף דלא התכה פדינו אתי דיבור ומבטל מעשה גרוע כזה מכבר כנ"ל, איברא סוף דברי רבינו שכ' וז"ל ולכתחלה לא תנשא עד שיתקיים התנאי ואם נשאת לא תצא ונתקשו בזה קיואי אמאי לא תצא הא בתנאי דאם אינה מגורשת רק משעת קיום התנאי וכמו שכ' רבינו עצמו א"כ הא אם נישאת קודם קיום התנאי הו"ל א"א, ונ"ל ועי' בחי' לסוגי' זו שישבנו דברי רבינו ואפשר לומר פיון דסוטה שזינתה תחת בעלה ליש מן הראשונים מצנה לגרשה פיון שאסורה לו ועי' בתוס' זכחים ג' דסברי דא"צ לגרשה מ"מ י"ל דדעת רבינו דמצנה לגרשה וחיוב' לגרשה והו"ל מצנות עשה ושלחה, וכדמשמע מדברי רבינו שמנאה בכלל מצנות עשה א"כ נ"ל דהו"ל מתנה עמש"ב פיון שהתנה אם תיזנה תחתיו ג"כ אינה מגורשת עד שעת קיום התנאי א"כ הו"ל מתנה על מש"ב, שמחויב לגרשה, א"כ אנו דנין אם תאמר דבשעת נישואין לא גירשה א"כ אינה מגורשת רק לאחר נישואין רגע דהא הו"ל נישואין זנות ואסורה לבעלה א"כ ע"כ חל הגט מיד לאחר נישואין אף בלי קיום התנאי משום דהתנאי בטל דהו"ל מתנה עמש"ב א"כ לא פלגינן דיבור' של התנאי ומבטל אם נישאת אף קודם נישואין ובאים הנישואין וגירושין כאחד ולא מהני התנאי רק לענין אם מת הבעל אי הי' אלמנה או גרושה קודם קיום התנאי, רק כ"ז דוסק דא"כ מאי מסיים רבינו אא"כ לא נשאר בידה לקיים התנאי: רק י"ל דטעמ' דרבינו דאזל לשיטתו דסובר לקמן ה' כ"ב דאם לא קבע זמן לקיום התנאי ומת הוא דמ"מ הו"ל ספק מגורשת דליכא ביטול התנאי בפועל עיי"ש בה"ה דסובר רבינו דבעינו ביטול התנאי בפועל שפעשה אינה מעשה,

וכוננת רבינו הוא דס"ל פיון דג"כ ביטול התנאי הוא לבטל המעשה א"כ סברא יש דדיבורו
של הבעל בתנאי לא יבטל המעשה ובעינין ג"כ ביטול המעשה מצידה א"כ י"ל אף דדינו
דרבינו הוא בתנאי דע"מ שהוא כמעכשיו ויש לאמר דתנאי דאם לא פאמר דינו דרבינו
מ"מ לפי דברינו זה יש להסביר ג"כ בתנאי דאם אם לא קבע זמן לקיום התנאי דאם
נישאת קידם קיום התנאי מ"מ לא הי' ביטול התנאי בפועל אף דעל אותו רגע ליפא
השלמה דהא בתנאי דאם לא חל רק בשעת נתינה א"כ שינה על כל רגע לענין חלת אותו
זמן ביטול בפועל דהו"ל קביעת זמן על כל רגע ורגע אותו רגע בעצמו משא"כ בתנאי
דע"מ דיש השלמה גם לאח"ז א"כ שפיר לא יחשב ביטול התנאי בפועל בעברת הזמן
מ"מ לפי סברתינו דטעמ' דביטול התנאי בפועל היא בקבועי זמן והוא תובע והיא אמרה
לא בעינא לקיים התנאי א"כ הו' ביטול מעשה מצדה א"כ אחי דיבור ומבטל מעשה כמו
האי א"כ אף בתנאי דאם כמ"כ א"כ א"ש דברי רבינו דאף דאינה מגורשת בתנאי דאם
עד שיתקיים התנאי עד שעת קיום לא הנה ביטול בפועל א"כ לא מפקיעין אותה אבל אם
לא נשאר בינה לקיים א"כ הי"ל כמו ביטול התנאי בפועל, משא"כ דתנאי דע"מ אף
שלא נשאר בינה לקיים כה"ג שכ' רבינו דאם מת הבעל דקיי"ל לי ולא ליורשי מ"מ
לא מיקרא ביטול בפועל היינו בתנאי דע"מ פיון דקיימה הי' קיום התנאי בפועל למפרע
משא"כ בתנאי דאם לא הנה קיום התנאי בפועל אל מפרע רק ביטול התנאי ג"כ לא הי'
בפועל א"כ טפי עדיף בתנאי דאם אלמפרע ביטול התנאי בלא נשאר בינה לקיים מתנאי
דע"מ כנ"ל: